

37-8. B. 43.

~~I. 20~~

De S. Ign. & B. Caetani de Societate

PACIFICVM CERTAMEN

SEV

IN R. P. IVLII NIGRONI GENVENSIS

Societatis Iesu Præsbyteri opusculum
Posthumum.

CONTINENS DISPUTATIONEM

*de S. Ignatio Loyola, & de B. Caietano, illo Societatis,
hoc Clericorum Regularium Fūdatore.*

ANIMADVERSIONES:

Io: Baptiste Castaldi Neapolitani Clerici Regularis.

MESSANÆ.

Typis Reu. Cameræ Archiep. Apud Io: Franciscum Biancum, 1635.

Superiorum Permissu.

Ex commissione Adm. R. P. D. Marchi Sandomango Prae-
positi Generalis Clericorum Regularium N'is infra scripti
recognouimus Librum cui titulus est Animaduersiones R. P. Ioan-
n'is Baptistae Castaldi Neapolitani Clerici Regularis in histori-
cam disputationem R. P. Iulij Nigoni Societatis Iesu de Con-
gressu S. Ignatii Loyolae cum B. Caietano Thienao, nihilq; in eo
reperimus quod bonos mores, aut fidem orthodoxam offen-
dat; quare dignum iudicamus, vt typis mandetur. Datum
Neapoli in Domino nostra S. Mariae Aduentus die 14. Ianua-
rij 1677.

D. Iacobus Dentice Clericus Regularis Sacrae Theologiae pro-
fessor.

D. Bernardus Saracenus Clericus Regularis Sacrae Theologiae
professor.

1677. Jan. 14.

D. Franciscus Barilius Secretarius.

D. MATTHEYS SANCTOMANGO

**Præpositus Generalis Clericorum
Regularium.**

Hoc opus eni Inscriptio Animaduersiones Patris D. Io: Ba-
pistæ Castaldi Neapolitani Clerici Regularis S. T. D. in
hæronicam disputationem Patris Iulij Nigroni Societatis Iesu
de congressu Sancti Ignatii Loyolæ cum Beato Caicrano Thie-
nzo à nonnullis Theologis nostræ Congregationis nostræ au-
thoritate recognitum, & approbatum. Ve typis mandetur (mo-
do ijs ad quos spectat videbitur) facultatem concedimus. In
quorum fidem presentes manu nostra subscriptas, & solito Si-
gillo Congregationis munitas damus. Neapoli in Ædibus no-
stris S. Pauli Maioris 17. Ianuarij 1635.

**D. Mathæus Sanctomango Præpositus Generalis Clericorum
Regularium.**

Locus Sigilli.

D. Franciscus Barilius Secretarius,

De mandato Perillustriſ, & Reuerendiſſimi Domi-
ni D. Ioseph Stagno Canonici Protometropo-
litanae Meſſanae Eccleſiae, eiusdemque G. V.
Pacificum Certamen, ſeu Io: Baptiſtae Caſtaldi
Nobiliffimae Clericorum Regularium Familiae
Alumni elaboratas nimis Animaduerſiones per-
legi, quae nec fidei aduerſantur dogmatibus, nec
bonis repugnant moribus. Meſſanae die 13. Iunij
1635.

Vincentius Riccius Abbas Monasterij S. Nicolai
S.T.D. & Protonotarius Apoſt.

Imprimatur

D. Ioseph Stagnus
Vic. Gen.

Imprimatur

Franciscus Cauatore
pro Ill. Praesid. de
Blaschis.

Adesto vnus Deus Omnipotens

Pater, Filius, & Spiritus sanctus.

Suppliciter te deprecor Deus meus, vt
abundantia pietatis tuæ; munusculum,
quod ego indignus famulus tuus tibi
offero, benignus intendas. Respice quæsu-
mus, de Sanctuario tuo, & de excelso Cælo-
rum habitaculo, & seruitutis meæ pium offi-
cium ne despicias. Illustra faciem tuam super
seruum tuum. Non confundar, quoniam ad
te confugi. Sub vmbra alarum tuarum pro-
tege me a contradictione linguarum. Exur-
ge Domine adiuua me, & libera me propter
nomen tuum. Amen.

SIT TIBI SANCTA DEI MATER LAVS.

MARIA Mater, & Virgo. Apud diuinam clementiam
sit per te excusabile, quod per te ingero; & quod Deo
nostro lætus obtuli; tuis suffragantibus meritis fiat manus ac-
ceptum. Amen.

C V M plura cudendo
errata obrepserint adnotatis,
benigno Lectori, pro sua hu-
manitate, & mea fiducia, cor-
rigenda committo : quanto-
ciùs à mendis purgatum, atq;
auctum codicem, qui est sub
prælo, promittens.

C V M p[ro]p[ri]a e[st] d[omi]n[us]
etiam obsequi[us] adu[er]s[us]
-m[en]t[em] su[am] q[ui] i[n] d[omi]n[us] i[n]g[re]ss[us]
-ro[go] s[er]u[us] s[er]u[us] s[er]u[us] s[er]u[us]
-o[ra]t[io]n[em] : o[mn]i[n]o s[er]u[us] i[n]
-p[ro]p[ri]a s[er]u[us] s[er]u[us] s[er]u[us] s[er]u[us]
-o[ra]t[io]n[em] s[er]u[us] s[er]u[us] s[er]u[us] s[er]u[us]
-o[ra]t[io]n[em] s[er]u[us] s[er]u[us] s[er]u[us] s[er]u[us]

IN SUECIA

JOHANNES DEI

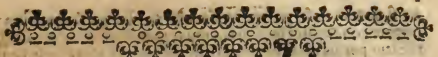
CELS

PODIE CERTAMEN

B. J. VI

Tu autem
ò homo Dei
certa
bonũ certamen

P^a Tím. VI.

PACIFICVM CERTAMEN

S E V.

IN R. P. IVLII NIGRONI
HISTORICAM DISPUTATIONEM
ANIMADVERSIONES.

P R A E F A T I O :

Nihil homines mirari debent, si religiosi viri, quibus cor vnum est, & anima vna: qui Domino iugiter famulantur, cuius singulare est insigne, Deum pacis, & dilectionis vocitari: aliquando calamis ad inuicem pacificè dimittent. Hoc namque miro modo, ad inuersionem fidelium, ad nostram, omniumq. doctrinam, praefiguratum scimus in mystica Sanctorum quatuor animalium quadriga, quam nobilis Dei vates Ezechiel ipso sui dicendi initio descriptam proposuit, quae pennis, castrorum fragore similabant. *Audiebam (haec ille) sonum alarum, ut sonus castrorum.* Omnium sensu biga haec duplicata, iustas, Deoque charas animas praenotat: quod si quandoq. inter has iurgium indimicanti opinatu apparet interpositum, non bellicosus hic se immiscet affectus: non cor hoc aduolat pugnans, nec animus acumine styli punctus, vindicabundus accedit. Calamus hic ensis est, Calamo hic decertatur: Certamen hic calami dumtaxat, & non quoquo modo, sed pro suo stantem papyro habet belligeratorem. Castra adumbramus tantum, non castrum: dum haec ruorem non habent, sed sonum,

Ezech.
1.24.

5
 Ac si quandoq. fragorem audis, esto cordatus: fragor hic ad
 ruinam non tendit charitatis, dum fragor alarum, ac pennarū,
 tueatur potius illam, quā perdat, aut atterat. Vnde legis pen-
 nas has dimicantes iunctas, non diuisas. *Iunctaq. erant penna eorū
 alterius ad alterum*: Cum idem profusus animus persistat
 cum vario sensu. Coniuncta voluntas diuersam non tollit opi-
 nionem; omniaq; a nobis (licet cum aliquali discrimine) fiunt
 sicut decet, & Sanctos Christi charitate concordēs. Quod &
 Apostolis Sanctę Ecclesię firmioribus conuenis, magistris
 nostris, & plerisq; Apostolorum discipulis legitur contigisse;
 quid mirum si & nobis eorum asseclis?

Et quidem, nedum sine charitatis læsione; verū, & cum
 charitatis vsura, ipsa charitate, amoris igne flammante, quę de
 Sancto Ignatio in vita B. Patris mei Caietani, me tradidisse nar-
 raui, ipsa tesseletur narratio, ipsa in medium profiliat, quam ne
 in minimo quidem immutata credatur, ad verbum a Nigrono
 ex italico interpretatam, apponam. Hęc noua planta diuino
 fecundata fauore, adeo suum odorem feliciter, & cum vni-
 uersali applausu sparsit; vt cum illum S. Ignatius Loiola Ve-
 netijs anno 1536. olfecisset, plenus eo spiritu, qui eum coe-
 gerat deserere duplex terreñę militię periculū; quò meliori
 spe aliquem ordinē militię spiritualis, ac religioſę arripe-
 ret; conatus est eiusmodi bono propius frui. Itaq; diebus ali-
 quot commemoratus est in cænobio S. Nicolai Tolentinatis, ab
 illis Patribus magna charitate tractatus. Postmodum cum ad
 illum viuendi modū impensius esset affectus, petiuit a B. Cai-
 etano, vt se in ipsorum cætū aggregaret, atq; habitu eiusdē
 Religionis indueret. Verū nolite Beatus pręuidēs, atq; ex
 nobili modo agendi S. Ignatij pręfagiēs copiosum fructum;
 quem producturus erat, respondit illi (quod in negotijs ar-
 duis solitus erat) vt preces pro ea re Deo sunderet ipse; quę-
 admodum etiam Patres erant supplicaturi; & post hæc susci-
 perēt eā deliberationē, quę a Domino demonstrata fuisset.
 Ita fecerunt: & aliquot diebus elapsis, Caietanus Ignatio
 renunciauit, quod Spiritus Sanctus, non illum quidem voca-
 bat ad hanc Religionem, sed quod seruitium Dei futurum
 fuisset, vt ipse aliam presbyterorum pariter: sed a uosiofrem

sun-

Ibid.

Vit. B.
 Caiet. c.
 3.
 Hist. di-
 sput. n. 1

3
i, fundaret i Quomodo prorsus contigit felicibus progressi-
bus anno 1540. sextodecimo post nostram institutam.

Hæc verba euangelizantis pacem, euangelizantis bona com-
periens, amico, ac pacifico ingressu Societatis non penetrasse
aures; quippe quæ nescio quo recipientium zelo pacis non fue-
re nuncia, sed belli. Immutarunt ad agium omnibus vsq; nunc
inauditum. Non ex bello pax; sed ex pace bellum legētes. Non
multo post alterius fundatoris Pauli IV. sūmi Pontificis sanctif-
sime gesta componens; narrationis filum hoc tenui, ac abui-
historiæ illi contexere. Neque, qui inter S. Ignatium, & Sā&is-
simum Pontificem nostrum interfuere sermones typis dedi.
Nullum tamen officiosa hæc modestia honorem habuit; nam
Nigronus vltor in aduersariū se accinxit; in cōmentarijs asce-
ticis ad Societatis regulas, & cassis indicijs mendacem etiam
me submurmurare non est veritus, meumq; officium, videlicet,
quod Ignatij cum Carrasa congressum non recensui contra me
contorquet in iaculum: asserendo Ignatium nūquam cum Ca-
ietano colloquutum, cum id, & repugnauerit statui, quæ tunc
profitebatur Sanctus ille; & tēpus colloquij non possit assigna-
ri: verūm, & si non repugnaret: non Caietano, sed cum Carrasa
hæc religiosa declarare vota debuisset. Nihilominus ex mea ip-
sa narratione hanc veritatem potuisset, si ipsi non displicuisset,
haurire: dum enim cum suis diuinum exploraturus numen se se
Caietanus obtulerit; procul dubio Carrasam inter Patres pri-
marium, Ignatij pius hic congressus latere non potuit.

Nec contra vnum fuit Nigronus: accessit & Franciscus Sac-
chinus, Per epistolam ad perillustrem Comitem Marcum Thie-
nzum a Nigrono me defendi: Sacchinum autem, etiam si cōtra
meam hanc respōsionem insurrexerit, non curau; cupidus iur-
gia, & contentiones sepelire; illud intēdens, quia nouissimi fue-
re in scriptione, ipsorum scriptionem fore nouissimam: imò &
in Romana Curia, & apud locorum ordinarios in actis canoni-
zationis B. P. Caietani hoc ipsum in mediam non adduxi; glo-
riā B. P. mei Caietani in eo reponens; venerabiles mihi patres
non contristari: Hoc ipse B. è cælo fecit: vt sicut cum eorum
parente uiuēs charitatis exercuit munia, ac suo prophetico spi-
ritu, quæ adhuc arcana latebant; diuina luce refulsus, de futura

†
 prole annunciauerat: ipsius scilicet, & copiosum, & fructuosum
 catum. Ita nunc mortuus; alumnos cōristari (licet in ipsa ve-
 ritate) non permisit: sed quid? en iteratō aggrēdiuntur silentē;
 occupant, quem occasio illata litis nō occupat: inuadunt, quē
 mastix satyrica, licet inuaserit, nō concitauit: Et defuncto Ni-
 grono, Nigrōni uocabulo libellū dē mortis tenebris nouissimē
 ediderunt in lucem Patres Societatis, Societatis foedera, & pa-
 eis terminos supergressi. Et utinam in me tantum Nigrōnus lā-
 sisset, haud certē quererer, etiam si me dixisset mendaciorum
 textrinam contexisse: ac satis mihi fuisset ueritatem, quo po-
 tuissem modō, cunctis aperire. Verum uidetur ille Religioni no-
 strae perdendae quantus quantus est incubere: Eo praesertim tē-
 pore quod a me Societas laudatur: atque eius institutum cogni-
 tum dē B. P. meo Caietano futurum valdē proficuum adhuc pē-
 dentē hominum iudicio protuli. Ille ē contra nostram Religio-
 nem facit S. Ignatij iudicio non ualentem ultra progredi; insti-
 tuto non mutato: quam tamē elapso iam centenariō in Eccle-
 sia Dei (instituto nō mutato) plurimū profecisse norūt omnes.
 Quae in proximorū salutē ab ipso sui exordio nostra Cōgrega-
 tio petegit uiliter illi denegat confidenter, actuosamq. fateri
 non uult, quam Pontificū Constitutiones, & Decreta actuosā
 instituunt, confirmantq. Eiusdem eximiam Paupertatem Apo-
 stolorum simillimam nimis extenuat, ac infra eam, quae in Soci-
 etate est, collocat: & nihilominus Orbis uniuersi cōsensus pro-
 nobis est: cui, nec ipsi etiam Societatis professores uellent cō-
 traire, si fortē inter nos essent substantiae cōmutandae. Clerico-
 rum, & Monachorum sanctissimis legibus mixti instituti fulgorē
 rem, quo cunctis admirantibus, mira uarietate omnium pri-
 ma nostra preluceat Familia, obumbrare contendit. Priscos no-
 stros Patres doctrinis multicipliter ornatissimos unius solius
 humana non admodum, sed diuina nimium sapientia exculci, et
 morūq. sanctorum spectatissimi, exceptione denigrare praesum-
 mit: dicente Apostolo. *Nunquid omnes doctores? nunquid omnes:
 linguis loquuntur? nunquid omnes interpretantur?* Euolauit igitur
 in mediū rursus Nigrōnus aliquot ab hinc annis mortuus, et
 & scripto acri incautarū mentium aulas iterū apparuit intro-
 missus. Concitata contra praesentij calamorum castra. Neq. hinc

1. Cor.

12.

flupor: ad mortuum Nigronem sustollendum vnum fratuere ca-
lamum fas non erat; pennas iunxerunt alterius ad alterum. Col-
ligant plures: coaptarunt in alas obstrepetes Meo accinctus
calamo in arenam descendo. Hoc sperans quod veritatis solus
licet calamus pennarum fructas falanges dirimet. Veritatis
sol dissoluet. Talem colligationem male puto constare ante
lucem. Aspiciunt autem lucem nouissimè diebus, istis hz Ani-
maduersiones, in quibus nostrorum diuturnum desiderium ex-
plere cogor, vel inuitus, vix è graui, eaq: vehementi ægritudi-
ne confirmatus. Equidem nihil respondendum putabam: nam
& si sapientibus, & insipientibus, debitores sumus (vt ait Apo-
stolus) de horum iudicio, & estimatione nihil curare debemus.
Illi verò quia sapientes sunt, quæ multa in paruo opusculo ina-
niter obuoluuntur, quanti facienda sint bene norunt: Verum
tamen creberrimis instantijs undiq: ad me conuolantibus
excitatus, ab ijs potissimum, qui præ cæteris Sancto Zelo du-
cuntur, nunc demum, quæ paraueram prodo: supplici-

ger Lectorem etiam, atq: etiam rogans, ut animum

in primis meum in venerabilem Sancti Ignacij

Societatem propensum aspiciat, &

multipliciter pluries la-

cessitro benignus

ignoscat.

Rom. 10
nu. 15.

DICTORVM A NIGRONO
pugnantium, & sibi contradicentium.

MEMORIALE.

ANIMADVERSI O I.

VT autem ab ipso dicendi exordio compertum sit omnibus,
cum authoritatis, cuius sue fidei sit libellus, cui posthumi
non en dederunt: sed melius si prudentum iudicio, tamquam
Iob. 3. abortiuum; absconditum, nō subsisteret; vel qui concepti non
viderunt lun.en. Difsona, & quæ sibi inuicem aduersantur, qui-
bus copiosus plar è, & locuples est, in medium prodeant; & sine
sapientibus viris monumenta, & posteris nostris sēper, quibus
subsidiis fultus decertet Nigronus: non enim ornāmēta verbo-
rum, lenocinia, atq. fuci, fidem astruunt, sed vis præpotens ve-
De Orat ritatis. Vndè est illud à Romanæ eloquentiæ parente egreg è
104. cit. commendatum. *Nec ornatiōis causam suam dici voluit, quā sim-*
a Niz. *plex ratio veritatis ferebat. Maior namq (vt mirè S. Amb. fatur)*
De Abr- *ambitioso eloquentia mendacio, simplex veritatis fides. Sine hæsita-*
abā Pat. *tionē utitur a Nigronus argumentationē à possibili ad actū, b*
lib. 1. c. 2 *quam tamen omnino damnat, quia illa me vti credit.*
a §. 31. *Ma pungit, e ac si logices, neq. limites attigerim; & nihilo-*
nu 108. *minus logices ipse immemor præceptorum; d non causam pro*
circa fi. *causa adducit: Religiosus quippe habitus peti à quocūq potest*
b §. 8. n. *& Sanctitas Caietani sufficere facile potuit Ignatio, vt suum*
24. 25. *illi aperiret secretum. A parte e argumentatur ad totū: & rur-*
e ib. n. 25 *sus ab eo quod esse potest ad id quod necessario futurū ponit.*
d §. 7. n. *Quoniam (inquit) charitas fidelium in aliqua ciuitate, aut regionē*
22. *ob terra sterilitatem, ac penuriam rerum victui necessariarum re-*
e §. 20. *frigescere potest. A disparato, f neq. necessario antecedente, cu-*
nu. 77. *iusmodi sunt Natalicæ Epiphaniarum, atq. Cinerarum so-*
f §. 9. n. *lemnitates, deducere nititur, Ignatium, & Caietanum Venetijs*
27 §. 73 *collocutos nūquā. Quia vsq. ad Gallias, & Hispanias, g vbi de-*
nu. 43. *guerat Ignatius, fama sanctitatis Caietani non peruenerat; hāc*
g Syn. n. *Venetijs, vbi Caietani nomen erat celeberrimum, olfacere nō*
14. *potuit*

peruit Ignatius.

A Spiritu Sancto ad nostram Religionem quia dixerat Caietanus non vocatum Ignatium, b d Diabolico Spiritu, vel humano, fallaci inductione, progressam petitionem inferre, quam etiam ab eodem Sancto Spiritu processisse sentiunt omnes.

Facta non praelumi nisi probentur, asserit ex lasone, si qui loco ab eo citato, hoc literis consignasse non reperitur.

Legem de damno infecto adulteratam adducit. i Damnum infectum est, inquit, quod nondum factum est sed futurum veremur: Quia fieri potest. Quia fieri potest, apponit de suo Nigronus.

Ea vero sic adulterata, id quod expugnare nititur, valde corroborat, ijs potissimum armis, quibus ad destruendum uti credit. m Vis argumentationis Nigroni ea est, ut deducat ad incertum ueniens, ex potentia, quae anceps est, ad esse, & non esse, inferri determinatum esse. n Damnum infectum determinatum a determinata causa veremur, quia fieri potest quod additur, causam connotat ad esse, & non esse, ancipitem, non ad determinatum esse: ergo a causa ancipiti ad esse, & non esse, sequeretur necessario damnum infectum, quod habet determinatum esse, ergo non me carpere potest, etiam si dixissem, iuit, quia potuit, ergo quod expugnare praelumie fortius firmat.

Contrarium omnino probat lex, o quae non excusat, quem Nigronus hac lege suffultus a multis, quamuis non a singulis, excusari credit.

Ut solitudinem nobis imponat per nostros a principio confessiones non auscultasse, Rabad. testimonio, firmat. Ut Caietanum festiuis diebus Venetias non profectum probet, q confessiones auscultasse affirmat.

Ratione a persecutionibus ductam respuit, r quia nisi Societas esse desisset persecutiones non destitissent: imo duorum ordinum facta coniunctione magis creuissent aucto numero domesticorum: s At paucis interiectis: Paulus, inquit, volebat Societatem in ordinem suum transformare & quod est grauius sic efficere de duobus corporibus unum: ut societatem in alterum ordinem introduceret. & c. i cuius consilio ea quae decuit reuerentia, hac potissimum ratione, Pater Lainez humiliter refutit, quia Societas nouam formam induens destrueretur, & desineret esse illa cohors, quae

b s. 3. n. 11.
i Syn. 3 K laso. para. l Syn. 5
mobi sic Syn. n. 3 n Tit. de da no infecto l eue nit non nliqua. D d. 2. ff de da. no infecto. o l. Spadone s. qui iura de excusator. p s. 18. nu. 69. q Syn. n 6 r s. 13. nu. 70. s ibi. Pa ulo inf. t ibi Paulu post.

u iterum: Annuerunt ergo sanctiss. Ignatij votis ad unum omnes in vi. S. polliciti, se illum vltro quocunq; pergeret secuturos. Eisdem tamen Ign. l. 11. si ad intrādū nouā Religionē inuicasset ab omni prorsus obler c. 10. nantia illico recessuros. Hæc de suo ponit. x Quia nullum ius n §. 15. civile, aut canonicū habebat in illos, baud sperare poterat se illos in n. 49. suam sententiam tracturum. Nemo promittere potest pro factō ali- o Rib. v. ero, et iura clamant non vno loco: liberi erant, & sua spontis. bi sup.

Similiter; si nobiscū associare se. voluisse proferatur Ignatiū, p §. 15. y illicō Reuelationē de cōdēda Religionē obijcit Nigronus: x n. 49. Ac si Ierolimā proficiscitur, ibi māsurus quoad uita suppete- q paulo ret, nihil prorsus accepto officit reuelatio: Neq; etiam a si diū post ibid. perplexus, quid a se exigat Deus ignorare fateatur. r §. 7. n.

b Mihī uitio adseribit; quasi quod ex una Romani itineris appa- 22. ritione, quā Ignatius aperuit Socijs, alias aperuisse probē, e cū f §. 10. ego ex hac. quia bono utiq; suæ Religioni erat patefacta, cæter- nu. 35. ras, quas proficuas etiā Societati inspiciebat reuelare cōsueuis- t Or. l. se solūmodo dignosci proposuerin: Neq; ex illa hæc ego adx- 20. n. 59. quate innui: sed multas, d & quas ipsemet enumerat reuelatas Nig. supponens, unicā illā in signū sagacitatis Ignatij, qui reuelare §. 21 n. quādo oportebat, reticere quando expediebat cōsueuerat, in 80. mediū adduxi. Attamen, in quo frustrā me reprehenderat ue- u Or. l. rius, statimq; incidēs ipse, e licet sciuerit, dixitq; quod una 1. n. 89. hundo non facit Ver: ex una tamen de Custode Archangelo Nig. §. non aperta, meam propositionem fregisse gloriatur. 24. n. 19.

Fundamenta spiritualis vitæ in totum euertit, s' indignū exi- x §. 23. stimans. è Magistro fieri discipulū: cum tamen ipse in hac sua nu. 86. Opella exemplum adducat S. Malachiz Episcopi, qui, teste S. y §. 7. n. Bernar. b in eiusdē vita, a Deo edoctus, factusq; magister ab alio 22. magistro spūali edoceri volebat: è magistro factus discipulus.

Traditio Congressus

S. I G N A T I I, ET B. C A I E T A N I

euidenti probatione astruitur.

In Syn. nu. 2. 3. 4. 5. & sequen. in Hist. disp. §. 7. nu. 21. 22. §. 8. nu. Rib. l. 1. 24. 25. §. 10. nu. 29. 30. 35. §. 14. nu. 45. §. 16. nu. 59. c. 3.

ANIMADVERSI O II.

Illud in primis maximopere obseruandum est, non sabellam, n. 117. non nouum, nec a maioribus nostris ignoratum, quod de S. c §. 35. Ignatio retuli in uita B. Caietani; quod scilicet Sanctus vlr in n. 116.

d. 32. nostrā Religionē admitti postulauerit: quod adeo verū est, atq;
 n. 111. ex antiquissima traditione apud nostrates firmum, vt quinquagē-
 nario maior in religioso habitu arctissimo iure iurando affir-
 m. 35. mare possim, hanc veritatem cum religionis meliore iuxisse.

f. 7. n. Accedunt testimonia virorum è nostra Familia, quæ tunc tē-
 22. poris accepi literis commendata, quò vitam B. Patris Florētiz
 g. 36. scribebam, modò verò in nostro S. Pauli archiuo Neapoli asser-
 m. 119. uantur, Thomæ Bargoni Ianuensis venerabilis senis eximie pau-
 b. Serm. pertatis, & abstinentia celebris, quem magni Principes magni-
 in tran- faciebant, viriq; probitatem venerabantur: isq; ex relatione
 situ S. quamplurimum seniorum sibi tacitè cum Patauii morare ur: Bern-
 Malach nardi Superantij Veneti, qui fernè octogenarius nō vno in Re-
 ligione regimine obito, diē suū clausit, Benedicti Manēis itidē
 Veneti, & octogenarij, qui, & Capitulis generalibus non semel
 inter fuit, & Religionis ministeria honorificè exercuit, & tandē
 diuturna annorum ægritudine probatus, & mira patientia cor-
 ronatus decessit. Leonis Cafalis Ariminensis, qui Venetijs, atq;
 Patauij ad summam senectutem semper deguit, vel Præpositus,
 vel Vocalis ad generalia Capitula celebranda iugiter electus:
 & post Io. Antonium Pratum Mediolanensem totius Religionis
 pluribus annis Decanus. Io. Antonij modo memorati contem-
 poranei B. P. Caietani, cuius egregiè, & copiose meminit Episc.
 Accitarum: Marci Palascandoli, quem Baronius virum singula-
 ri eruditione, & vitæ integritate spectatissimum appellat.

Hist. Cl.
reg. c. 9
Annot.
ad mart
Ro. 29.
Iulij.

Et ne vllò vnquam tempore detur ambigendi locus, & veri-
 tas magis, ac magis cunctis patefcatur, extant præterea in eodem
 S. Pauli archiuo aliquot sacrorum Antistitum præclara testimo-
 nia, Pontificio iureiurādo firmata, qui è nostra religioſa Fami-
 lia, plurimis in ea sanctimoniam, doctrinam, atq; prudentiam exactis
 annis, ad Episcopalem apicem sunt assumpti. Hæc autem, vt tibi
 sint in prospectu, fideliter hic appono, quibus addere visum
 est maximè insigne, atq; illustre Antonij de Rustica Patauini, vt
 potè ab ijs sibi traditum, qui cū B. Caietano egerunt, qui om-
 nes, vt omnibus veritas innotescat, zelo veritatis, & nostræ Re-
 ligionis amore conciti, vñanimitè testimonium reddunt tra-
 ditionis, quæ à primis Patribus ad hæc vsq; tempora incorrup-
 ta, perlata est à generatione in generationem.

Am.

Amplissimi Praesulis
D. D. I. O. ANTONII ANGRISANI
Archiepiscopi Surrentini

TESTIFICATIO

AD futuram rei memoriam, firmiter, & sine controversia, etiam medio iuramento, tam in iudicio, quam extra, quatenus opus sit; Nos D. I. A. Angrisanus Archiepiscopus Surrentinus testimonium perhibemus, plenamq; & indubitatum, facimus fidem; 57. elapsum iam Annum, quo in Domo S. Pauli Neapoli Anno 1575. Patrum Clericorum Regularium venerabilis Religionis habitum suscepimus, atq; in ipsa ad Annum vsq; 1615. diuina largiente gratia, viximus, quo a fel. recordationis Paulo V. Surrentinae Ecclesiae praefecti fuimus. Dumq; in eadem Religione constitimus, regiminum, concionum, atque cathedrarum studio diuersis eiusdem Religionis in locis commemorari cōtingit, nempe, Romae, Mediolani, Venetijs, Genuz, Bononiz, & visitationum gratia vbicumq; nostratum sunt domicilia, regiones iustrauimus vniuersas, atq; eo iam memorato anno cum Generalis Praepositi munere fungeremur facultate a nobis facta Patris D. Io: Baptistae Castaldi eiusdem Religionis Sacerdis, & Theologus, ingenti omnium satisfactione, eorum praecipue Patrum, qui nobis mā iantibus eam percurrere, & approbare curauerunt, Nostri Fundatoris B. P. Caietani vitam typis dedit, Et quod in eadem vita de S. Iguatio Societatis fundatore narratur; voluisse scilicet, & postulasse ad nostram admitti Religionem dum Venetias peregrinus appulit, vetusta apud nos est traditio, quae a primis Patribus B. P. Caietani contemporaneis ad nos vsq; peruenit, nec vnquam vilo tempore in dubium fuit, aut controuersum, sed ab omnibus creditum, & abiq; vlla haesitatione narratum. Quod cum sit vetum testificatione nostra roborare volumus, quam propria manu subscripsimus, nostroque sigillo signauimus. Neapoli 23. die Nouembris 1632.

D. I. A. Archiepiscopus Surrentinus.

Locus Sigilli.

Amplissimi Præfulis
D. D. BASILII CACACII
Archiepiscopi Ephesini.

TESTIFICATIO.

NOS D. Basilius Cacacius Archiepiscopus Ephesinus plenā
& indubitam fidem facimus, tam in iudicio, quam ex-
tra cum iuramento, quatenus opus esset; 39. vel propemodum
40. pertransisse iam annos, in quorum initio Clericorum Regu-
larium habitum suscepimus, & ex tunc a multis Patribus præ-
dictæ Religionis audiimus colloquium a diuō Ignatio Societa-
tis Iesu Institutorē cum B. Caietano prædictæ Religionis Funda-
tore Venetijs habitum, atq; in eius vita descriptum, & etiam
fidem facimus audiuisse, atq; eodem modo comperum habuis-
se, Diuum Ignatium prædictæ Religionis habitum petiisse, & præ-
cipuè P. D. Athanasium Capuanum nobis Religione leniorem,
sapiens de hoc loquentem audiimus, atque P. D. Innocentium
Valentinum, & P. D. Gregorium Cardonem, quorum vterq; ip-
sum P. D. Athanasium antiquitate præibat, qui ab antiquiori-
bus audiuisse nobis dicebant, & postremò P. D. Innocentium
Palascandolum, qui Religionis habitum Anno 1562. suscepit,
38. à Religione condita, quo tempore B. Ioannes Marinonius
socius B. Caietani in domus susceptione in hac fidissima Ciuitate
Neapolis Præpositi munere fungebatur, qui D. Innocentius cum
nōs Constitutiones, quæ anno 1604. typis expressæ fuerunt ipso
dicante scriberemus; interea de veterum nostrorum Patrum ge-
nēis differebat, præcipuè de prædicto colloquio, quod Diuus
Ignatius cum B. Caietano Venetijs habuit, de quo veluti de re
audita a primis Patribus nostrorum Fundatorum socijs loqueba-
tur, & quod ab ipso percepimus sepiissime cum alijs locuti sumus,
neq; apud quemquam vnquam dubitatum, aut controuersum
audiuimus; Quare in huius veritatis fidem, præsentem manu pro-
pria subscriptimus, nostrōq; solito sigillo muniuimus. Neapoli,
tertia die Augusti 1637.

D. B. Cacacius Archiepiscopus Ephesinus.

Locus Sigilli.

Am.

Amplissimi Præfalis

D. D. THOMÆ ANCORA

tunc Episcopi Motolensis nunc Tra-
nensis Archiepiscopi,

TESTIFICATIO.

NOs D. Thomas Ancora Episcopus Motolensis, plenam, & indubitatam fidem facimus, tam in iudicio, quam extra, etiam cum iuramento, quatenus opus esse, qualiter 35. ab hinc annis Clericorum Regularium Religionis nomen dedi, atq; in ea semper à pluribus prædictæ Religionis Patribus accepi colloquium, quod habuit Venetijs S. Ignatii Societatis Iesu Institutor cum B. Caietano dictæ Religionis Clericorum Regularium Fundatore, in cuius vita fusius enarratur, de quo præcipue loquentem audiui D. Gregorium Cardonem (dum P. D. Eliseo Nardinio Praeposito generali esset a secretis) viū sane ad nostram Religionem spectantium peritissimum, cum in ea multo iam tempore Venetijs vota emiserit, præter officium quod exercebat: Hoc etiam recordor habuisse à P. D. Laurentio Valente (Cardinalis Valentis patruo), qui dum Romæ in aedē S. Sylvestri studerem, Confultoris Officio fungebatur, senex, & in munerum administratione perfectus: De hoc deniq; dubium, aut controversiam fuisse non audiui, cum de eo semper omnes, sine vlla dubitatione loquuti sint; Et in veritatis fidē præsentem propria manu subscripsi, ac proprio sigillo signavi. Neapoli. Nonis Maij. 1632.

D. T. Ancora Episcopus Motolensis.

Franciscus Mar a Valle Secretarius.

Locus Sigilli.

Amplissimi Præfalis
 D. D. PAVLI PALUMBI
 Episcopi Cassanensis.

TESTIFICATIO.

EGO D. Paulus Palumbus Clericus Regularis Cassanensis Episcopus Sacramento testor, qualiter ab Anno 1588. quo ad Sacrum Religionis Clericorum Regularium habitum fui admittus, ad Annum vsq; 1613. quo ad Episcopalem dignitatem, assumptus fui, semper pro certo affirmari audiui in quibuscunq; Domibus sum moratus, communi omnium seniorum Patrum, traditione, P. Ignatium Loiolam, nunc in sanctorum catalogum relatum, egisse eum P. D. Caetano Thienzo de suo in hac nostra prædicta Religione ingressu; sic dico, declaro, ac Sacramento testor. Neapoli vndecimo Kalendar Augusti. Domini Anno 1630.

D. P. Palumbus Cassanensis Episcopus affirmo vt supra.
Locus Sigilli.

Amplissimi Præfalis
 D. D. IANVARIJ FILOMARINI
 Episcopi Caluensis.

TESTIFICATIO.

NOS D. Ianuarius Filomarinus Caluensis Episcopus, plenam, ac indubitatam facimus fidem, tam in iudicio, quam extra, etiam cum iureiurando, quatenus opus esset, & ex quo in Clericorum Regularium Religionem ingressus sum, 25. quippe præfens est annus, semper, & ex traditione accepi, & à pluribus audiui tractatum, qui inter S. Ignatium Societatis Iesu Institutorem fuit Venetijs, & B. Caietanum præfate Religionis Clericorum Regularium Fundatorem, hoc est, S. Ignatium nostre Religionis habitum à B. Caietano quesivisse, & de hoc sæpè sæpius sum ego locutus, & alios etiam audiui loquentes, & nunquam aliquid dubium esse cognoui. Et in veritatis fidem hanc mea

manu

18
manu subscripsi solito impressam sigillo. Neapoli in nostra consue-
tuta habitationis domo. 29. Mensis Aprilis 1633.

D. I. Filomarinus Caluensis Episcopus.

D. Lucas Marullo Secretarius.

Locus sigilli.

Amplissimi Præfulis

D. D. THOMÆ CARACCIOLI

Cyrenensis Episcopi.

TESTIFICATIO.

NOs Thomas Caracciolus Episcopus Cyrenes, cum in religione Clericorum regulariū facta in ea professione degerim ab anno 1615. hic Neapoli, Romæ, Genuæ, Mediolani, Venetijs, Bononiæ, Florentiæ, Panormi, ac alijs in locis, notum mihi, & compertum est ex veterum nostrorū Patrum traditione cognitæ probitatis, ad hanc vsq. nostram tēpestatem translata, vera, & indubitata apud omnes retenta: Diuum Ignatium Loyolam Brectorem Societatis Iesu, deuotionis Spiritu eiusdem religionis Clericorum Regularium ductum, adamasse, & expetisse à B. P. Caietano Thienzo in eandem religionem ingredi, prout memoriæ traditum est in eiusdem B. Caietani vita: Quæ de ré pluries ipse alios alloquutus sui, & alij pleriq. mihi enarrauerunt vtpote rem communiter omnibus perspicuam, & absq. alia hæsitatione, & ambiguitate; & nūc fidem facio, & testimonium veritatis perhibere, si opus fuerit in iudicio, yel extra, etiam cum iuramento, non renuo. hancq. in fidem mea manu subscripsi, mei sigilli impressione suffultam. Neapoli die 28. mensis Iunij 1633.

D. T. Caracciolus Episcopus Cyrenes:

Locus sigilli.

Amplissimi Præfulis
 D. D. CAIETANI GOSSA
 Archiepiscopi Hydruntini.

TESTIFICATIO.

NOs D. Caietanus Gossa, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Hidrontinus Archiepiscopus, his nostra manu firmatis, atq. nostro sigillo munitis, plenè testificamur, tam in iudicio, quàm extra, quatenus opus sit, etiam cum iuramento, veritatè Traditionis, voluisse quippe Sanctum Ignatium Loyolam, antequam suam instituisset Societatem, in nostra Clericorum regularium, humiliter (quod proprium Sanctorum est) coaptari. Quod admodum R. P. D. Io. Bap. Castaldus, nostræ Religionis Sacerdos, apprime eruditus, & rerum nostrarum diligens, & veridicus indagator, satis luculenter in vita B. P. nostri Caietani literis consignavit. Quod à maioribus nostris traditum fuit, & apud omnes sine vlla dubitatione creditum. Sicut nobis innouit ab anno 1599. quo tempore religionis habitum suscepimus, & diuersis in locis, in quibus commorati sumus affatim, à nostris Patribus affirmari audiuius, qui à Senioribus, & istis à præcis, & contemporaneis B. P. Caietani, traditum acceperunt. In quorum fidem has præsentem damus. Neapoli in nostræ habitationis palatio. Kalendis august. 1635.

D. Caietanus Gossa Archiepiscopus hidrontinus.

D. Io. Antonius de Velasco Secretarius de mandato.

Locus Sigilli.

R. P. D. ANTONII DE VICODARZERE
 de R. P. S. Patavini Cler. Reg. Sacerd. & S. T. D.

TESTIFICATIO.

Quod à senioribus nostris accepi, ijsq. præsertim, qui vicini præcorum Patrum temporibus B. P. Caietani, & viderunt, & allocuti sunt, nunc posteritati literis consignatum, tradere libet. Notum sit igitur omnibus, atque perspicuum, ad
 quos

quos præfens hæc mea scriptura peruenierit, non semel à plu-
 mis antiquioribus nostris Patribus enarratum mihi, qui in Re-
 ligione, Deo fauente 40. Annorum expleui iam numerū; quod
 inter S. Ignatium Fundatorem Societatis Iesu, & B. Caietanum
 nostræ Religionis Fundatorem actum Venetijs in eiusq̄ Beati
 vita legitur. Ij potissimum fuere, P. D. Leo Casalìs Ariminen-
 sis, qui Præpos. Domus Sanctorum Apostolorum Simonis, & Iudæ
 Patavii me in Religionem admisit. P. D. Bernardus Superantius
 venetus, qui mei adhuc secularis excipiebat cōfessiones. P. D.
 Lucas de Mannis à Vettore Brixien-
 sis Diæcesis Sacerdos per-
 fectionis vitæ sanè specimen, & exemplar; ab hoc antequā Re-
 ligiosum habitum accepissem S. Ignatii postulatio innotuit. Sed
 in primis à R. P. D. Io. Antonio Prato Mediolanensi, olim Ven-
 etijs B. Patris nouitio; hic, 1594. anno, meo genitore vita fun-
 cto, è Placentia ubi Philosophiæ operā nauabā, Patre D. Alexā-
 dro Gargano Comite, Patavium venienti, & 1597. 98. & 99. in
 eadem Domo SS. Simonis, & Iudæ Patavij simul commorāti:
 pluries enarrabat, eg. se olim Venetijs S. Ignatium cū B. Caiet-
 ano apud S. Nicolaum de Tolentino, eumq. rogasse, vt in suā
 reciperet Religionem: uerum hoc primum, ab eo accepit rē-
 sponsum, non hoc properè, sed præuia oratione agendum esse,
 quod per aliquot dies faciendum monuit, seq. etiam facturum
 pollicitus est, quibus elapsis (qui n. memoria fallit fuerunt o-
 cto) iterum instante S. Ignatio protinus respondit Caietanus,
 à Spiritu Sancto vocari ad nouam aliam Religionē condendā.

Hoc pluries ab eodem P. D. Io. Antonio enunciaturum audi-
 ui; nam cum de Sanctimonia Caietani ageretur, sæpius in ipsius
 cella de ijs, quæ primis tēporibus accidere sermocinabatur,
 & præcipuè de gestis Caietani Fundatoris, cuius, quia, & noui-
 tius, & cum eo vita diu communis fuit, eorū, quæ gesserat præ-
 ceteris conscius erat. Quare in gratiam veritatis, veri; fidem,
 præsentem attestacionē manu mea scripsi, & subscripsi, tam in
 iudicio, & extra, cui libet præsentandam, quatenus opus sit, atq;
 iureiurando confirmo, sic me Deus adiuuet, et sancta Dei Euā-
 gelia; Romæ. quinto idus Martij 1632.

D. A. de Vigodarzere de Rustica Patavinus C. R. Theolo-
 gus, & Concionator.

Hinc Nigrōni commentitia euanescent. Hinc tota cui innititur argumentatio ruit. Quod sicut fieri potuit, ut irer, ita, ut non irer, quia iuit; Quod de Veneta executione non constat, nā constat. Quod sola coniectura ducitur, nā necessaria consequētia deducitur, Quæ omnia ipsa traditio probat; Nihil igitur profectioem destruit, quam traditio astruit, & firmum firmissimum superimpositum plurima virtute subsistit. Dicam proinde quod S. Augustinus, Videte acumen, sed vitreum, quasi lucet vanitate, sed frangitur veritate.

*De ver.
Apo. ser.
15. circa
medium*

PROBANDI A LEAM SVBIRE NEGANTES
debent concludentibus rationibus non autem
leuib; coniecturis.

*In Syn. num. 6. 78. in Hist. disp. §. 9. nu. 27. §. 11. nu. 37.
§. 12. num. 39. §. 13 nu. 43.*

ANIMADVERSIO III.

QUæ ad meam eneruandam narrationem adducit Nigrōnus, se non verū, sed veri fucū rimari declarant omnimodo. Qui enim veritatem in aliquo negotio inuestigare cōtendit, ijs en xē insistit, quæ ad veritatē indagandam conducunt potissimum. A iuris ciuilis omnium peritissimis, qui legum, & consuetudinis ad respondendum, & ad cauendum probe instructi sunt didicimus, haud inanibus coniecturis, sed concludentibus rationibus aduersarium inhibendum: Certè cum antiqua Patrum traditionē iam probauerim, duos istos Beatos Venetijs collocutos, quæ non leuis probatio est, qua vel orthodoxæ fidei dogmata intemerata firmantur, onus probandi ad negantem transferretur, quoniam exceptionem negans probare tenetur, a ijsq. non coniecturis, sed concludenter in tota latitudine temporis probare debet. Ex eo namque quod illo anno Sanctus Ignatius erat Venetijs, & B. Caietanus Neapoli, non sequitur concludenter probatum, ergo nunquam vllō anno simul fuerunt hi Beati; non enim probatur hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, b & multo mīus per ea, quæ amplifican-
tur

*a l. 1. Cde
Prob. l.
penul. §
decere ff
ne quis
cum qui
in ius vo
catus est.*

tur inania impedimenta, Cinerarium, Paschatis Dominicae Re-
 surrectionis, & Pentecostes, & quæ his similia longa oratione, *l. i. illa ff.*
 in synopsis, & pluribus in historica d. concertatione reperuntur; *de Verb.*
 Hæ quidem: timida (ve sapientissimi Salomonis, imò Sancti oblig. l. 2.
 Spiritus verbis, *vtat p.*), & incertæ rationes reputantur, nec mi- *C. de iur.*
 rum, quin prudentiam, sapientumq; animum impleant: Proba- *pbi Ri-*
 tiones veræ sunt, & conuicentes, quæ probant negativam co- *pain c. cū*
 arctatam loco, & tempore; vt bene Bart. f. Bald. g. Alex. h. & *cūlag cir.*
 ceteri. DD. citati à Julio Claro i. vbi Baiat. Hi omnes mouentur *nu. 75. de*
 ex eo, quod negativa naturaliter non potest probari, cum non cadat sub ea *post. et*
 sensu corporeo, h. & propterea in illa probanda oportet, vt remonea- *prop.*
 tur actus à sensu, non autem sensus ab actu. hoc est, vt probetur sus- *b. l. neque*
 hinciter per testes, vel B. Caietanum Neapoli minimè discessisse *naturalis*
 omni tēpore quo S. Ignatius Venetijs morabatur, ipsosq; nequa- *C. de pb.*
 quam potuisse latere, si profecto migrasset interdum; vel quod *en. 8. vsq;*
 S. Ignatius Venetijs non petierit ingredi in Religionem B. Ca- *18. inclu-*
 ietani, & quod, si petisset, ipsi testes sensu corporeo percepis- *sine.*
 sent; Aliud his non datur effugium, et quæ plurima producun- *d. S. 7. q.*
 tur plenis folijs, vacua suo sine carere norunt omnes. *13. 14.*

Quæ igitur multa coagmentauit Nigronus, tum in synopsis, *e Sap. 9.*
 tum iterato sermone in historica disputatione, hoc vnico funda- *f. fol. 1. S.*
 mento exploduntur; Non esse demonstratiua, quæ decet ne- *hoc inter*
 gantes. verum, nimium credo honestetur, si sic dicerem; quan- *ff. de iure*
 doquidem, neq; probabiliter persuadent. Quid veteræ profe- *te actus*
 ctioni obstat B. Caietani prudentia gubernandi, zelus ipsius ani- *priuato à*
 marum, & diuini cultus obseruantia, aduersa, periculosaq; nau- *te nu. 13.*
 gandi tempestas media hy:me? *gl. l. n. 9.*

Bene nouerat vir Sanctus, & prudens quando adesse, & abesse *c. de bono*
 poterat, & qui ætate grandæuis Roma rediens Atellæ in itinere *rū posses.*
 re non quieuit, sed ipsa Dominicæ Ascensionis nocte Neapolim *sm tabul.*
 excurrit, vt matutinis precibus in Odreo cum socijs interesset, *h. l. 1.*

Diuinis laudibus incumbendi nobis reliquit exemplum; non *i. prac.*
 tamen, vt pro maiori Dei gloria quandoque abesse non debeat *(i) Sfin.*
 mus, quod eum etiam eff: esse non ignoramus, imò qui tantò *q. 52. n. 4*
 studio, atq; omni animi voluptate Sacris mysterijs frequens erat, *kl. act. v-*
 & semper; si abesse contingeret gramem quidem causam, eamq; *bi DD. C.*
 vehementem illum coegisse omnimodè credendum est; quare *de prob.*

Sacchino assentire non possum, qui nullam, vel leuem ad sum-
 mam extitisse putat. Quis coniecturas hanc adhibet, & opinat-
 iones suas? Non metuebat Caietanus pericula tempestuorum
 maris, qui timentes fluctus quondam mirabiliter confedauit, nec
 timuit pericula eximij caloris, qui Venetijs; Neapolim solo Pon-
 tificis nutu astiuo tempore perrexit.

Quid quæso interest Ochini concionibus præfuisse diem? certe
 quando ex mente Nigroni Ochinus cepit, Caietanus Neapoli
 S. 9. n. 27 adesse poterat, Venetijs iam reuersus, quippe quem diximus sub
 S. 8. n. 27 finem anni 35. vel principio 36. potuisse Venetijs cum Iguatio
 & S. 13. colloqui; verum quia tempus colloquutionis præcisè ignoratur,
 si non fuit tunc Caietanus mense Decembri à Romanis comitijs
 rediens (quod Nigronus probat) Dominici Aduentus, &
 Natiuitatis aptiori tempore (nam Hæreticus antiam integrum,
 & amplius concionatus fuit) obseruare, & deprehendere eum
 affatim potuit; sed esto, quod ipsa solemnitate Pentecostes exor-
 sus fuerit Ochinus (quod tamen minimè concedendum, nec cre-
 dendum esse arbitror, sed statim post octauas Resurrectionis,
 nam quanto maioris famæ erat ille, tanto audius audiebatur;
 & Diaboli minister nulla interposita mora, opus suum aggressus
 est; siquidem filij huius sæculi prudentiores filijs lucis in ge-
 neratione sua sunt, & dormientibus discipulis Iudas non dor-
 miebat, sed festinabat tradere Iudæis Christum Dominum) quis
 est qui nesciat, tribus, vel quatuor concionibus absolutis, hære-
 ticum à Caietano deprehendi potuisse? quare ad perferenda
 falsa Ochini dogmata, non tam longa mora egemus, quantum
 desiderasset Nigronus, v; Caietani retardet itinera, quamuis
 Pentecostes eo anno incidit in 4. diem Iunij, qua arbitratum
 Ochinum dedisset principium, nam tribus concionibus absolute
 sacro illo triduo; vndecima die Iunij Sanctissimæ Trinitati Sa-
 cra, quarta potuit esse concio 7. die 18. quæ fuit Dominica in-
 fra octauam Sanctissimi Sacramenti fuit quinta nisi fuerit sexta,
 nam quinta festa festo die Sanctissimi Sacramenti etiam de tanto
 mysterio prædicari solet post vesperras, quod maximè creden-
 dum est de Ochino, qui magni nominis concionator erat. His
 diebus non semel Neapoli profectus sum, atq; terrester, iter pe-
 regi Visitator Galliarum Cisalpinarum, Romæ subacti die festo Nati-
 uitatis.

eris S. Iohannis Baptistæ, post festum Apostolorum Petri, & Pauli trigesima die Iunij Roma discessi, 4. die Julij perueni Florentiam, & die 28. Mediolanum, 16. die Augusti perrexi Ianuanam, ergo cedendum est veritati nec talia subterfugia requirenda.

Adhuc ridiculum sane est, quod asseritur, Caietanum quia senex iter habere non potuit, & quia adductus erat regimini Neapolitani Cœnobij, & præterea quia huius discessus scriptores nostri non meminérunt quasi nos infirmi non fuérimus in hac parte, ut sæpè conqueritur Caracciolus sicut de sua Seraphica Religione conquestus est Seraphicus Doctor S. Bonaventura, & Caietanus senex, & Præpositus Neapoli nunquam abfuerit.

Ut luce meridiana clariora elucescant, quæ circa Caietani itinera obuoluuntur, narrabo fideliter quod accidit mihi Præposito Domus nostræ Arimini, in quo si quid effugerem, vel mentirer, Patres nostri Venetiarum, Romæ, & Neapolis, imo totius nostræ Religionis falsitatis me coarguerent. Scias igitur Anno 1626. me Præpositum Arimini Domum illam præsentem gubernasse, & nihilominus ætatis caloribus Venetijs affui, mensæque Februarij 1627. Romam petij, mense Martij Neapolim profectus sum, ibiq; hebdomada Sancta persisti; post sollempnitates Paschales, Romæ Generali Capitulo interfui; eo absoluto Neapolim iterum profectus sum, & post aliquot dies denudè veni Romam, sic poscentibus grauissimis meæ Religionis negotijs, excutis aliquot annis, si quis ex nostris Monumentis edoctus me Præpositum Arimini, ignarus tot profectioum (non enim omnia notantur.) vellet improbare, quod ex auditu assereretur me fuisse Venetijs, Romæ, Neapoli, non ne manu tangas, & oculis cernis fallacem imò mendacem talem argumentationem? Nec vera ex dictis cernitur argumentatio; mense Aprilis conuenturus eram cum cæteris patribus ad generale capitulum, ergo non est verum quod mense Februarij Romam perierim; ad quid auertere tempus? Erat Præpositus Ariminz, ergo Hebdomada Sancta non potui esse Neapoli inanes produs sunt huiuscemodiconiecturæ, & leues, quæ quolibet, vel tenui vento distrahuntur, & pereunt; Religiosos siquidem viros in gubernijs constitutos ubi degere, & consistere oportet, ubi sunt Religio, & oppo-

S. 11. 114
37.

S. 13. 114
42.

no. In
minid
ar. via
j. 8. n
j. 10. n
j. 11. n
j. 12. n
j. 13. n
j. 14. n
j. 15. n
j. 16. n
j. 17. n
j. 18. n
j. 19. n
j. 20. n

unicas, siue necessitas eos cogit, maxime si Religio non monarchicè, & ad vnius absolutum imperium, sed aristocratically per optimates gubernetur, cuiusmodi est nostra cuius Præpositus generalis Ducis reipublicæ munere fungitur, & quando parus, Generalibus non eguit, tanto magis apud optimates, & primo tempore apud Fundatores præcipuè totius erat pondus regiminis.

TEMPORVM MOMENTA NON SVBTILITER
 expendenda, non enim officit quando res
 euenit ignorari.

*In Syn. num. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. In Nisi. disp. 13.
 num. 43. S. 15. num. 48.*

ANIMADVERSI O IV.

Nihil proflus officit historiz veritati, eiusq; fidei, si rei gestæ ignoretur tempus, ideo cum ex traditione satis cõstet cum Caetano Venetijs egisse Ignatium, vt nostro Ordini ascriberetur, id inficiari non poterit, si quo tempore, quo mense, quo die euenit, adhuc fatear ignorati: quinimo si illa voce (forfan) hoc ipsam exprimere libuit (planè non glorians dico) laudabilis ero, qui certa pro certis, & dubia pro dubijs (vt veracem historicum decet) enarrare debeo; hinc tamen non sequitur, non verum Ignatij cum Caetano congressum, quia dubia est circumstantia temporis; An ignoras, quod ab omnibus est receptum, *testis* &

a L. Car- si non deponat præcisè de tempore, bene probat? Bart. a Alber-
bonian. S. b Angelus, c Alex. d Gramat. e Archid. f Moncada, g Caccialup-
dies autè h hinc inanem laborem omni iure existimo in temporibus sup-
n. 8. ff. de putandis multum operæ, studijq; ponere. Accedit ad hæc, quod
carb. ed. qui temporum supputationibus nimium hæret, innumeras in-
b D. l. n. 5 curret difficultates, antequam Petrum Apostolorum Principem,
c Cõf. 28. peragratis Ponti, Galatiz, Cappadociæ, Asiæ, & Bithiniæ regio-
num. 4. nibus, 25. annis in sua Romana sede collocet, & Iacobum,
d Cõf. 65. Hispanias adijisse stabiliat; Quare non immeritò Baronius dis-
n. 1. l. 2. serensinus Author in suis anualibus, quem sequutus est ingeni-
D ec. 60 osissimus Panigatola in Compendio, & argumenta ab authorisa-
e 7. et 14 te ne-

te negatiua improbat, & Pauli cum Petro cōgressum nulla tem-
porum habita supputatione concedit.

Insuper, cum certum sit quod Sancti Amb. a Aug. b Max. c &
alij Patres, imò ipsa quoq. Sancta Mater Ecclesia d ratū habent
de congressu Sanctorum Sixti, & Laurentij, quando illum ad
passionem properantem sic affatus est ille: *noli me derelinquere*
Pater Sancte, &c. & ille; *non ego te desero sis, &c.* cū in aliquibus
codicibus inueniatur Laurentius passus sub Decio, alibi verò
legatur Sixtum sub Valeriano martyrium subiisse: neganda erit
propterea tota prædicta historia? an potius sicut Ecclesia
Sancta fecit discordes ad concordiam reuocare?

Idem dici possit de S. Catharina virgine, & martyre Alexā
drina, quam alij sub Maxentio, alij sub Maximiano martyre b
prædicant & alia huiusmodi.

Quia Marcus dixit hora tertia Christum Dominū fuisse Cru-
cifixum, Ioannes verò hora sexta, ergo Christus nō fuit Cruci-
fixus? ergo cum hæreticis calumniantibus simul, & blasphe-
mantibus. dissonantes dices Euangelistas? cur non satius cum
Hieron. a Aug. b Euth. c & alijs conciliare curabis?

Probè Hieron. d inueltigans quis sit ille Zacharias filius Ba-
rachia: qui occisas fuerat inter Templum, & Altare, quia pa-
tris in eo nomen non consentiebat ad interpretationem consu-
giens concludit sic. *Cum ergo, & Zachariam teneamus, & occi-*
tionis consentiat locus, quarimus quare Barachia dicatur filius, &
non Iotade, Barachias lingua nostra Bened. filius Domini dicitur,
& Sacerdotis Iotade iustitia hebraeo nomine demonstratur: Vir Sā-
ctus, & prudens facti veritatem non respuit, quia Patris nomē
non concordabat, sed ab interpretatione haurire nititur, quod
regebatur a nomine.

Hæc quidem iufficerent ad redarguendum Nigrorum, & ob-
struendum os illius, qui tempora molitur, & moras, verum
singula, quæ vberius, & fusius coagmentauit; suo quoq. iaculo
breuiter perimam infra, ne iterato sermone bis iudicetur, ac
puniatur idipsum.

bilo. n. 4
g in add
ad Gradū
in tra. de
tes n. 324
b in l. ad
monend.
66. ff. de
iureiu.
al. l. ofa
fic. c. 41.
b tract.
25. in lo.
chom. 15
de s. Lau
d in off.
S. Lau.
et s. Six.
Mat. 14
Ioan. 19
ain P. 77
b t. 117
in Io. l. 3
de cons.
Euāg. c.
13. in q.
nou. &
uetit tes.
q 65. in
ps 63.
c Ma. 15
d l. 4 cō.
in c. 23.
M. itth.
An m. 1.
18 an. 8
esq. ad
17. in c.

CAPTIOSVM DEMONSTRATVR COMMENTVM,

à potentia deduci argumentum
ad actum.

In Syn.num. 2.3.4 5. in Hist disp. §.8.num.24.25.

ANIMADVERSI O V.

Non mea hæc est argumentatio; Beatus Caietanus excurrere potuit Venetias, ergo excurrit. Et sciat, quod diminuta sententiæ fidem non astruunt, imò destruunt. etiam ipsi in dilecticia disciplina tyronibus vitio ascribitur, argumenta ex integro minime reddere: quare ergo, prætermissis antecedente, consequens tantū modo percussit? Quare, quod ego posui consequens, antecedens usurpat? Series argumētationis meæ hæc est: quæ Nigronum non cingit, qui eam inferius enarrabit.

§.12. nu
37. §.13
num.41
Caietanus. tēporis cōpendio: plenis incommodis itinera aggredi solent: vel animabus vel sui Ordinis bono profuturus: ut tibi probatum est potuit igitur, vel sub fine Anni 1535 vel sub initium 36. Venetias petere, &c.

Ad dam non bene intellectam vim argumentationis meæ in hac propositione. Tradideram S. Ignatiam, cum Venetijs moraretur Anno 36. à Sancto nostro Patre nostræ Religionis habere petiisset. Hanc collocationem, & petitionem impossibilem arbitratus Nigronus: ejus impossibilitatē astruere conatus est in sua prima descriptione: pro qua etiam multa argumenta ex temporum suppuratione contulit. Impossibile enim putabat excurrere Caietanū Venetias, qui Neapoli iugiter eo tēpore occupatus censebatur. Mihi ergo possibilitatē tantūmodo huius excursionis tueri, & concludere opus erat: & hic solus propositus erat scopus, ut possibilitatē collocationis ostenderē; quod satis aperte professus sum. Do verba *Principio igitur probandum*

§.8. mea
epistola.
in prin.
Syn. nu
erat, potuisse cū Caietano Ignatiū colloqui: quin hoc ipsū. Nigronū non luit: ait enim: D. Io. Baptista Castaldus in epistola scripta contra P. Iulii Nigronū, ut astruat hos duos Beatos viros potuisse inter se colloqui. Quid ergo infimus argumentandi modus de potentia ad actum toties objicitur? an ut insipientis vulgi

animus

animus facile decipatur? Igitur temporum rationes obliqua
 meti. um linea Nigronum ubi comperi, & solutis ipsius argu-
 mentis: possibilitatem excursionis facillimè demonstravi. Non
 ergo de potentia ad actum; sed ex non repugnantia, & ex seuo-
 la ratione, quæ ad impossibilitatem perfectionis probandam,
 adducta fuerat, iam soluta, & confutata; ad possibilitatem argu-
 mentum ducitur: & quidem factis hic modus argumentandi, a-
 pud illos, qui scholastica à limine sa utantur vsitatus est. sic ex
 non repugnantia, & solutione oppositorum rationum, Verbi In-
 carnationem possibilem affirmamus; & multa alia huiusmodi.
 Nec mirum, quia contra rei possibilitatem arguenti, non nisi rei
 possibilitatem astruere, ac rueri tenemur. Igitur, si ipse dixerat
 non potuisse Caietanum sub fine anni 1535. vel sub initium 36.
 Venecias petere propter rationem à se adductam; tali ratione
 iam soluta, benè concluditur: potuit igitur Beatus Caieta-
 nus, &c.

TREDECIM IN QVÆ OFFENDIT

Nigronus Casta dum impugnans, quem credidit è po-
 tentia argumentum traxisse ad actum.

*In Syn. num. 3. 4. 5. In Hist. disp. S. 5. num. 17. S. & num. 24. 25.
 S. 16. num. 53. S. 17. num. 61.*

ANIMADVERSI O VI.

Primum quidem, & mirum admodum est, Nigronum possibi-
 litatem etiam nolentem, dum eam si miter negat, astruere,
 quod probo sic. *Dicit posse facilius, ac ver. similis excursionē Vene-*
tam negari, quam affirmari. Semper res, in qua fit comparatio in
 utroq; extremo præsupponitur, licet in vno cum excessu in al-
 tero cum defectu; sic, verbi gratia, rectè quis assereret quod in-
 zellectus Petri sit perfectior, vel clarior, vel profundior intelle-
 ctu Pauli, ex eo quod virtutem intellectuam utroq; includi; Ac
 quis vnquam diceret quod perfectior sit Pauli intellectus, quam
 equi, leonis, &c. cum huiusmodi animalia virtutem intellec-
 tuam neq; in gradu remisso admittant, & multo minus diceret

Synop.
 num. 3.

alius, quod clarior sit Pauli intellectus, quam Hyrcocerui, ex eo quia Hyrcoceruus ne dum virtutem intellectuam excludit, sed etiam impossibilitatem, & implicantiam in rerum natura in suo conceptu dicit. Si ergo impossibile asserit excursionis Venetæ affirmationem, quomodo faciliorem, & verisimiliorem talis excursionis negationem affirmat? Vtq; affirmatio aliquantulum saltem admittit facilitatem, si aliquantulum facilis, ergo non omnino difficilis, & sic multo minus impossibilis.

II. In bona logica ex præmissa modali de impossibili inferitur conclusio pariter modalis de impossibili; quomodo nunc posse, ac, facilius, ac verisimiliter excursionem Venetam negari, quam affirmari? Si fuit impossibilis talis congressus, id non potest concludi nisi per præmissas modales de impossibili.

Glos. i. C. Eccl. dis. 61. et i. C. nemo pot. de reg. iur. in 6. III. Impossibilitas prout ad actiones humanas refertur, a Doctoribus communiter triplex assignatur; iuris, facti, & Nature; Nullo iure fuit (ve patet) congressus ille prohibitus; De facto fuit (quod traditio a probat;) Neq; rei nature (ve clarum est) repugnabat, ergo possibilis; ergo nulla ratione impossibile, voluntarie impossibile dicit.

a Animad. 2. b Syn. n. 3. IV. In quo me reprehendit, culpabilis est; etenim me accusat b, quod nullam ego alteram solidam probationem, nisi coniecturas, & opinionationem meam; Ipse vero quid mihi toties obijcit, nisi coniecturas, & opinionationes suas? si hoc, vitio mihi ascribit, quare sibi usurpat, & frequentat? si mihi obesse credit, sibi cur salutare? ac illi vitandum qui negatiuam demonstratiue secus opinionationibus, & coniecturis probare debet, quod non teneor facere ego.

Animad. 3. c. V. Idcirco dum mihi obiecit non probationes, sed coniecturas, & opinionationes me attulisse, suo se iudicio condemnat; coniectu & namq; & opinionationes, secundum Iuristas, aliqualis probationis species sunt.

Non produxi quidem, nec testimonia, nec traditiones, nec scripturas in prima, vel in secunda mea scriptione, quia in prima non disceptationem proponere, sed breuem, ac candidam historiam texere meditatus sum; In 2. vero his opus non erat, quia infirmas contra veritatem rationes breui negotio solutus imbecil-

becillitati argumentorum nudam responsionem adhibendam esse existimaui. Probatum tamen facta collōcutio traditione, ex qua consequenter sequitur excursio: nam nec aliquorum Sacramentorum institutio, nec Matris Virginis in cælum Assumptio alias probatur, quam traditionibus, & tamē summiter præsumuntur.

VI. Iasonem, quem citat in citato loco filere comperi, & tacens de illo, conqueritur, quod eius induxit in tellem, quod inibi dixit nunquam. In ò Legalis illa Regula in iure inuenitur nusquam, hanc verò ex utroque iure Regulam emanare exploratum est omnibus. Facta donec probentur præsumuntur: nã sine loquamur de præsumptione iuris tantum, quæ admittit probationem in contrarium, siuè de præsumptione iuris, & de iure, quæ nullam in contrarium admittit probationem, semper factum præsumitur: Est namque factum, materia, circa quam versatur præsumptio: Itaq; vel probationes deficiunt, & ius, præsumptione iuris, factum præsumit donec probationes adueniant; vel omnem omnino excludit probationem, & tunc præsumptio iuris, & de iure vult factum esse. Non ergo verum est quod asseritur: facta non præsumi nisi probentur, imo facta, præsumuntur, vel donec probentur, vel aliqua probatio à iure non admittatur. Confirmatur, quomodo adiudicauit Salomon dicens; date huic infantem viuum, hæc est mater eius, vnde non videtur factum illud erat occultum, & probari minimè poterat: altercabantur ad inuicem duæ illæ mulieres: vna dicebat filius meus viuit, & filius tuus mortuus est: altera respondebat, non, sed filius tuus mortuus est, meus autem viuit: intercessit præsumptio, & rei veritatem aperuit, probauitq; quod probationes indicare non valebant.

VII. A quo didicit ignotis, & innominatis testibus fidem esse præbendam? quia asserit è nostra familia à fide dignis accepisse nihil de hac re auditum, an ignorat ad attestandam veritatem non dicta solum, sed etiam nomina testium aperienda esse?

VIII. Sed est, & aliud peccatum in hoc asserto à Nigrono, dum per hos testes negatiuam probare intendit homo omnino doctissima, & virtute ornatissimus. quod nec ipsos dialectica

*In Syn.
num. 3.*

*Glo. in c.
15. q. de
sponsal.
ult. cor. à
tra præ-
sumptio-
nem.*

*3. reg. 3.
Text. e. 2
de præ-
sumpt.
Glof. sup
eod. C.
verbo
hec est
mater e-
ius.*

*text. in
exp. qua
lit. &
quando*

*2. huius
nomenis
de accu-
sat.*

tantummodo tinctos later, quorum illa est vox, illa doctrina; argumentum ab autoritate negativa nihil valet: quod etiam omnia iura clamant: vnde est illud vulgatæ regulæ iuris: Magis vnico testi affirmanti credendum, quam mille negantibus: vbi glosa notanter dicit, quod affirmatiua præualet negatiua, estq. talis probatio adeo in iure canonico odiosa, vt tanquam pestis fugienda mandetur. Demus verba Honorij Papæ tertij. *Volentes igitur, vt hæc pestis contraria omni iuri penitus extirpetur & deleat: mandamus quatenus in huiusmodi probatione negatiua neminem audiatis*: Et nihilomus Nigtonus præsumptionem à iure concessam explodit, negatiuæ autem probationem pestiferam admittit.

Syn. n. 4 IX. Ratio argumentandi à possibili ad esse (qua ego minime vsus sum, credidit tamen me vsus esse) *Infirmissima est* (inquit) *omnium testimonio, qui logicam a limine salutarunt. sola enim inficiatione disparet.* Sed quare hoc modo argumentandi, satis quidem infirmo: probatur in hoc libello excurrisse Ignatium in Belgium his verbis. *Nec pugnantia scribit Ribadinera, qui ait primo, & altero anno profectum in Belgium, tertio in Angliam, quia potuit per Belgium, & Antuerpiam excurrere in Angliam.* Vbi hæc est vis argumentandi, potuit per Belgium transire, ergo transiit: nam si factus transitus non putaretur, omnino Ribadinera pugnantia diceret; meminere ergo facta non præsumi nisi probentur ex iureconsulto, meminere hanc rationem argumentandi de possibili ad actum, infirmam esse, illorum testimonio, qui logicam etiam summis labijs attigerunt; meminere Aristotelis dogma, quem citat: meminere tandem, quod si fingat factum esse, quod fieri potuit, iam Orbis iste, & prius, & ornatior à Deo genitus est, quam re vera sit, quia sic fieri potuit: & alia huiusmodi: & sciat parasse foueam, & incidisse in eam.

X. Aristotelis, & Sueffani dicta, quæ in me iacet, non me feriunt: non enim, vt dixi, à potentia ad actum, sed ex non repugnantia argumentum duxi. Item non dicitur causa libera, quæ & si ante actum libera sit, posito tamen actu, non amplius libera dici potest; sed pro illo tunc necessaria; quare frustra docet causam non necessariam etiam positis omnibus incitamentis

ad ambulandum aliquando non ambulaturam, quia etiam libera est.

XI. Particulam, Fortasse, quam in me contorquet Nigronus, non supra professionem, sed supra causam professionis cadere, nemo est, qui non videat, & hanc si me non certò scire dixissem, quid inde? Et nihilominus non timide, aut dubie locutum me esse si dicam, non mentiar; adverbium namque illud, fortasse, fortassis, forsitan, fortè, &c. sapissimè à viris doctissimis apponitur, ut expressiuum veritatis: sicut apud Ioannem loquutus est Dominus: si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan & mihi, de me enim ille scripsit. Vbi Toletus vester, Illud, forsitan, græcis est frequens particula expletiva, & vim potius affirmandi habet: propterea multi antiqui Doctores sine tali particula hanc legunt sententiã, Irenæus, a Cyprianus, b Augustinus. c Et iterum, si me sciretis, forsitan & patrem meum sciretis. Ibi Toletus, adverte illud forsitan, non esse dubitantis, sed dictio est affirmantis. Quod notissimum est etiam apud Iurisperitos & indubitatum apud Canonistas, inter quos Glosa pluries, sed in penultimo citato loco notanter dixit: hic non notat dubitationem, sed est expressiuum veritatis: Non bene ergo intulit me timide, ac dubie per verbum, fortasse, locutum esse, & sciat quod non cum pueris, quos primis imbuat elementis agat.

XII. d Ad captiosam, inquit, argumenti indirationem censerit, & ad captionem consequentis reuocari, ubi minus commune insertur ex magis communi, quod esset, si ex potentia qua anceps est ad esse, & non esse inferretur determinatum esse, tunc enim nihil certum haberetur in historijs, nihil ut iustitiam despicerent in iudicijs Iudices, Euerteretur demùm propositio de fide, Deum posse facere alia multa, quæ non fecit quoniam non omnia, quæ sunt possibilis fecit.

Ad hæc omnia, & si quæ his similia dicenda essent alia, ad captiosam, atque iniustam accusationem referri prorsus atque reduci debere dico ego, qui nunquam ex potentia, quæ anceps est ad esse, & non esse intuli determinatum esse.

XIII. Adducit titulum de damno infecto, & eo referente.

Dammum infectum est, quod nondum factum est sed futurum & ere-

Io. 5.

a l. 4 c. 3

b lib. 6.

cōtra Iu

deos. c i 8

cbom. 25

de ver.

Domini.

Io. 8.

l item si

S. i ff de

reueud.

l. si duo.

ff. de arb

l si filius

famil. ff.

de proc.

in C. 2.

de test.

uer fors.

in C. quã

obreinde

pen di. 1

C. mag.

deuot. et

et ot. re-

d'optio.

et r. f. f. mur; quia fieri potest: & hoc ad probandum ex materia, quæ
C. tua anceps est ad esse, & non esse, haud inferri posse determinate
frat. m. esse, secus, dicit ipse, tollendus esset à corpore iuris civilis titulus
de proc. integer de damno infecto.

verb. for. Veruntamen argumentū ipsius contrarium prorsus probat
san. eius ad quod inducitur; sic, damnum infectum ex dicto titulo,
C. admo nihil aliud est, nisi damnum quod futurum veremur, quod licet
vere 33. adhuc non aduecerit: tamen fundamentaliter, & in radicē est
q. 2. ver. quid determinatum: Habemus casum in eodem titulo, ubi iu-
fort. risconsultus tractat de ædibus ruinosis, &c. quæ quidem da-
d Syn. n. mnum infectum continēt, quod & si vt futurum vereamur: hi-
5. hilominus tale damnum radicaliter determinate continent, &

Tit. de non aliud, scilicet casum in perniciem vicini; hoc, inquit Nigro-
dam. no fieri posse illis verbis quia fieri potest, ergo ex potentia an-
infecto. cipiti ad esse, & non esse quæ continent illa verba. Quia fieri po-
evenit. test, deducitur determinatum esse, casum scilicet ædium, et rui-
nonnun quam. nam, quam determinatē continent, et non aliud. Amplius,
vel hæc potentia, quam ex præallegato titulo adducit Nigro-
nus est determinata ad tale damnum, vel non; si est determi-
nata ad tale damnum, nihil pro se probat, vt dictum est, quia
non est anceps ad esse, et non esse, sed ad tale esse; vel non est
determinata, sed anceps ad tale damnum, et hoc est falsum:
nam ex tali potentia, tale damnum, et non aliud subsequitur,
ex ruinosis domibus ruinam: et non inundationem; ex inflan-
te, et turgescente flumine, inundationem, et non ruinam time-
mus, quorum quælibet causa suum determinatum damnū con-
tinēt, quod et si non dum aduecerit radicaliter tamen, et deter-
minate est in sua causa. Adhuc ex DD. sententia in illo titu-
lo, non ideo damnum dicitur infectum, quia euenire potest, aut
l. 2 ff. de quod à simplici potentia pendeat: sed quia ex aliqua ruina
damno imminet, vel actuali malo, in quo actualiter radicatur tale dā-
infecto. num non dum factum, terrorem inferens, et ideo rationabili-
ter futurum veremur.

Tandem adulteratum inducit textum, quæ si legeris haud in eo inuenies quæ addit Nigronus postrema verba, *Quia fieri potest*, dignus sanè qui beniuole moneatur verbis apud Iuris peritos vulgatis iuribus, Quod textus non dicit: neq. nos dicere debemus.

SEXDECIM RATIONES,
 quas olim seminibus inclusas, nunc in spicas creuisse gloria-
 tur Nigronus, atuisse patescit.

In Hist. disp. S. 7. nu. 22.

ANIMADVERSI O VII.

DE spinis non vuis; de tribulis non ficus, sed tribulos col-
 ligi compertum est omnibus: dicente Domino, *nunquid* *Matth. 7.*
colligunt de spinis vuis? aut de tribulis ficus? & Apostolus Pau- *Gal. 6.*
 lus; *qua seminaverit (inquit) homo hac & metet. Quae radicem*
non habent diu durare non possunt; ad solis aduentum videntia
folia languent, mox arescunt, & decidunt. Hinc Cicero *silla* *Off. 41.*
omnia celeriter tamquam flosculi decidunt. Quae nobrem, sex-
decim, quas rationes appellat Nigronus, nugaces esse renunciat,
dum non omnes demonstrationes esse fatetur, qui tamen deo- *Animad.*
stratiue negatiuam probare debet; Et quas vbi riore ex ditione *3.*
in spinas explicare promittit, euacuari in ipsa explicatio-
ne dignoscitur, quod euidentius illae ipsae manifestant expensae.

Dicit 1. quod tempus non reperitur, quo Venetias potuerit veri-
 fimiliter excurrere Caietanus, & colloqui cum Ignatio; & nihi-
 lominus decem mensium suppetit tempus, quo Neapoli nullo
 negotio occupatus, nec alibi distractus Venetias potuerit, non
 dico verisimiliter excurrere, & colloqui cum Ignatio Caietanus,
 sed necessario fateri traditione cogimur. 2. non pertinebat ad *Animad.*
 Caietanum cura in Ordinem recipiendi; sed hanc, pro causa 2.
 non causam assignat, quod vitiosum est; ad rem quippe non faci-
 e, si ius religiosam regendi Familiam, & in eam alios adopran-
 di in Caietano locatum tunc fuerit. 3. Institutum nostrum erat
 multis capitibus diuersum a cogitatis, ac destinatis Ignatio,
 finiq; ipsius contrarium. Et haec (parcite mihi) captiosa est ar-
 guentatio; quanta enim exequimur, quae opposita sunt ijs,
 quae aliquando summo opere concupimus? Concedo duas istas
 Religiones inter se diuersificari; nihilominus multa sunt, quae pi-
 ssum vno animo Ignatio allicere poterant suo proposito con-
 sentientia. Primum contemplatiua, & aduoluntaria conu- *Off. 10.*
 quae

quæ ad eum cordi erat seruo Dei, ut propterea referat Ribadinera
 de: creuisse Ignatium ab Ierusalem non discedere, sed cunctos dies
 vitæ suæ in sacrorum locorum veneratione, ac meditatione, &
 proximorum adiutorio impendere. 2. in proximis spiritualiter
 adiuuandis nostratum solertia, ac sollicitudo. 3. summa nostra
 pauperas conformis Spiritui Ignacij, de quo inter alia, Autho-
 re Ribadinera, legitur septem, vel octo aureos pro itinere dono
 acceptos, tanquam præscriptæ sibi paupertati contrarios, con-
 scientiæ stimulo arctatum, paupertatis cultorem, pauperibus di-
 stribuisse. 4. nostra in Deum fiducia sic affixa medullis Ignacij,
 ut de eo apud Ribadinera narratur inueniatur; Paternæ Dei
 prouidentia hærebat, nullam omnino in creaturis spem, aut fidu-
 ciam habens. 5. ingens desiderium subesse potius, quam præesse,
 obedire magis, quam imperari, & alterius semper volunta-
 tem faciendi; Quapropter, ut Ribadinera testatur reliquit, mu-
 nus Præpositi Generalis Societatis Auctor ipse, & caput, nequa-
 quam subire voluit electus à Socijs, sed constanter pluris recusa-
 uit, eo honore se indignum existimans; quod sibi iuxta votum
 accidisset, si nostram Religionem ingressus fuisset. 6. sacer ille
 grex recentium v. dimarum paulo ante in in Borbonica Urbis di-
 reptione immaniter immolatarum; Quare ab Ignatio exoscula-
 tas credo manus, ferreis manicis obstrictas, prouolutum cõsidero
 Sanctum virum ad pedes Caietani, compedibus obligatos, & qui
 præ cæteris infanda tunc tormenta fortiter passus fuerat; talia
 namque de Sancto illo, tunc peregrino, nunc beato in patria,
 cogitare libet, qui si sacra loca veneraturus pergebat, quanto ma-
 gis viua Spiritus Sancti templa, & martyres Sanctæ paupertatis
 Confessores (ut Augustini verbis utar) coluisse credendum est?
 7. Iuannis Petri Carrasæ autoritas, & maiestas, cuius prudenti
 Consilio Veterorum Republica regebatur, & ad quem tanquam
 ad orbis terræ Oraculum præclarissimi, atq; Nobilissimi Senato-
 res confugebant; deuinciebant: namque illos, & singularis viri
 doctrina, & Catholicæ Fidei zelus, & linguae, non solum Latinæ,
 sed & græcæ intelligentia. 8. Caietani Thienæ Sanctitas, cuius
 in Deum amor, ut habetur in Diario Oratorij Vicentini adhuc
 secularis, Venetos vniuersos accenderat, ac misericorditer flamma-
 rat, ut dimittam Berardinum Scottum apprime etudicum, qui
 postea

postea Cardinalis, quæ in Concilio Tridentino à Patribus tracta-
 bantur ipse Romæ disponebat; Petrum Fuscarenum Doctorem *Petra*
 Parisiensem; Thomam Golduellum Episcopum Afaphensem, *mel. de*
 quem vitæ sanctitate, fidei confessione, atq; doctrina conspicuum *Card.*
 testatur Eminentissimus Baronius, & qui Præpositus Domus no-
 stræ Sancti Pauli, Concilio Tridentino, interfuit, quæ in parua
 nascente familia parua non sunt. Sed si quæ alia Sanctus Ignati-
 us cogitatu decreuerat, prudens postpendenda existimauit facta
 proponenda infectis.

In annos.
ad Marti-
die 3. No-
uembri-

4. Posita similitate cum Carrafa, nec Ignatius petiturus vi-
 debatur, nec ille admissurus. Satis quidem infirmum est inter Io-
 annem, Petrum & Ignatium similitates effigere, antequam
 conueniant; similitates (& si fuerint) quis vnquam credere
 potest, cum primum Ignatius Italiam appulit inter eos interci-
 disse? Incredibile prorsus facit; & Sanctitas Ignatij, & probitas
 Ioannis Petri, qui relicto Episcopatu nouum Clericorum Regu-
 larium inierat institutum, & postremo prudentia veriusque; sed
 impeticiens nunc hæc ratio adducitur cum inferius legatur. *Vn-*
de habes similitates ortas antequam cogitatio de amplectenda noua illa
Religione subiret animum Ignatij. 5. Ignatius si Religionem ali-

S. 10. nu-
35.

quam iure iustitiam minus obseruantem elegerat, Procudubio
 nihil firmum, nihil certum hæc contineat dicta; non enim ex eo
 quod aliquando S. Ignatius laxiorem decreuerit ingredi Reli-
 gionem, inde sequitur, nostram; quia primo seruebat spiritu
 appetere minimè potuisse; imò si recolis, Ribadina primo lo-
 co refert, quod animo sepius reuoluebat Ignatius Religionem
 inire, & postmodum propensionem ad laxiorem habuisse men-
 tem, vt plus pati, atq; Deo dignos fructus in reformatione pro-
 ferre posset; cum ergo vtrumq; hæserit menti viri Dei, & si non
 potuit impelli à secundo propter viridem nostratam obseruan-
 tiam, potuit nihilominus excitari à primo suo desiderio, quod
 quidem copulatum obiecto præfenti maiorem vim, maio-
 remq; virtutem habere potuit ad inflammandum cor, & suaden-
 dam voluntatem Ignatij: 6. Dicere Ignatium à S.S. non vocari,
 ducit nos in absurda, & ab honore Sancti Ignatij admodum alie-
 na, vt probaturum est. Nullum omnino absurdum, nihil ab hono-
 re S. Ignatij alienum continet illud dictum; non enim ambigo

Vit. S.
Ignat. lib.
1. cap. 5.

virum theologum, & eruditissimum ignorare, quod factum fides perhibet, & Deum præcepisse Abrahamo immolationem filij, & Angelum, Deo mandante, prohibuisse ne extenderet manum suam super puerum; quare, & petitionem Ignatij nostrum Ordinem inuendi, & responsum quod à Caietano accepit, hæc militiam Ignatio interdicante, ab uno, eodemq; Sancto Spiritu processisse satis probatum est. 7. cogitasse Ignatium de socijs secum adducendis tam improbabile est, quam quod maxime. Hoc utiq; quam maxime voluntarium est, & incredibile; quippe quod, vel inefficaciam in Ignatio, vel duritiam arguit sociorum; sed quis tantam contumeliam vestris inferre maioribus audeat vnquam? Vos qui gloriam patris queritis, & benefacitis, cur ab eo id desudatis auferre quod Sancto Bernardo honorabile fuit? de quo sic legitur; *Duos, & Viginii annos natus, & Monasterium Cisterciense, Unde hic ordo incepit, & quod tunc sanctitate florebat, ingredi constituit, quo Bernardi Consilio cognito fratres, summopere conati sunt eum à proposito deterrere, in quo ipse eloquentior, & felicitior fuit; nam sic eos, aliosq; multos in suam perduxit sententiam, & cum eo viginti iuvenes eandem Religionem susceperunt: 8. coaluerat istum multis votis affecta Societas. Magis coaluerat Illustrissima Canonicoꝝ Regularium Familia; Vix lucem aspexerat Francisci Seraphicus cœtus, quando ad hunc ab illa secessit Antonius Patavinus. 9. Quia nulla prorsus de hac re mentio in societate fuit. Si argumentum ab auctoritate negativa aliquid probat, probat utiq; aliquid (quæ nunc ratio circūfertur) at si omnium sententia nihil valet, nec ipsa quoq; delumbata valebit quicquam, eo magis quod non omnium, quæ Sanctus Pater velle apprimè gessit apud vos extat memoria, quod etiam omnibus Sanctis contigisset fatentur omnes; imò aliqua ignorata ipse in primis testatur Ribadinerà, quem Nigronus citat. Hoc autem ea potissimum ratione occultasse Ignatium mihi persuado, & omnibus suadet, ne sagax celestium donorum occultator alijs aperiret, quod altissimam sui continebat perfectionem, præcipuam gloriam; non enim parum Ignatij commendatur humilitas omnimoda abnegatio, & totalis expoliatio, suo neglecto proposito, alienum, atq; à cogitationibus suis extraneum eligere institutum, quod tamen apud nos sæpe viguit, vireq; in dies acquisiuit maior,*

iores, ne tanti viri summx perfectionis periret exemplar, quod quidem obruere, permittere non debemus 10. Quia tunc maxime comparabat sibi socios. Quod assumit, probare debuisset; nempe tum maxime Ignatium sibi, suęq; familię socios comparasse, cum de nostrę amplectenda cogitasse tradidit; & nihilominus hoc in illis, qui Sancti viri scripsere vitam minime reperitur; Legas propterea Ribadineram; apud quem hæc habes. *Dum socios Venetijs præstolabatur Ignatius, ibiq; moraretur, solertiter, ut moris erat in proximis adiuuandis operam dabat, cuius hortatu aliqui consiliorum, perfectionisq; viam aggredi statuerunt; Hi fuerunt duo fratres, Stephanus, & Iacobus Eguia, qui postmodum Societatem inierunt, & Escalaurus Nozzes, qui, & si virtutem venerabatur Ignatij, non tamen omnino credebat seipsum illi. Quid ergo impedimenti esse poterant Ignatio, qui non statim ei adhaererant? & multo minus; qui dubius omnimodam illi fidem non tribuebat? Præterea, quamvis, quo tempore nobiscum se sociare intendebat Ignatius, alios sibi coaptasset; hoc nihil aliud probat, quam propensionem Ignatij proximis adiuuandi, quos, vel in sua, (ut meditatus erat) instituenda; vel ad aliam familiam iam firmatam ingrediendo, prout Spiritus Sanctus eum interius impellebat, consocios adhiberet.*

1. 1. Quia Sanctus Ignatius constantissimus in Decretis Sanctus Ignatius constantissimus, &c. cur Ierosolymam perrexit in ea commoraturus quoad vixerit, nulla proflus habita ratione Religionis condendę, res per te tot annis antea stabilitę cur a decreto recessit, quod teste Rib. iam diu firmata?

Idem vir Sanctus, & constans, in Religione. 1. Dominõ familiari me ditatus est; 2. loco propensioem persequens animum ad laxiorem suscipiendam, ut in reformatione vberiores gigneret fructus; 3. statuit suum profectum institutum. De eo. Massæus hæc habet. *Multa, ac diligenti preec, & ieiunio explorat numinis voluntatem, ac diu perplexus. Ante hæc omnia totum se se Deo committens, nullo adhibito subsidio ad alimentam necessario, peragrinationem aggredi statuit firmus in corde suo. Verumtamen non leuis, aut inconstans, aliquid quo aleretur cordatus admisit; nam ab incepto quandoq; & a præfinito sibi sine desistere præstantius est. Hæc autem omnia, sine constantię detrimento, vir constantissimus operatus est; verum si vix semel dumtaxat Ord-*

lib. 2. c. 6.

2. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

Vita 5.

Ign. lib. 1.

cap. 11.

lib. 1. vitę

cap. 16.

Rib. lib.

1. vita

cap. 10.

nem Theatinorum Patrum ingredi pertentasset, inconstantia tamen
 he mox, nullo modo abluendus, omnino sedatus fuisse. 12. Quia
 spiritualibus exercitijs erat addictus, quæ magisterium require-
 bant. Quia spiritualibus exercitijs erat addictus Ignatius, sum-
 ma animi propensione nostrum Ordinem ingredi concepit; 7
 qui negotiationem ullam agnoscit; quare facilius illi fuit in-
 trare in potentis Domini; nec desistere oportuisset illud armo-
 rum genus ad animas Deo subdendas aptissimum, cum hoc no-
 stræ Religionis munus præcipuum semper extiterit, & de Cae-
 sario, & Bonifacio in primis sciatur quanta fecerint, ut pecca-
 tores Deo lucrifacerent, ex magistris facti discipuli, cum nullus
 quippe efficacius doceat, nisi ille de quo Saluator ait; Qui fece-
 rit, & docuerit. Sed quid sibi vult illa propositio ne fieret ex ma-
 gistro discipulus? Ergo, nemo poterit uti Ignatii exercitijs ad
 alios edocendos, nisi ab aliorum potestate exemptus? Ergo con-
 fessarij vestri, qui subditi sunt, suos cõsistentes sacris illis exercita-
 tionibus instruere minimè poterunt? Ergo Ch istus Dominus,

Matth. 5.

Isa. 51.

Luc. 2.

Ser. 10 de

Ver. Dñi.

quem Pater dederat ducem, & præceptorem gentibus, non po-
 terat descendere Nazareth, & hominibus subditum esse? Magnus
 esse vis? (docet Augustinus) a minimo incipit cogitas magnam fabri-
 cam construere celsitudinis? de fundamento prius cogita humilitatis, &
 quantam quisq; vult, & disponit superimponere molem adificij, quanto
 erit maius adificium; tanto altius fodit fundamentum.

Io. Petr.

Mass. vit.

Theod.

cap. 1. pag.

123.

224.

Psal. 143.

De Theodosio Cœnobiarca, eximie sanctitatis viro, refere
 Ioannes Petrus vester Matheus, quod futuræ prolis, quæ spiri-
 tualiter Domino paritura erat, accepto oraculo, mox ab alio-
 se illico instituentum curauit, timens prius esse Doctorem, quam
 discipulum, nec ad pugnam descendere ausus est, quin prius,
 cum Davide, manus ad prælium, & digitos ad bellum edo-
 cuit; Romualdus Camaldulensium Instituti auctor, ad Maritimi
 vitæ sanctitate, ac seuiore disciplina in finibus Venerorum eo
 tempore celebrem se contulit, ut ad sanctam, & sublimem per-
 fectionis viam eo magistro, ac duce videretur. Paulus Aposto-
 lus quem Doctorem gentium, & electionis vas præordinauerat
 Deus, Ananiz prius subesse voluit. Hæc est ergo via qua dilecti
 Dei serui perfectionis apicem, inter quos, & Ignatius, attigerunt.
 Quid dicam? nonne, & ipsi humanæ Philosophiæ Magistri, ne-

227. 6.

qua-

quaquam suæ tantum sapientiæ amatores, multas instrasse provin-
 uincias, nouos adisse populos, maria transisse legitur, ut ex Ma-
 gistris, a'iorum fuerent discipuli? Doceat hoc S. Hieronymus, in *Epist. ad*
Chagoræ, Platonis, & Apollonij præceptorum Philosophorum. *Paul.*
 exemplo. *De uerbis. Sic Pythagoras Memphis præces, sic Plato*
Aegyptum, & Architam Tarentinum, eamq; oram Italia, quæ quondam
magis Oræta dicebatur, laboriosissime peragravit; ut qui Athenis Ma-
gister erat, & potens, cuiusq; doctrinam Academia & Gymnasia persona-
bant; fieret peregrinus, atq; discipulus; malens aliena: uerba de discere,
quam sua impudenter ingerere, &c. & post Apollonius; siue ille
Magus (ut uulgus loquitur) siue Philosophus, (ut Pythagorici tra-
dunt) intrauit Persas, pertransiuit Caucasum, Albanos, Scythas, Massa-
getas, opulentissima India Regna penetrauit, & ad extremum, latissimo
Phison amne transmissis, peruenit ad Bracmanas, ut Hiarcham in throno
sedentem aureo, & de Tantali fonte potantem, inter paucos discipulos de
natura, de motibus syderum, ac dierum cursu audiret docentem: Inde
per Elamitas, Babylonios, Chaldaeos, Medos, Assyrios, Parthos, Syros,
Phanices, Arabes, Palestinos, uenisset Alexandriam; perrexit Aethiopi-
am, ut Gymnosophistas; & famosissimam solis mensam uideret in Sa-
bulo. Inuenit illic uir ubiq; quod disceret, & semper proficiens, semper se
melior fieret: Quamobrem, si Paulus Gentium Doctor, & Ma-
gister, discipulus fieri uoluit: Si hoc fecerunt homines Dei; &
qui Deum non agnouerunt; haud absurdum putandum, Sanctum
Ignacium à Magistro fieri uoluisse discipulum. eo magis, cum
ad nostram doctrinam, ibi Ambrosius referat, ipsam quoq;
Deiparam Virginem Apostolorum, & Euangelistarum Magistrâ,
à Pastoribus edoceri uoluisse, eorû factam discipulam; illis
uerbis: Si Maria à Pastoribus discit, cur magis cupis docere quam
discere?

etiam
 p. 10
 in 2. ca-
 put Luca.

13. Habuit reuelationem de condenda Societate. Nihil of-
 ficie Reuelationis, quam de suæ societate condenda habuisse uol-
 uit Ignacium, peticio nostri Ordinis, cum sciamus Christum
 Dominum rogasse Patrem, ut calicem passionis à se transferret,
 cuius reuelationem acceperat. Adde hoc proprium esse sancto-
 rum, si quandoq; Illustrationibus cæteris honestantur. Quare
 Beata Virgo Maria docti ab Angelo, quod conciperet, & parti-
 tura esset Saluatorem, turbata est, cogitans qualis esset illa salu-
 tatio,

ratio, & quomodo illud fieret scire voluit; ergo Caietani oraculo, qui sanctimonia preclarus ab omnibus habebatur, certiorari potuit de reuelatione Ignacius, omni ambiguitate semota, petitionem ergo reuelatione explorare vanum est. 14. Non putabat Ordinem Patrum Theatinorum duratum & Constitit implicanciam, Religionem, quam non dum cognouerat, desicram existimasse, nisi instituto permutato, & plus in proximis adiuuandis occuparetur, cum nostra Religio a suo primordio ad proximos adiuuandos directa fuerit; Sacramentorum, & verbi

*Diarium
Oratorij
Vicentini
Tufus his
Cler. Reg.
c. 4. & 9.
Carac. in
vita Cai.
pag. 184.
& 200.*

Dñi frequenti administratione. Imo B. Caietanus primus omnium in Italia Sacramentorum frequenter & sum ardentissime prouexerit, nec propositio omnimodo vera creditur, cum Religiones sanctissimæ, & nostra antiquiores, imò longissimi temporis spatio antiquissimæ, & minus quam nostra ad proximum auxilium occupate, in suo vigore Deo fauente permanserint. 15. Venetijs fuit grauissimis calumnijs impetitus. Conceditur Venetijs calumnijs, impetum Ignacium, iudicium institutum, sententiam, innocentiam declarantem sero latam, sed negatur toto tempore, quo fuit Venetijs illi prepeditum, ne habitum posceret, neq; ad illum admitti potuisse. 16. Nihil de hoc sciebam a Carraxa; iam dixi supra; & concessi quod cum Carraxa etiam egit, causaque acculi cur in vica Carraxa non meminerim. Caratum si sexdecim harum rationum lectione cognouit lectus (sive ipsemet author fatus est), non omnes esse demonstrationes; vane, fuitiles, ac nullius momenti dignoscere poterit; quare neq; singulæ inuicem omnes iuuare poterunt.

Textum, cui hæret, contrarium propterea probare ipsa verba demonstrans, quæ propterea assero. Qui iura multa poterit dicere, quorum Unumquodq; per se ipsum satis Validum non est, an possit excusari quaesitum est, puta septuaginta quis annorum non est, neq; tres habet tutelas, sed neq; quinq; filios, aut aliquod aliud ius remissionis habet, nimirum duas tutelas, & duos filios, & sexaginta annorum est, aut alia quedam talia dicit, per se ipsa quidem perfectum auxilium non præbentia, quæ tamē si inuicem coniuncta sint, iusta appaerent; sed visum est bene non excusari. Si non excusat quæ re quid hinc vtilitatis?

ne accederet, ergo si verè enunciatur, tot labores, tot itinera Sancti Patris à Parisijs ad Hispanias, ex Hispania ad Italiam, vsq; Venetias, quo spiritu sustinuit Ignatius, diabolico, an humano? Cum ex hic prolatis necessario inferendum esset, vtraq; à Deo proficisci minimè potuisse; sed absit, vt de tanto viro, quantus erat Ignatius, tanta p̄ter etiam mente concipiam. Hoc non est suum vindicare, sed inficiare parentem; Hoc non est cauere ab opinione, quæ fallax est; Hoc non est imbepere calamum duobus illis melle, & lacte, quæ sub lingua Sanctæ, sponzæ latitabant.

Concludamus igitur ex dictis, quod neminem latet, qui discernendorum spirituum omnino ignarus non sit, & Domino inspirante, Ignatium petere potuisse à Caietano suum vt. in Ordinem ascisceretur, & Domino inspirante à Caietano accepisse Ignatium, vt nouum Ordinem moliretur. Porro Authores longa serie recensiti, & si enumeratas Spirituum varietates ponant, quibus anima in bonis eligendis moueri potest, non tamen afferunt ad diuersa objecta ab vno, eodemq; spiritu impelli minime posse; quod probandum erat. Neq; loquuntur de Spiritu ad ingrediendum in aliquam Religionem, qui absq; dubio non potest esse nisi à Deo, teste S. Thoma, cuius verba hic ponam. *illi qui ad Religionem accedunt, non potest esse dubium an propositum de ingressu Religionis in eis corde exortum sit à Spiritu Dei, cuius est ducere homines in terram rectam; Vnde iuxta, illud 10: Nolite quomodo spiritui credere, sed probate spiritus, si ex Deo sint, non pertinere ad illum, qui vult Religionem ingredi, quia ille non habet rationem dubitandi. Non honorifica igitur, decora, & plena dignitatis est ista nostræ Religionis petitiō, non humano, sed Spiritu Sancto impellente Ignatium iam Sanctum ab Ecclesia declaratum.*

Quæ propter vobis quoq; licet in hoc quodammodo gloriari; & de Caietani responso eandem vtilitatem, ac voluptatem percipere, quam ex alijs prædicationibus accepistis.

Si diuinitus fuerit, acceptum Caietani responsum, nunquam disputare incendi; nostri enim procliuēs non sunt ad costratum reuelationes astruendas; Vnum tantummodo à Nigrono peto; cum illā deliberationem se capturum protulerit Caietanus, quæ

Dominus demonstraret, quid necessitatis, ut postea responsum a Deo accepisse proferret? Non ne maioris humilitatis, quod fecit Caietanus? super quem quiescisse Spiritum Dei non paruum indicium fuit Caietani humilitas, atq; reticentia.

QVÆ EX NIGRONI SENTENTIA
 Ignatium ab Ordine Theatinarum auertere poterant
 inania demonstrantur.

In Hist. disp. §. 17. num. 61. 62.

ANIMADVERSI O IX.

Nigronus non animaduertens traditionum robustissimas tur-
 res, etiam validis coniecturis, nec euertere, nec concuti posse, multa adhuc leuia excogitauit. Quibus in paragrafo decimo septimo, & sequenti decimo octauo, etiam atq; etiam persuadere nititur nihil tunc prorsus ad nostrum Ordinem suscipiendum, & suspiciendum allicere potuisse Ignatium; Imò triplici ratione auersionem astruere contendit, quarum prima est, *Idea*, quam sibi de noua Religione ex illustrationibus potissimum Minorissæ acceptis, intra se formauerat Ignatius, & scimus opera, & inuenta, quæ sunt ingenii partus ab omnibus agentibus, ex Arist. diligere. Huic accedit autoritas Eusebij Cæsariensis, & Ambrosij; ille. *Pater omnis, atq; author, ea qua genuit, aut fecit diligenter studet conseruare;* Hic autem. *Et quis operator negligit operis sui curam?* His ex proposito, ut occurram, illud in primis obleruo obiecta præsentia magis, magisque mouere animum, & absentibus quamuis nobilioribus præstantiora esse, ut fortiter suauiterq; nostram sibi copulente voluntatem, & voluptatem. Exemplum habemus in Apostolo Petro, dum efficit in monte Sancto, de quo habet S. Leo Papa. *His ergo Sacramentorum reuelationibus Petrus Apostolus incitatus mundana spernens, & terrena fastidians, in æternorum desiderium quodam mentis rapiebatur excessu, & gaudio totius visionis impletus, ibi cum Iesu optabat habitare, ubi manifesta eius gloria letabatur.* Hic adde, Apostolum Petrum prius in Christo leuiter accepisse Ecclesiæ Sanctæ solidam se futurum petram

Matth. 16. *trami illis verbis: Et ego dico tibi quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam. & porta Inferi non praualebunt aduersus eam & tibi dabo clauis Regni Caelorum, & quodcumq; ligaueris super terram, erit ligatum, & in caelis, & quodcumq; solueris super terram, erit solutum, & in caelis: Et postmodum aperuit illi*

Matth. 17. *Dominus gloriae suae transfigurationis: Dicerem proinde Nigrono, si a Christo Domino immediate, omni femora ambiguitate, atq; docti timore, quz nimum angere solent mentes illuminatorum, aperte reuelata fuit Petro Ecclesiae suprema auctoritas, & potestas, cuius ipse caput, & Christi Vicarius iam denunciatus erat, cur in monte Thabor petit quod illud destrueret? Cur diuersum imò promissis contrarium postulat? Cur mundum Christi passione, a qua omnia nobis bona prouenerunt priuare uolebat? Contingit ergo, ut mentes illuminatae (vel humiliter sentientes de se an sic diuinitus sit dispositum affirmare non audeant, ut de S. Ignatio dici potest; vel propter arcanum aliquod, & diuinum mysterium elucidandum, quod contigit in Petro) illis haereant, quz p̄cedentibus illustrationibus contraire videntur, & quidem quod ad Petrum spectat, pulchre Bedae*

Bed. lib.

3. in c. 9.

Marci.

obsequio. Petrus sistere uelit; Quanta erit felicitas, uisioni Deitatis inter Angelorum choros adesse perpetuo? & S. Ios. Chris. Ducebatur autem anima ad quandam diuinum affectum, quasi ex diuina uisione supra ab humano sensu abstracta, & Glos. interl. Quamuis stupefactus, insigne caput tamen sibi affectum indicat. Et subdit Glos. Ord. Oblitus Samaritanis Regnum promitti non in terris, sed & in caelis, & se, & eapostolos mortali carne indutos immortalis uita statum subire non posse, & in cap. 9. domum manufactam necessariam non esse.

Marci.

Ceterum quemadmodum S. Ignatius caelitus suae Religionis incrementa praeintellexit, & nihilominus, ac si nihil de hoc diuini accepisset, ea primo tempore moliebatur, quae illi omnino aduersabantur; Statuerat namque Hierarchy olim in petere, atq; in ea ciuitate nihil de Societate in posteritatem erigenda decernens, ad extremum usq; uicæ animas Deo parere; eodem modo se gessit, Deo nobiscum inferuire desiderans.

II. Contraria euari uidentur; enim uero si illustrationibus suae:

hæ Religionis sibi formavit Ideam Ignatius, utiq; sui partus non fuit ingenii; quæ enim à Deo accipimus Dei sunt, nec nobis tribuere debemus, nisi acceptis contra Deum muneribus pugnare velimus, qui enim ait Greg. *accepta bona sibi arrogat*, *li. 9. no*
suis contra Deum donis pugnat, hinc apud Prophetas, qui prop- *ral. c. 2.*
 etta videntes dicuntur, frequenter, & sæpe scriptum repe-
 titis; *Hæc dicit Dominus*, & Moysi, cui tabernaculum ex Dei *Exo 25.*
 præcepto fabricandi cura demandatur seriò dicitur. *Inspice*
& fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est.
 Si verò industria, & adiuventum fuit Ignatij, deline illustra-
 tionibus inhzere, & quæ sunt Dei Deo; quæ autem hominis
 sunt, homini redde.

III. Qui Sancti viri accuratè vitam scripserunt, & Societatis *Rib lib.*
 historiam pro seculi sunt, ut modò diximus, nec iterare piget *1. c. 11.*
 in veritatis ostensionem, & lucem, hoc serui Dei pilum fuisse
 consilium, hoc firmum propositum literis consignarunt, Sacrà
 Ierosolymorum loca iustrare, quæ Christi Domini sunt dicata
 memorijs, ibiq; vitam, animarum lucro, & deuoto in Deum af-
 fectu refertam concludere. Anno verò 39. in mentem incidit. *Orl. lib.*
 Societatem in posteritatem propagare, & alia multa, quæ vber *num. 58*
 rimè infra; omnia tamen subsequuta Maresianum recessum. *2.*
 Quare si veram Iurisdictioni prouiderè seute uiam, cui liben-
 ter hæsit Nigronus, neq; subteribo, præcedentem intentione *Animad*
 qualis fuerit declarât, & firmam abundè; & quæ ex Arist. Euf. *14. 17*
 Cæf. & Ambr. inducitur, facti ueritati nõ assentire manifestât. *num 61*

Secundo loco, ad suadendum nunquam tale aliquid S. Ignatiu
 intentasse, altissimè in animo Sancti sui parentis inflexibile uote
 sub aliena potestate se non posse proximos prout decreuerat
 adiurare; quare interdixerat sibi ingressu in aliam quam hanc
 Religionem: ad quod probandum hæc ex Maffeo ponit *Maff.*
sa, & diligenti prece. & ieiunio explorat numinis uoluntate. & sic
perplexus in eam deniq; mentè sese diuinitus planè sensit imp. h. &
sine dubitatione statueret primè operam suam qualis qualis, set ne
quaquam intra unius Familie cancellos includerè (Quod int. llege.
de Familijs tam institutis, ubi subesse oporteret & ad alium ui-
uere uoluntatem, non de Familia condenda opera sua, cui finem
ipse præscriberet spiritum infunderet, & quoad uiuere præfset)

• Vtùm hæc plurimum ueritati nõ fauent, nam si multa,

licet legis specimen, & ornamentum, defectuonem, de qua nemo dubitauit, nec experientia contingere potuiff: docet, Sanctum Ignatium prudentia, ac pietate conspicuum adscriptisse credendum est.

Secundò Theatinorum Ordine Sanctum, & obseruantem, ab Apostolica Sede confirmatum, optimis legibus temperatum, Ecclesie Dei fructuosum, (quæ omnia Nigronus ipse testatur) agnouit Ignatius: de eius duratione utiq; ambigere non debebat; non enim Deus citò perire permittit, quod Ecclesie suæ bono tam sanctè instituit.

Tandem à Nigrono percunctari libet, quomodo hæc duo Patris vestri dicta sibi cohæreant? Primum, Theatinorum non duraturam Religionem, &c. Alterum verò, iudicare se maius Domini seruitium esse, ut utraque Religio (vestra .s. & nostra) perseveraret in eo instituto, quod ille cuique dedisse desitura[m] putabar, quomodo perseverare poterat? & si perseveratura, utique non desitura.

At si de nobis, vrgebis, pronunciaffe Ignatium, dilucidè Nigronus aperuit illis verbis: (B. Pater noster non dixit illam sententiam; quam refero, Cardinali Carraze, sed vni è nostris patribus loquens de solitudine Patrum Theatinorum, significans non duraturam Religionem, nisi mutarent institutum viuendi, & proximorum utilitatem procurarent, prout fecerunt;) Cui protiq; respondeo, nihil me illa dicta mouere. Quare in isto primo, vel illam sententiam, prout est relata à Nigrono, protulit Ignatius, & hoc nullo modo iam ante dicta suadent, vel protulit Nigronus, & cur inter coniecturas, Venetas non commigrasse Caietanum, illam præcipuam ponit, non peris diebus desereret ouiculas, quas extraneas comparauit, quarum iam erat factus Pater Spiritualis, earumq; curam habebat? Secundò quia continet implicantiã; nam, vel institutum iam erat immutatum, & non poterat dubitari de duratione Ordinis; & quod pluris est non probat ad quod probandum dicitur: Vel non erat immutatum, & cur immutatum declarare illa verba, prout fecerunt? Quæ vel, ut à S. Ignatio prolata referuntur, uel à Ribadînera, uel tandem ab ipso Nigrono tantum nullo pacto credã, sic me cogit dicere Sanctitas Ignatii, quem non nisi uerè enunciaffe fatendum est; Si à Ribadî-

nera (pace tanti viri, quem summopere veneror) dicam, quod quemadmodum deceptus est, sibi persuadens primos ne suos Patres peccatorum confessiones non auscultasse, sic decipitur, eus credens, qui subsecuti sunt, institutum mutasse; Si à Nigrono; hæc quidem, & alia multa illi condonanda censeo, meq; à quolibet, vel exili ultionis suspitione serua bo innoxium.

Quæ autem ad idem quoque penitus suadendum in paragraho decimo octauo opponit Nigronus, inferius præflagantur. Animad.
24.

S. I G N A T I V S A N O T A L E V I T A T I S,
& fractæ fidei in illo à Nigrono gratis, & vanè
præsumpta vindicatur.

In Hist. disp. §. 4. num. 14. §. 19. num. 74. §. 21. num. 79. 80. 81. 83.
§. 22. num. 84. §. 23. num. 86. 87.

A N I M A D V E R S I O X.

Satis quidem honorificè de Sancto Ignatio loqui debemus omnes. Quare, & si multis studuerit Nigronus, ut auertat homines à credendo Sanctum virum nostro pusillo gregi Venetijs aggregati voluisse; præcipuè ne leuis haberetur ad omnes, & infidelis ad socios: commentitia ea esse, & vanæ validissimæ rationibus comprobatur. Ad arctiorem transire, prima relicta, vocatione, nec leuitatis nota, neq; crimen, sed laudabile consilium est: A Societate, Apostolica auctoritate minime firmata, ne dicam tantummodo concepta; ad Religionem, Apostolicam auctoritate roboratam, transitus quid erit? Et cor firmatur, quia non fuit leuitas, neq; macula Sancto Dominico patenti optimo Sanctissimi, atq; Illustrissimi Ordinis Prædicatorum, hereticorum mallei, & tot Sanctorum virorum nutricis, & matris secundissimæ; quod prius Oximensis Ecclesiæ Canonicus regularis extiterit. Quæ leuitas Sancto Antonio Patauino adscribi potest; quod à Canonicis regularibus ad Seraphicam mox eurgentem familiam transferit? Nulla profus.

**Est Religionis ingressum omnia vota solui communis DD.
opinio.**

virum theologum, & eruditissimum ignorare, quod factum fides
 perhibet, & Deum præcepisse Abrahamo immolationem filij,
 & Angelum, Deo mandante, prohibuisse ne extenderet manum.
 Gen. 22. suam super puerum; quare, & petitionem Ignatij nostrum Ordinem
 in eundem, & responsum quod à Caietano accepit, hæc militiam
 Ignatio interdicante, ab uno, eodemq; Sancto Spiritu pro
 Animad. cessisse satis probatum est. 7. cogitasse Ignatium de socijs secum
 8. adducendis tam improbabile est; quam quod maxime. Hoc
 utiq; quam maxime voluntarium est, & incredibile; quippe
 quod, vel inefficaciam in Ignatio, vel duritiam arguit sociorum;
 sed quis tantam contumeliam vestris inferre maioribus audeat
 unquam? Vos qui gloriam patris queritis, & benefacitis, cur
 ab eo id desudatis auferre quod Sancto Bernardo honorabile
 Breu. fuit? de quo sic legitur; *Duos, & viginti annos natus, & Monasterium*
 Rom. *Cisterciense, Unde hic ordo incepit, & quod tunc sanctitate florebat,*
ingredi constituit, quo Bernardi Consilio cognito fratres, summo opere con-
nati sunt eum à proposito deterrere, in quo ipse eloquentior, & felicior fu-
it; nam sic eos, aliosq; multos in suam perduxit sententiam, ut cum eo
triginta iuvenes eandem Religionem susceperint. 8. coaluerat iam
multis vocis astricta Societas. Magis coaluerat Illustrissima Ca-
nonicorum Regularium Familia; Vix lucem aspexerat Francisci
Seraphicus cæcus, quando ad hunc ab illa secessit Antonius Pa-
rauitus. 9. Quia nulla profus de hac re mentio in societate
 fuit. Si argumentum ab auctoritate negativa aliquid probat,
 probat utiq; aliquid (quæ nunc ratio circumfertur) ac si omnium sen-
 tentia nihil valet, nec ipsa quoq; delumbata valeat hic quicquam;
 eo magis quod non omnium, quæ Sanctus Pater velle appri-
 me gessit apud vos extat memoria, quod etiam omnibus Sanctis
 contigisset fatentur omnes; imo aliqua ignorata ipse in primis re-
 statum Ribadinera, quem Nigronus citat. Hoc autem ea potissi-
 mum ratione occultasse Ignatium mihi persuado, & omnibus
 suaderetur, ne sagax celestium donorum occultator alijs aperiret,
 quod altissimam sui continebat perfectionem, præcipuam
 gloriam; non enim parum Ignatij commendatur humilitas om-
 nimoda abnegatio, & totalis expoliatio, suo neglecto proposito,
 alienum, atq; à cogitationibus suis extraneum eligere institutum,
 quod tamen apud nos sæpe viguit, vireq; in dies acquisiuit ma-
 iores,

iores, ne tanti viri summæ perfectionis periret exemplar, quod quidem obiuere, permittere non debemus 10. Quia tunc maxime comparabat sibi socios. Quod assumit, probare debuisset; nempe tum maxime Ignatium sibi, suæque familiæ socios comparasse, cum de nostrâ amplectenda cogitasse tradidit; & nihilominus hoc in illis, qui Sancti viri scripsere vitam minime reperitur; Legas propterea Ribadineram; apud quem hæc habes. *Dum socios Venetijs præstolabatur Ignatius, ibique moraretur, solenter, ut moris erat in proximis adiuuandis operam dabat, cuius hortatu aliqui consiliorum, perfectionisque viam aggredi statuerunt; Hi fuerunt duo fratres, Stephanus, & Iacobus Egua, qui postmodum Societatem inierunt, & Escalaurus Nozzes, qui, & si virtutem venerabatur Ignatij, non tamen omnino credebat seipsum illi. Quid ergo impediementi esse poterant Ignatio, qui non statim ei adhererant? & multo minus, qui dubius omnimodam illi fidem non tribuebat? Præterea, quamvis, quo tempore nobiscum se sociare intendebat Ignatius, alios sibi coaptasset; hoc nihil aliud probat, quam propensionem Ignatij proximis adiuuandi, quos, vel in sua, (ut meditatus erat) instituenda, vel ad aliam familiam iam firmatam ingrediendo, prout Spiritus Sanctus eum interius impellebat, consocios adhiberet.* 1. 1. Quia Sanctus Ignatius constantissimus in Decretis, Sanctus Ignatius constantissimus, &c. cur Ierosolymam perrexit in ea commoraturus quoad vixeret, nulla profus habitacione Religionis condendæ, res per te tot annis antea stabilita? cur a decreto recessit, quod teste Rib. iam diu firmauerat? Idem vir Sanctus, & constans, in Religione. 1. Domino famulari meditatus est; 2. loco propensiores pensit animum ad laxiorem suscipiendam, ut in reformatione vberiores pigneret fructus; 3. stacuit suum prosequi institutum. De eo Matheus hæc habet. *Multa, ac diligenti prære, & insano explorat numinis voluntatem, ac diu perplexus. Ante hæc omnia totum se se Deo committens, nullo adhibito subdito ad alimoniam necessario, peregrinationem aggredi stacuit firmus in corde suo. Verumtamen non leuis, aut inconstans, aliquid quo aleretur cordatus admisit; nam ab incepto quandoque, & a præfixo sibi sine desistere præstantius est. Hæc autem omnia, sine constantis detrimento, vir constantissimus operatus est; verum si vix semel dumtaxat Ord.*

lib. 2. c. 6.

2. 1. 11

1. 1. 11
1. 1. 11
1. 1. 11

Vita S. Ign. lib. 1. cap. 11.

lib. 1. vñ g. cap. 16.

Rib. lib. 1. vita cap. 10.

nem Theatinorum Patrum ingredi pertentasset, inconstantiz la-
 be mox, nullo modo abluendus, omnino sceleratus fuisse. 1. Quia
 spiritualibus exercitijs erat addictus, quæ magisterium require-
 bant. Quia spiritualibus exercitijs erat addictus Ignatius, sum-
 ma animi propensione nostrum Ordinem ingredi concupuit,
 qui negotiationem vllam agnoscit; quare facilius illi fuisset in-
 trare in potentis Domini, nec desistere oportuisset illud armo-
 rum genus ad animas Deo subdendas aptissimum, cum hoc no-
 stræ Religionis munus præcipuum semper extiterit, & de Cai-
 tano, & Bonifacio in primis sciatue quanta fecerint, vt pecca-
 tores Deo lucrifacerent, ex magistris facti discipuli, cum nullus
 quippe efficacius doceat, nisi ille de quo Saluator ait; Qui fece-
 rit, & docuerit. Sed quid sibi vult illa propositio ne fieret ex ma-
 gistro discipulus? Ergo nemo poterit vt Ignatij exercitijs ad
 alios edocendos, ni ab aliorum potestate exemptus? Ergo con-
 fessarij vestri, qui subditi sunt, suos cõfidentes factis illis exercita-
 tionibus instruere, minimè poterunt? Ergo Ch istus Dominus,

Matth. 5.

Isa. 57.

Luc. 2.

Ser. 10. de

Ser. Dñi.

quem Pater dederat ducem, & præceptorem gentibus, non po-
 terat descendere Nazareth, & hominibus subditum esse? Magnus
 esse vis? (docet Augustinus) a minimo incipere cogitas magnam fabri-
 cam construere celsitudinis? de fundamento prius cogita humilitatis, &
 quantam quisq; vult, & disponit superimponere molem adificij, quanto
 erit maius adificium; tanto altius fodit fundamentum.

Io. Petr.

Mass. vit.

Theod.

cap. pag.

123.

234.

Psal. 143.

De Theodosio Cœnobiarca, eximia sanctitatis viro, refere
 Ioannes Petrus vesler Maifeus, quod futuræ prolis, quas spiri-
 tualiter Domino pariturus erat, accepto oraculo, mox ab alio
 se illicò instituentum curauit, timens prius esse Doctorem; quam
 discipulum, nec ad pugnam descendere ausus est, quin prius,
 cum Davide, manus ad prælium, & digitos ad bellum edo-
 cuit. Sæpius Romualdus Camaldulensium Instituti auctor, ad Maritimi
 vitæ sanctitate, ac seuiore disciplina in finibus Veterorum eo
 tempore celebrem se contulit, vt ad sanctam, & sublimem per-
 fectionis viam eo magistro, ac duce vteretur. Paulus Aposto-
 lus quem Doctorem gentium, & electionis vas præordinauerat
 Deus, Ananiz prius subesse voluit. Hæc est ergo via qua dilecti
 Dei serui perfectionis apicem, inter quos, & Ignatius, attigerunt.
 Quid dicam? nonne, & ipsi humanæ Philosophiæ Magistri, ne-

Matth. 5.

qua-

A Q V O S P I R I T V M O N T I V S

Ignatius ad nos tra transire voluit. *lib. 2. Ser. Dom. in monte.*

A N I M A D V E R S I O VIII.

Multo, ac magifico apparatu (non tamen, quod intendit, probante) satis luculenter disseruit Nigronus, ad inconueniens vt traducat narrationem meam, ab humano, vel diabolico spiritu suatum, ac seductum Ignatium, cui nobis a Sancto Spiritu ad nostram Religionem vocati dixerat Caietanus.

Si coram ageremus, percontanti, a quo spiritu impulsus fuit Ignatius ad petendum Ordinem nostrum, protinus responderem a Spiritu Sancto; Nemo quippe est, qui nesciat, ab vno eodemque

Deo, qui solus (vt ait Augustinus) nouit congruentem suis temporibus generi humano exhibere medicinam, diuersa piorum hominum desideria proficisci, operationes diuersas, diuersa precipi, diuersa mandari. Nonne vnus; idemque Deus in piissimum

Dauidis animum augustissimum edificandi templum immisit ardorem? & ab eodem vno Deo Dauidem prohibere postea fuit illud edificare? Abrahamo a Domino primo iniunctum

fuit, vt filium immolaret; & secundo, vt a sacrificio filij abstineret. Vt quam plurima pretermittam, quae Sanctus Romualdo Sacri Camaldulensis Eremiti authori; Francisco Seraphici Ordinis

parenti; Antonio, eiusdem dignissimo filio; Tetra Ercatum, ac Sororum Ordinis Carmelitarum ardentis obseruantiae matri,

ac magistrae in eorum gestis euenisse legimus; vnum tantum ex Ribadina afferam de Sancto Ignatio; Ille, inquam, in vita sui Sancti Fundatoris narrat, sancti filium vicum Venetijs

locios avidissime expectasse, vt Hierosolymis in vori, & Religionis causa simul pererent, & nihilominus verba sunt Ribadinae: (Notabile dictum). Hierosolymitanus accessus: eo solummodo anno peregrinis interdictus fuit, nam Dominus dirigebat gressus B. Patris,

& sociorum ad altiora quam ipsi caperent, vel ab initio excogitarent; Ecce ipso tunc a Spiritu Dei prohibicum Ignatio Hierosolymam

ne accederet, ergo si verè enūnciantur, tot labores, tot itinera Sancti Patris à Parisijs ad Hispanias, ex Hispania ad Italiam, usque Venetias, quo spiritu sustinuit Ignatius, diabolico, an humano? Cum ex hic prolatis necessario inferendum esset, utraq; à Deo proficisci minimè potuisse; sed absit, ut de tanto viro, quantus erat Ignatius, talia nec etiam mente percipiam. Hoc non est suum vindicare, sed inficiare parentem; Hoc non est cauere ab opinione, quæ fallax est; Hoc non est imbepere calamum duobus illis melle, & lacte, quæ sub lingua Sanctæ, sponsæ lacteabant.

Concludamus igitur ex dictis, quod neminem latet, qui discernendorum spirituum omnino ignarus non sit, & Domino inspirante, Ignatium petere potuisse à Caietano suum ut in Ordinem ascisceretur, & Domino inspirante à Caietano accepisse Ignatium, ut novum Ordinem moliretur. Porro Authores longa serie recensiti, & si enumeratas spirituum varietates ponant, quibus anima in bonis eligendis moueri potest, non tamen asserunt ad diuersa obiecta ab vno, eodemque spiritu impelli minime posse; quod probandum erat. Neque loquuntur de spiritu ad ingrediendum in aliquam Religionem, qui absque dubio non potest esse nisi à Deo, teste S. Thoma, cuius verba hic ponam. *Illi qui ad Religionem accedit, non potest esse dubium an propositum de ingressu Religionis in eius corde exortum sit à spiritu Dei, cuius est ducere homines in terram rectam; Vnde infert, illud est: Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus, si ex Deo sint, non pertinere ad illum, qui vult Religionem ingredi, quia ille non habet rationem dubitandi. Honorifica igitur, decora, & plena dignitatis est ista nostræ Religionis petentio, non humano, sed spiritu Sancto impellente Ignatium iam Sanctum ab Ecclesia declaratum.*

Qua propter vobis quoque licet in hoc quodammodo gloriari; & de Caietani responso eandem vtilitatem, ac voluptatem percipere, quam ex alijs prædicationibus accepit.

Si diuinitus fuerit, acceptum Caietani responsum, nunquam disputare incendi; nostri enim procliuēs non sunt ad nostratum reuelationes astruendas; Vnum tantummodo à Nigrono peto; cum illā deliberationem se capturum protulisset Caietanus, quæ

Dominus demonstraret, quid necessitatis, ut postea responsum à Deo accepisse proferret? Non ne maioris humilitatis, quod fecit Caietanus? super quem quiescisse Spiritum Dei non paruum iudicium fuit Caietani humilitas, atq; reuerentia.

QVÆ EX NIGRONI SENTENTIA
 Igoatium ab Ordine Theatinorum auertere poterant
 inania demonstrantur.

In Hist. disp. §. 17. num. 61. 62.

ANIMADVERSI O IX.

N Igronus non animaduertens traditionum robustissimas turres, etiam validis coniecturis, nec euertere, nec concuti posse, multa adhuc leuia excogitauit. Quibus in paragrapho decimo septimo, & sequenti decimo octauo, etiam atq; etiam persuadere nititur nihil tunc prorsus ad nostrum Ordinem suscipiendum, & suspiciendum allicere potuisse Ignatium; Imò triplici ratione auersionem astruere contendit, quarum prima est, *Idea*, quam sibi de noua Religione ex illustrationibus potissimum Minoritæ accepit, intra se formauerat Ignatius, & scimus opera, & inuenta, quæ sunt ingenii partus ab omnibus agentibus, ex Arist. diligè. Huic accedit autoritas Eusebij Cæsariensis, & Ambrosij; ille. *Pater omnis, atq; author, ea qua genuit, aut fecit diligenter studet conseruare;* Hic autem. *Et quis operator negligit operis sui curam?* His ex proposito, ut occurrat, illud in primis obleruo obiecta presentia magis, magisq; mouere animum, & ablentibus quamuis nobilioribus præstantiora esse, ut fortiter suauiterq; nostram sibi copulene voluntatem, & voluptatem. Exemplum habemus in Apollolo Petro, dum esset in monte Sancto, de quo habet S. Leo Papa. *His ergo Sacramentorum reuelationibus Petrus Apostolus incitatus mundana spernens, & terrena fastidians, in aternorum desiderium quodam mentis rapiebatur excessu, & gaudio totius visionis impletus, ibi cum Iesu optabat habitare, ubi manifesta eius gloria latabatur.* Hic adde. Apollolum Petrum prius à Chistillo telm accepisse Ecclesiæ Sanctæ solidam se futurum per-

Matth. 16. *trami illis verbis. Et ego dico tibi quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam. & porta Inferi non praevalent adversus eam. & tibi dabo claves Regni Caelorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum, & in caelis, & quodcumque solveris super*

Matth. 17. *terram, erit solutum, & in caelis; Et postmodum aperuit illi Dominus gloriam suae transfigurationis: Dicerem proinde Nitrono, si a Christo Domino immediate, omni semota ambiguitate, atque docti timore, quae nimium angere solent mentes illuminatorum, aperte revelata fuit Petro Ecclesiae suprema auctoritas, & potestas, cuius ipse caput, & Christi Vicarius iam denunciatus erat, cur in monte Thabor petat quod illud destrueret? Cur diversum imò promissis conerarium postulat? Cur mundum Christi passione, a qua omnia nobis bona proveniunt prius volebat? Contingit ergo, ut mentes illuminatae (vel humiliter sentientes de se an sic divinitus sit dispositum affirmare non audeant, ut de S. Ignatio dici potest; vel propter arcanum aliquod, & divinum mysterium elucidandum, quod contigit in Petro) illis haereant, quae praecedentibus illustrationibus contraire videntur, & quidem quod ad Petrum spectat, pulchre Bedae*

Præbiter. Si tantum transfigurata Christi humanitas, duorumque Sanctorum Societas ad punctum visa deleta, ut eos ne discedant, etiam obsequio Petrus sistere velit; Quanta erit felicitas, visioni Deitatis interser Angelorum choros adesse perpetuo? & S. Ios. Chris. Ducebatur autem anima ad quandam Divinum affectum, quasi ex Divina visione supra ab humano sensu abstracta, & Glos. interl. Quamvis stupefactus, insistentem tamen sibi affectum indicat. Et subdit Glos. Ord. Oblitus Sancti Marci. Regnum promitti non in terris, sed & in caelis, & se, & eapostolos mortali carne indutos immortalis vita statum subire non posse, & in cap. 9. domum manufactam necessariam non esse.

Marci. Cæterum quemadmodum S. Ignatius cælitus suae Religionis Glos. ord. incertemena præintellexit, & nihilominus, ac si nihil de hoc divinitus accepisset, ea primo tempore moliebatur, quæ illi omnino adversabantur; Statuerat namque Hierarchy olim non pergere, atque in ea civitate nihil de Societate in posteritatem erigenda decernens, ad extremum usque vitæ animas Deo parere; eodem modo se gessit, Deo nobiscum inferuire desiderans.

II. Coneraria eifari videntur; enimvero si illustrationibus suæ:

hæ Religionis sibi formavit Ideam Ignatius, utiq; sui partus non fuit ingenii; quæ enim à Deo accipimus Dei sunt, nec nobis tribuere debemus, nisi acceptis contra Deum muneribus pugnare velimus, qui enim ait Greg. *accepta bona sibi arrogat*, *li. 9. no*
suis contra Deum donis pugnat, hinc apud Prophetas, qui prop- *ral. c. 2.*
 cetera videntes dicuntur, frequenter, & sæpe scriptum repe-
 ties; *Hæc dicit Dominus*, & Moysi, cui tabernaculum ex Dei *Exo 25.*
 præscripto fabricandi cura demandatur ferio dicitur. *Inspice*
& fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est.
 Si verò industria, & adiuventum fuit Ignatij, deline illustra-
 tionibus inhzere, & quæ sunt Dei Deo, quæ autem hominjs
 sunt, homini redde.

III. Qui Sancti viri accuratè vitam scripserunt, & Societatis *Rib lib.*
 historiam pro seculi sunt, ut modò diximus, nec iterare piget *1. c. 11.*
 in veritatis ostensionem, & lucem, hoc serui Dei pilum fuisse
 consilium, hoc firmum propositum literis consignarunt, Sacra
 Ierosolymorum loca lustrare, quæ Christi Domini sunt dicata
 memorijs, ibiq; vitam, animarum lucrò, & deuoto in Deum af-
 fectu refertam concludere. Anno verò 39. in mentem incidit.
 Societatem in posteritatem propagare, & alia multa, quæ vber-
 rimè infra; omnia tamen subsecuta Mandechianum recessit.
 Quare si veram Iuriconsulti protulerè sententiam, cui liben-
 ter hæc Nigronus, iteq; subscribo, præcedentem intentionè
 qualis fuerit declarât, & firmantè abundè; & quæ ex Arist. Ful-
 Cæf. & Ambr. inducitur, facti veritati nõ assentire manifestât.

Secundo loco, ad suadendum nunquam tale aliquod S. Ignatiũ
 intentasse, altissimè in animo Sancti sui parentis infestè vole
 sub aliena potestate se non posse proximos prout decreuerat
 adiurare; quare interdixerat sibi ingressũ in aliam quam hanc
 Religionem; ad quod probandum hæc ex Massimo ponit *Mu-*
ta, & diligenti prece. Et ieiunio exploratæ voluntatè *no. 210*
perplexus in eam deniq; mentè sese diuinitus planè sensit impellit
sine dubitatione statueret primitè operam suam qualis qualis, set ne
quaquam intra vnius Familia cancellos includerè (Quod int. Arge.
de Familijs tam institutis, ubi subesse oporteret & ad aliorum vi-
vere voluntatem, non de Familia condenda opera sua, cui finem
ipse præscriberet spiritum infunderet, & quoad vniuersi præfesset)
 Verũ hæc plurimum veritati nõ fauent, nam si multa,

44
ac diligenti præce, & ieiunio exploratæ numinis voluntatem, ac
d. u. perplexus: ergo in illa diuina perplexitate, in hanc po-
tuit deuenire sententiam, ut à Caietano, qui Sanctigate con-
spicius magnam tunc temporis sibi Venetis comparauerat
venerationem, Dei vellet Ignatius intelligere voluntatem.

Interpretationē verò, quæ ultimis Maffei verbis apponitur,
omnino intentioni, atq. firmæ Ignatij voluntati opponi perspi-
cum facit illud, quod de eo communiter traditur, & in primis
in ipsa canonizationis Bulla legitur, celebre humilitatis exem-
plum; constantet tenuendo Generalatus honorem. Interpre-
tatio his verbis exprimitur. *Quod intellige de Familijs tam
institutis vbi subesse oporteret, & ad aliorum viuere voluntatem
non desumli condenda operasus, cui finem ipse præscriberet,
Spiritus infunderet, & quoad viueret præfesset.*

Sequentia sunt verba Bullæ Canonizationis S. Ignatij. *De-
Bull. ca- pique non solum vanam mundi gloriam, sed etiam ipsum egregia
noniz §. magnanimitate contempsit, & quantalys enim Praepositus genera-
30. lis Societatis in diu id munera subire, recusauit, quoad eius con-
fessarius, si ut demandatum reciperet, officium imperauit. Quo-
modo autem hæc pro se faciant, qui legit intelligat.*

Argumentatur 3. quia nostrum Ordinem non admodum du-
§. 17. raturum timebat Ignatius. Huic respondeo, esto quod huiusce
uu 62. mentis tunc fuerit Ignatius, non tamen, hinc sequitur, quod
nostrum Ordinem non potuisset appetere, nam, quod eo tem-
pore meditabatur, non erat perpetuum in posteritatem pro-
pagandum, sed proximos adiuuare Ierosolymis degeas, quoad
vita suppeteret, quod, omnes scriptores vestri concordissimè
tradunt; Nostrum verò Ordinem non duraturum quoad ipse
viueret, nunq. à credere poterat, & hoc satis illi erat. At quid
si ex relatis à Nigrono talia de nobis non excogitasse Ignatiū
prohem? Do verba *Quæ Religiones nulli proprijs reditibus sed
quotidianis elemosynis viuunt, eas dicebat, neq. perpetuas, neq. in
suo instituto permanentes esse posse, nisi aut vitæ asperitate, aut in se-
gni aliqua utilitate hominum beneuolentiam in se allicerent, & be-
nignitatem excitarent: Iste enim duæ res hominum animos plu-
rimum commouent, & vel admiratione, vel fructu, ad liberalitèr
tribuendum inuitant. Et quæ maior utilitas, Cleri reformatio-
ne? diuini cultus instauratione? Sacramentorum frequent*

admi-

administratione? Et, quod seculares omnes magnificiunt, nullam prorsus stirpem ex talibus officijs, etiam vel nutibus postulare, sed omnem sollicitudinem in Dominum projicere?

Amplius confidenter dicam, nullatenus illo sermone de nobis locutum Ignatium: nostra quippe Religio ad proximos adiuuandos ab initio nomen habuit, Probat hoc placè, & quidem plenè, quod Sanctissimus Summus Pontifex noster Paulus IV. Apostolorum apprime imitator, & æmulus, ad Mariam sororem scripsit: audi ipsius verba: *Nostra, sicut & cætera Religiosorum Familia, ad euangelizandum, Peccatorum labez ablucendas, & spiritualia sedulo fidelibus ministranda, instituta, nullius ægent, cum Dominus ordinauerit, ut de Euangelio uiuât, & ex debito subsistentur. Dignus est enim operarius mercede sua.* Ad euangelizandum, inquit, Peccatorum labez ablucendas, & spiritualia sedulo fidelibus ministranda: ergo ad proximos adiuuandos potissimum nostra est instituta Familia: ergo qui altari deseruiunt, cum altari ut dixit Apostolus, participant; nec hominum prorsus patrocinio ægent. Vtroque ergo modo excipimur, nec diu propterea nostram Religionem non duraturam inferri posse perspicuum est. Huic proximè accedit ne vir sanctus, à Deo illustrationibus abundantius cumulatus ignorasse credatur, quod neminem, licet imperitum, lætæ: Instituta, quæ à Christi Domini Vicario accipiunt firmitatem non temerè cepta esse, nec citò labi, neq. humanis Deum ægere adiumentis, ut illos pascat, qui relictis omnibus, sequuti sunt eum: cum ipse dicat. *Amen dico vobis, quod vos, qui reliquistis omnia, & sequuti estis me, centuplum accipietis, & vitam æternam possidebitis* vbi Bedæ: *Qui enim terrenis affectibus, siue possessionibus pro Christi discipulatu renūciauerit, quod plus in eius amore profecerit, eò plus inueniet, qui se internis suscipere affectu, & suis gaudeant sustentare substantijs.* Adde quod in more fuisse Ignatio tradunt: nihil de quopiam, etiam si certò sciret, asserere: humiles namque sibi haud aimum credunt, prudenterq. affirmare non audent, quod si forte minimo euenire contingat, mendacij notam pudenter incurrant. Quo modo ergo Paulo iv. non multo post Pontificijs Insulis orator: & Caietano Thieneo, cuius sanctitatem omnes venerabantur, dum summæ perfectionis opus aggrediuntur, Euange-

Luc. 10.

1. Cor. 1

Mattb.
19. In
natali S.
Bened.Rodr. p.
2. tract.
2. c. 11.
Rib. lib.
1. cap. 6.

lice legis specimen, & ornamentum, defectionem, de qua nemo dubitavit, nec experientia contingere potuisse docet, Sanctum Ignatium prudentia, ac pietate conspicuum adscriptis esse credendum est.

Si Theatinorum Ordine Sanctum, & obseruantem, ab Apostolica Sede confirmatum, optimis legibus temperatum, Ecclesie Dei fructuosum, (quæ omnia Nigronus ipse testatur) agnouit Ignatius: de eius duratione utiq; ambigere non debebat; non enim Deus citò perire permittit, quod Ecclesie suæ bono tam sanctè instituit.

Tandem à Nigrono percunctari libet, quomodo hæc duo S. Patris vestri dicta sibi cohæreant? Primum, Theatinorum non duraturam Religionem, &c. Alterum verò, iudicare se maius Domini seruitium esse, ut utraque Religio (vestra .i. & nostra) perseveraret in eo instituto, quod ille cuique dedit: si desitura prætabat, quomodo perseverare poterat? & si perseveratura, utique non desitura.

At si de nobis, urgebis, pronunciaffe Ignatium, dilucidè Nigronus aperuit illis verbis: (B. Pater noster non dixit illam sententiam, quam refero, Cardinali Carraze, sed vni è nostris patribus loquens de solitudine Patrum Theatinorum, significans non curaturam Religionem, nisi mutarent institutum viuendi, & proximorum utilitatem procurarent, prout fecerunt;) Cui protinus respondeo, nihil me illa dicta mouere. Quare in isto primo, vel illam sententiam, prout est relata à Nigrono, protulit Ignatius, & hoc nullo modo iam ante dicta sua-

dent, vel protulit Nigronus, & cur inter coniecturas, Venetas non commigrasse Caietanum, illam præcipuam ponit, non sex diebus desereret oculos, quas extraneas comparauit, quarum iam erat factus Pater Spiritualis, earumq; curam agebat? Secundò quia continet implicantiæ: nam, vel institutum iam erat immutatum, & non poterat dubitari de duratione Ordinis, & quod plurius citò probat ad quod probandum dicitur: Vel non erat immutatum, & cur immutatum declararet illa verba, prout fecerunt? Quæ vel, ut à S. Ignatio prolata referuntur, vel à Ribadina, uel tandem ab ipso Nigrono tantum nullo pacto credâ, sic me cogit dicere Sanctitas Ignatii, quem non nisi uera enunciasse fatendum est; Si à Ribadina

nera (pace tanti viri, quem summopere veneror) dicam, quod quemadmodum deceptus est, sibi persuadens primos ne sit: os Patres peccatorum confessiones non auscultasse, sic decipitur, eos credens, qui subsecuti sunt, institutum mutasse; Si à Nigrono; hæc quidem, & alia multa illi condonanda cenſeo, neq; à qualibet, vel exiti vitiorum suspicione seruaſto innoxium.

Quæ autem ad idem quoque penitus suadendum in paragraſo decimo octauo opponit Nigronus, inferius præſigantur. Animad. 24.

S; I G N A T I V S A N O T A L E V I T A T I S,
& fractæ fidei in illo à Nigrono gratis, & vanè
præſumpta vindicatur.

*In Hiſt. diſp. S. 4. num. 14. S. 19. num. 74. S. 21. num. 79. 80. 81. 82.
S. 22. num. 84. S. 23. num. 86. 87.*

A N I M A D V E R S I O X.

Satis quidem honorificè de Sancto Ignatio loqui debemus: omnes. Quare, & si multis studuerit Nigronus, ut auertat homines à credendo Sanctum virum nostro pusillo gregi Venetijs aggregari voluisse; præcipuè ne leuis haberetur ad omnes, & infidelis ad socios: commentitia ea esse, & vanæ validissimis rationibus comprobatur. Ad arctiorem transire, prima relicta vocatione, nec leuitatis nota, neq; crimen, sed laudabile consilium est: A Societate, Apostolica auctoritate minime firmata, ne dicam tantummodo concepta; ad Religionem, Apostolicam auctoritate roboratam, transitus quid erit? Et confirmatur, quia non fuit leuitas, neq; macula Sancto Dominico patenti optimo Sanctissimi; atq; Illustrissimi Ordinis Prædicatorum, hereticorum mallei, & tot Sanctorum virorum nutricis, & matris secundissimæ; quod prius Oximensis Ecclesiæ Canonicus regularis extiterit. Quæ leuitas Sancto Antonio Patauino adscribi potest; quod à Canonicis regularibus ad Seraphicam mox eurgentem familiam transferit à Nulla proſus.

Est Religioni ingressum omnia vota solui communis DD.
opinio.

opinio est. promissiones factæ Deo soluuntur, factæ hominibus stabunt ?

Fuit ne firmitus promissum inter Socios Ignatii, quam sic fides data inter sponsum, & sponsam in matrimonio rato ? Et tamen per alterius in Religionem ingressum dirimitur sine leuitatis, vel fractæ fidei macula; aut nota, quod est de fide, determinatum multis Pontificum a decretis.

a Cap. ex publico.

Cap. ex parte.

Cap. uerū de cōuers. coniug.

Conc. Trident. sess.

24. can. 6 b lib. 2. de matrim.

c. 38. disp. 18. nu. 3.

c In. 4. d. 27. 9. c. a

3. q. 29. d lib. 2. de Matrim.

cap. 38.

e tra. 10 de Sacr.

Matr. p. a c. 2. n. 60

f Breu. Rom.

g Martyr. Rom.

Confirmatur usu antiquissimo Ecclesie, & colligitur traditione apostolica de qua Bellar. Sanchez. *b* Vnde sumitur potissima ratio; & est voluntas Christi declarata per hanc traditionem. Congruè autem; tum quia professio est mors spiritualis; quare sicut morte naturali soluitur vinculum matrimonij consummati, ita illa spirituali soluitur vinculum spirituale matrimonij rati; tum quia secundo, transitus ab imperfectiori ad perfectum statum licitus est, quando nulli infertur iniuria; ita contingit in rato. ex S. Thom. *c* Bellar. *d* Filiuc. *e* Si ergo nulla sit iniuria alteri coniugi ex S. Thom. & vestris Authoribus locis citatis, si alter altero etiam inuito dimisso Religionem ineat, qui nec datæ fidei violator, nec leuis dici potest; dicitur forsitan S. Ignatius tenuiori arctatus vinculo? Absit: ratio autem quam ubi supra asserit S. Thom. satis aptatur, & congruit casui nostro: ait enim; quod à prima fide desponsationis coniuges appellantur, non in re præsentium, sed spe futurorum: sic dici potest de S. Ignatio, & socijs. Item vinculum inter S. Ignatium, & socios erat spirituale; ritè igitur dirimebatur per mortem spiritualem.

S. Alexium Romanorum nobilissimum, *f* quod prima nocte nuptiarum relicta sponsa illustrium orbis terræ Ecclesiarum peregrinationem susceperit; nemo est qui reprehendat, nemo qui fractæ fidei, & leuitatis nota criminetur: omnes summis laudibus efferunt, atq; singulari encomio eum laudat Sancta Mater Ecclesia, *g* qui noua mundum arte delusit. Quis unquam obiecit S. Cæcilie, quod Valerianum sponsum accepit, & tamen ad eius nuptias non peruenit? Scio quid dicis, hos diuinitus doctos, hæc peregrisse: concedo, verum concede mihi quæso, nihil in his prauitatis, aut vitij fuisse, non enim Deus impellit ad id quod prauum, & vitiosum est, & sufficit mihi.

Addam

Miss. in
vita S.
Hugonis.

Addam postremo præclarum, & satis appositum exemplum Sancti Hugonis Gratianopolis amplissimi Præsulis Sanctus hic vir iureiurando canonicis regularibus se astrinxerat ab eis non recessurum: Attamen Chartusianæ obseruantia postmodum amore incensus, nullatenus verbo iam præstito permotus, eoque iuramento firmato, factis Deo precibus (quod, & Sanctum Ignatium fecisse nemo iustè dubitare debet) protinus ab illis recedens, his impavidus prout optauerat se adiunxit.

Attollat nunc è tumulo caput Nigronus, & dicat, an S. Hugo leuis ne fuerit, aut inconstans, si sem an fregerit, aut ab officio boni viri tandem recesserit? Vtique si talia de Sancto Hugone eloqui non debemus, cur Sancto Ignatio opponere poterimus?

Ve quid ergo nimio labore defudat, vt credatur, inconstantem fuisse Ignatium, si sua postponens ad nostra transire voluisset; non ne sciunt omnes Sanctam Teresiam, sine vlla constantiæ labe à Monasteriorum fundatione, bonum sanè opus, piè, sanctæque susceptum destitisse quandoq;? Sanctum Romualdum à Pannonica professione, Sanctum Franciscum Assisinatem à navigatione in Syriam; Sanctum Antonium ad Saracenos, quo martyrii cupiditate flagrantem Dei Spiritu concitati migrabant, reuersos? S. Ignatium, quod sibi præscripto de mansione Ierosolymitana non perfecisse? Paulum quoque, & Barnabam Apostolos resistentibus sibi iudæis, ex præscripto Spiritus Sancti conuersos ad gentes. Num præcipui gentium Doctores inconstantes fuisse? An Spiritus Sanctus, Spiritus sapientiæ, & intellectus, Spiritus scientiæ, & fortitudinis, illud eisdem præcipere potuit, quod sapere inconstantiam? Cur Paulus, qui in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supramodum, in mortibus frequenter semper impavidus, qui Elymam Pseudoprophetam Iudæum suæ prædicationi resistentem cecitate percussit; sic facile Iudæis cessit? cur non eos signis, atque prodigijs flexit? Ex his discite non semper, in suscepto opere permanere, constantiam esse; imò aliquando audaciam indicare: audacia autem, ex doctrina S. Thomæ, fortitudini opponitur, per defectum timoris, in quantum scilicet aliquis non timet, quod oportet timere, & idem S. Thom. *Ad magnificentiam perti-*

S. 2. 1. 11.
80.

act. 13.

Isa. 11.

2. Cor. 11.

2. 2. 9.

126. à 2.

in corp.

LA

G

nes,

net, non solum, quod homo consistat in executione magnorum operum, quod pertinet ad constantiam, sed etiam cum quadam virili prudentia.

Psal. 18. Hinc S. Ambrosius docet, esse etiam infirmitatem ad salutem, esse etiam timorem Sanctorum.

In Apol. de fuga. S. Athan. Ipsum Verbum, propter nos homo factum, non indignum putavit, cum quaereretur quemadmodum, & nos abscondere se, & cum persecutione pateretur, fugere, ab ipso enim, ut antea, & semper omnes debebantur, & hoc institutum homines ad perfectionem ducit.

Tract. 28. in 10. Et S. Augustinus. Futurum erat, ut aliquis fidelis Christi absconderetur, ne a persecutoribus inueniretur, & ne illi pro crimine obijceretur laibulum praecessit in capite quod in membro confirmaretur.

¶ Nunc ergo inconstantia fluctuavit Ignatius, sed prudentia committit. & is, alia via aggreditur, quod sibi praepediti timebat, hoc non est difficile rebus vinci, sed difficultates eludere, & duplici victoria triumphare, quam sibi facilius promittere poterat.

Diarum Orat. Vicent. Ioh. Carrax, & Thierax, quorum alter bene nouerat quanta faceret in regione Hispaniae Apostolicus legatus; alterius vero sanctitatis fama in ore omnium Venerijs ferebatur; cuius feruor in spiritu incensa si lectum corda, diuini amoris igne flammabant.

2. 2. q. 53. a 5. *in corp.* Ad se quod inconstantia, ex S. Thom. dicitur, recessus a bono proposito definitio. Non potest dici bonum obiectum, cui diuina non accedat voluntas, quae hac rebus omnibus bonitatem, & quae est regula, & mensura bonitatis in rebus, cum ergo propositum, quod sibi aliquis definit, ex aliqua circumstantia dignoscitur non esse Dei voluntatem, ut adimpleatur, tunc deficit ei bonitas; ergo qui illum non implet, non dicitur, quod recedat a bono; siue ex inconstancia, potest in S. Teresa, quae aggrediebatur aliquando alicuius alicuius monasterium, verum ex difficultatibus arguens non esse Dei voluntatem, desistebat; nec propterea dicebatur inconstans; nam licet recederet a proposito definito, non tamen recedebat a bono proposito. Item non alium obiectum habuit S. Ignatius, nisi diuinam voluntatem fundare Ordinem suum, vel alium ingredi, erant media diuinam voluntatem adimplendi; cum ergo circa idem obiectum semper fuerit constans, variasse media non facit Ignatium inconstante.

Adhuc, recessus à proposito definito non dicit inconstanti-
 am, quando cunq. à bono progreditur in melius. Quis autem
 inficiabitur meliorem, & perfectiorem esse statum Religionis
 Apostolica auctoritate confirmata, cuiusmodi tunc erat nostra,
 Societate Ignatii, quæ à sancta Sede per id temporis roborata
 non erat: quæ, ut teste Orlandino, sicut in ipsis cæpta, cum ipsis
 finem habitura erat, in posteritate nō propaganda: Et quo pro-
 gressura esset dubieras per maxima inuaserat cū Ignatium, tam
 socios, qui prima Societatis fundamenta locarunt. Quæ iā tum
 erat in semine. De cuius prouentu anceps sumus Pontifex Pau-
 lus III. haud omnibus, & quibuscunq. sicut, & cæteris indultū
 est: sed paucis tantū modo præscriptis sodalibus ad probatio-
 nē, & experimentum facultatē fecerit proficendi. De qua dubi-
 tatum aliquando fuit, num vera esset Religio. Quinimo ex
 eadem Societate nō defuere, qui minime se religiosos esse cre-
 debant, ad quorum animos mæstitudine grauatos solidandos,
 necesse fuit, ut Gregorius xiii. summus Pontifex (cuius est Re-
 ligionibus cunctis robur firmitatēq. impertire) Paterno, quo
 in Societatem ferebatur, affectu, eam Apostolico Diplomate
 veram Religionem declararet. Quæ tandē postquā ad sūmum
 sui progressū deuenit, quo ad maximā sui partē, quæ omnimo-
 do firma nō est, expulsionī obnoxia, nouissimū præceteris in Ec-
 clesia Dei locū obtinet, inferiorē etiā Equitibus Ierosolymita-
 nis: quoniam omnes quidē firmiorē scatum habent, nec mentiri
 me facit Lettius eiusdem Societatis, cuius verba ponam in
 testimonium veritatis. *Fateor tamen non habere omnē firmitatē.*
 Item, cuiusuis Religionis ingressu matrimonium ratum dis-
 soluitur, quod nō dissolunt vota, quæ post biennium emittun-
 tur in Religione Societatis: similia vocis sæcularium Clerico-
 rum, ut docent DD. ex eadem familia: a ac propterea ratio-
 nem discriminis inter proficentes in Religionibus, & eos, qui
 sacris initiantur, quam ponit Laiman, b (cur scilicet Ecclesia
 velit per professionem Religionis matrimonium ratum dirimi,
 non item per susceptionem ordinis? quia per professionem
 censetur fieri perfectissima traditio sui ipsius, & reciproca
 obligatio cum Religione: ideoq. mors quædam spiritualis, ac
 velut alterum spirituale matrimonium, cui merito prius secun-

22. q. 53
 ar. 5. in
 corp.

lib 4. n.
 38.

2. tom.
 Bull cō.
 ff. 89.

De ius,
 & iure
 lib. 2. c.
 41. dub.
 14.

a Vasq.
 p 2. dis.
 165. ca.
 10

Sanch l.
 5. moral
 c. 1. n. 29
 Laiman
 l. 5. tra. 2.
 10. p. 4.
 c. 3. n. 2.

- b. Iam.* dum carnem initum cedere debet, cuiusmodi perfecta traditio in susceptione sacri Ordinis nō reperitur;) hanc, in quā, ratio-
ubi sup. nē si illis qui elapso biennio in Societate vota emittunt, aliquo
num. 3. modo quis accomodat, iure dici posse intelliget, nō illa eximia perfectione, qua cunctæ Religiones splēdescunt Societatē clarificare, quia per professionē in cūctis Religionibus censetur fieri perfectissima sui ipsius traditio, & reciproca obligatio cum religione, quæ nō reperiūtur in ijs fere innumeris, qui trāsa-
 biēnio vouēt in Societate, quæ reciproce nō obligatur illis, cui assentientes, quia sciunt saltē ratione libertatis dimitte-
 di, quæ remanet in Societate, perfectissima sui ipsius traditio assignari non potest: Item quia huius minima pars, aliarum tota, omnem habet firmitatem, vt paulō superius dictum est: semper autem maiorem partem minorem ad se trahere, saltē quoad denominationem, exploratum est omnibus. Nec est, qui credat auream esse totam statuam, quia Caput habet aureum: quomodo erat illa, quam apud Danielelem vidit in somnis Nabucodonosor Rex. Porrō modica illa portio, eorum scilicet, qui professi, profectas incolunt domos, quæ sunt capita Societatis, quantumvis omnem habeat firmitatem, & per professionem perfecte-
Dani. 2. tissimam sui ipsius faciat traditionem, cum reciproca obligatione cum Societate: nihilominus, quia verè, & propriissimè mendicans est (quod quidem maximam dicit perfectionem) inferioris tamen paupertatis gradum colit, illis comparata, qui eminentiori ordine, nihil habentes, à Diuina prouidentia pendent. Illud siquidem humanum est, hoc autem serè Diuinum. Quare Diuinū illud propheticum Esaiæ dictum si assum-
Esai. 55 pserim, non temere quidem. *Sicut exaltantur Celi a terra, sic exaltata sunt via mea a vijs vestris, & cogitationes mea a cogitationibus vestris.* Adde quod dñm tales professi in Collegijs comorantur, Collegiorum certis redditibus aluntur, & quando in Domibus professus egent, cum Collegia copiosè redditibus cumulata sint (quoniam gratia Dei, & misericordia est in Sāctos eius, & respectus in electos illius) horum copijs illorum inopiam adiuuari nulli dubium est. Sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei, fraternitati compatientes. Sic nos docet
Ioan. 3. Ioannes. *Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit F. 3.*

trem suam necessitatem habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in illo ?

Quamobrem non violata fuisset fides non irrita promissio ad meliora tendentis, cui si hæsurus fuisset socij nemini illata fuisset iniuria: sin autem minimè, quia docti sciebant nullam propterea contra Ignatium querimoniam habere posse, qui aetatiorem, atque firmiorem vitam, quam cum illis medicatus fuerat, quamq; simul sponderant aggrediebatur; sed cur eos secum adducturum Ignatiū firmiter credere nõ debemus? quod adeo rationi consentaneum est, ut non parum mirer, sic inefficacem promere hominem, qui spiritu Dei agebatur, qui sequentibus se promisit (nec mentiri potest) daturum se verba, quæ loquantur, & adeo inflexibiles, atque propriæ voluntati addictos discipulos ex cultis magisterio spiritualium exercitationum, & spiritu, quem Ignatius tamquam magister ijs insufflauerat, qui Ignatium venerabantur omnes, & agnoscebant, ut Patrem; Ignatij ductam sequebantur tanquam discipuli, & filij parentem, qui eos spiritu genuerat; si pater erat, & magister; ubi est amor, & reuerentia patri pariter, & magistro? Quando Ignatius magister, & pater hæsurus erat illis, tunc omnibus erat cor vnum, & anima vna, quando ipsi Ignatio, tunc illico peritura fuisset vnitas, pax summa sublata, atq; concordia, liberi fuissent, & suæ spontis, oculos habuissent apertos, quos aperuerant illis ætas, & doctrina, non quasi modo geniti infantes, ut docet Princeps Apostolorum, neq; sicut dicitur de Paulo Apostolo, quod apertis oculis nihil videbat, sicut rectos decet discipulos. Siccine erant socij Ignatij primæ vestri Ordinis plantæ.

Cæterum incassum laborat Nigrinus: quandoquidem nullo eorum securo, quæ ut magna inconuenientia meditatur; atque dicendo amplificat, non aliud quàm actum illum humilitatis, suiq; ipsius expoliationis voluisse Deum ab Ignatio, ab euentu dignoscitur, à quo si voluisset, ut in nostra familia numeraretur, utiq; ineffabili, sempiternaq; diuinæ sapientiæ modi non defuissent, quibus, nec leuis, nec inconstans, aut imprudens apparet Ignatius, socij verò fortiter, suauiterq; disponderentur, ad sui magistri sectanda vestigia.

In Syn. num. 19. 20. 21. 22. 23. 24. In Hist. disp. §. 7. num. 22.

§ 10. num. 29. 30. 31.

ANIMADVERSI O XI.

COgitavit Nigronus (validiores suas arbitratus efficere partes) Caietanum à consortio Carrasæ in cōdenda Religione ieiungere atq; huic vni omnimodam regiminis tribuere potestatem, ac nouæ Religionis originem, à quo cæteri omnes sumpserunt exordium. Verum Caietanum, æquè, ac Carrasam Religionis nostræ fuisse Fundatorem testes mihi sint, & omnium primum Pontificium diploma Clementis septimi, *a* qui cōdendæ Religionis facultatem facit Ioanni Petro Carrasæ, Episcopo Thearino, & Caietano Thienzo præbytero Vicentino, & socijs, &c. Huic proximè accedunt felic. recor. Paulus V. *b* & Gregorius X V. *c* Caietanum Fundatorem pronuntiantes; nouissimè verò S. D. N. Urbanus Octauus *d* Caietanum publicis honoribus decorauit, & Fundatoris titulo insigniuit, eodemq; hoc titulo in Martyrologio Romano, *e* nuper reformato, apponi mandauit: quare contrarium effari non sine temeritate noua fieri potest. Eminentissimi Patres Sacris Ritibus præpositi, *f* & Sacræ Rotæ Romanæ Auditores, *g* qui de mandato Sanctissimi Canonizationis processus acriter examinarunt, Caietanum ex actis Fundatorem agnouerunt, & pronuntiarunt. Nec desunt scriptores illius, & nostri zui, qui vnanimiter huic veritati stipulentur, & adscribantur. Petrus Ribadina; *h* Augustinus Turzura, Congregationis Summaleschiæ Præpositus Generalis; *i* Kalendarium Sanctorum, & Beatorum Vincentiæ; *k* Iacobus Marzarius; *l* Didacus Payua Lusitanus; *m* Petrus Antonius Spinellus; *n* Paulus Aemilius Saracinus Canonice regularis Lateranensis; *o* Angelus Grillus Casinensis; *p* Ioseph Seruita; *q* Laurentius Montis Sacratæ Dominicanus; *r* Comes Georgius Triulcius; *s* Ioan. Baptista Strozzi; *t* Ioannes Vincentius Imperialis; *u* Ioseph Colistæ; *z*

55
Robertus Pogiolinus; *t* **Ioannes Iacobus Rossanus**; *r* **Bernardus Morandus**; *s* **Hieronyminus Binago Congregationis Oratorij**; *u* **Abrahamus Bzouius**; *x* **Dominicus Grauiza**; *z* **Fratres Michael Lerius Inquisitor Mutinæ**, *a* qui ne dum Fundatorem, sed & Patriarcham pronuntiat; **Ioannes Antonius Angrifanus**, *b* qui cum vocat primum institutorem; **Marcellinus Santagata**; *c* **Matthæus Cudner**; *d* **Antonius Caraccioius**; *e* **Franciscus Boluicus**; *f* **Franciscus Maria de Monaco**; *g* **Moltcius**; *h* **Geneb. seu Arnal Pont**; *i* **Cæsar de ebg.** *k* **Pellegrinus Bertacchius Episcopus Mutinensis**; *l* **Tufus Episcopus Acerrarum**; *m* **Robertus Cardinalis Bellarminus**; *n* **Ioannes Delfinus S. R. E. presbyter Cardinalis**; *o* **Dominicus Riuarola presbyter Cardinalis**; *p* **Petrus Valerius S. R. E. presbyter Cardinalis**; *q* **Alexander Estensis S. R. E. Diaconus Cardinalis.**

Ex quibus quam plures primatum tribuunt Caietano, sicut elici potest ex verbis in Ribadineræ loco præallegato, quæ opere præcium duxi hic adnotare.

Venerij etiam cum Ioanne Petro Carrafa, qui postea Paulus IV. Pontifex maximus appellatus est consuetudinem habuit, qui Episcopatu Theatino relicto ad Caietanum Vicentinum se socium adiunxerat. Quod consonum videtur narrationi Antonij Caraccioli in vita Beati Caietani fol. 190. 191. 192.

Quod autem ab historicis etiam nostris, aliquando primatus videatur tribui Carrafæ, aliquando verò Thienzo; non est quod miremur, sed in Carrafa dignitas in Thienzo vero primus condendæ Religionis spiritus attendendus est, à quo humiliter, atq; euius Carrafa admitti perijt memorabili posterorum exemplo, ad Caietani pedes ipsè Episcopus prouolutus. *Caracc. in vit. B. Caiet. pag. 192.*

Nec dicere iuuat; Carrafa tunc moderabatur Ordinem; Carrafa in primum Præpositum, & Caput totius gubernationis eligitur; Constitutiones, & regulæ à Carrafa datæ fuerunt; Ad Carrafam à proceribus Neapolitanis, ut noua soboles nouum apud ipsos reciperet incrementum honorifice datæ fuerunt epistolæ; A Carrafa iniuncta fuit Caietano neapolitana professio; Caietanus non ipse sibi socium asciuit, sed à patribus assignati poposcit, quod non procliliogis ad socium alium

In vita
S. fudat.
lib. 2. c. 6
In vita
Hieron.
Actil. l. 1.
2. cap. 5.
k Calend.
SS. et. l. 1.
Vine.
l In hist.
Vice. li. 2
ad. Ann.
1524.
m lib. 1.
oribod.
explan.
n In l. de
laud. Deif.
c. 4. n. 11.
o In vit.
Albert. de
aliiss. lib.
2. c. 18.
p In epist.
q Carm.
in laud.
B. Caiet.
q In opu-
sculo cu-
iustit. pro
gressus B.
Caiet.
r In cont.
in laud.
B. Caiet.
s Carm.
de B. Caiet.

quem iet.

in laud.
B. Caiet.
n. i. Orat.
habita.
Rom. co-
rã Sacr.
Ser. Emi.
pp. in be-
atiff. B.
Caiet.
x In suis
annalib.
x de Rel.
a In fa-
cult. qua
facit im-
prin. Vit.
B. Caiet.
bi facule.
impress.
c In hym.
in laud.
B. Caiet.
d In disti-
cis de B.
Caiet.
e In vit.
B. Caiet.
fi vit. B.
Andrea.
g i elogio
B. Caiet.
h In sum-
matract.
8. cap. 9.
hi ap. pb.
in ps. vit.
B. Caiet.

quem animi iudicium fuit, & subiectionis; A Carrafa tanquam potestatem habente mittuntur Caietano epistolæ.

Ex tot antecedentibus, quæ consequentiæ deduci possunt attende: Neque Carrafa tuoc Ordinem gubernabat, neque Thienæus, ut ex actis capitulorum generalium liquet; sed Bonifacius, qui præerat domui Venetiarum, in qua eo anno generale capitulum celebratum fuerat, ad hunc spectabat cum reliquis socijs Ordinem regere, primatus quippe tribuebatur præposito domus capitularis, quamvis omnes simul omnia disponebant. Hinc nota verba, in primum præpositum, & caput dicitur, nam vna simul gubernabant omnes primi nostri Ordinis conditores; præcipue tamen Carrafa, & Thienæus, penes quos, teste Catacciolo, erat summa rerum; regulas à Carrafa, & constitutiones datas fuisse admitto, sed non ab eo solo. Hoc si cuiquam competere debet ex quatuor, præcipue, & maximè de Caietano videtur dicendum, à quo tanquam à perenni fonte primus fundandæ Religionis Spiritus emanauit in cæteros. Quare sicut honor foundationis competit singulis, sic speciali prærogatiua originis decoratur Caietanus, Pontificia dignitate Carrafa. Hi namq; duo eminent super omnes; Carrafa à proceribus Neapolitanis scriptum fuit, uti conciuui, & cognito, quod declarant illa potissima epistolæ verba. *Bono huius ciuitatis, quæ mater vestra est te diligit, & tanto filio gloriatur. Tusus in hist. Cler. reg. cap. 4.*

A Capitulo generali (Act. cap. in archi. S. Pauli.) 20 anno Venetijs celebrato, non à Carrafa, Neapolim missus fuit Caietanus, electus futuræ neapolitanæ domus Præpositus; neque humilitas Caietani in non eligendo sibi locum, iudicium est, non eum esse Fundatorem; imò hinc caput potius, & dux suæ familiæ agnosci potest, & debet; Est quippe humilitas, propria eorum virtus, qui alijs præsunt; iuxta Domini præceptum, *Math. 20. Qui maior est inter Vos sit vester minister.* Et in lib. Sap. Eccl. 3. scriptum inuenitur. *Quanto magnus es humilia te in omnibus.* Ergo quo sublimiorem locum obtinebat eo humiliari magis debebat.

Patet etiam nisi veritatem inficiari volenti ex verbis ipsis, quæ in discessu è Venetijs protulit Caietanus, coram Sanctissimo Crucifixo procumbens, quibus Deum precabatur, patribus, ut in-

spiraret illum sibi adiungere socium, qui suæ maximè omnium
 aduersus esset voluntati; Patribus dixit, non Carrasæ; quia non
 vni, sed vna omnibus simul erat potestas. Epistolam Caiet-
 ano à Carrasa datam, concedo; sed cum Carrasæ, neq; ex fun-
 datione, neq; apostolica autoritate, neq; generalium capitu-
 lorum decreto totius Religionis regimen tunc competeter, sed
 Domui Sancti Nicolai Venetiarum, in qua generale Capitulum
 præcedenti anno celebratum fuerat, ne cogamur fateri Carrasæ
 arrogansem, quod ipse in primis Nigronus cognoscit ab-
 surdum; nomine eiusdem domus à Carrasa scriptam dicendum
 est; quod, & confirmant ipsa Epistolarum verba Carrasæ ad
 Mariam sororem. *Inde ortum est, vt exigentibus id a nobis Vrbis
 istius rectoribus comati simus.* Non de se loquens solummodo, sed
 vna simul de omnibus; qui regebant, quiue plurimum defere-
 bant tum Carrasæ, tum etiam Caietano, sine quorum consilio,
 licet absentium, nihil agebatur: iuxta illud Apostoli. Rom. 12.
Honore inuicem præuenientes. Vnde non improbabile, imò ratio-
 ni maxime congruum firmatur ex dictis, Caietanum Venetias
 adijisse, vt tribus alijs socijs ibidem commorantibus; quæ sibi ex-
 pedire videbantur, aperiret.

Hinc, vt elicias velim, nec ex moderatione Ordinis Fundatorè
 dignosci; secus quando Frater Elias minorum Ordinem guber-
 nauit, S. Franciscus Assisinas adhuc viuens fundator dici mini-
 mè poterat.

Nec si Caietanus non extitisset fundator, ab eo, vt ad nostram
 Religionem admitteretur petere non potuisset S. Ignatius; non
 enim necessario cum superioribus debent esse primi congressus;
 non ne à quolibet quamuis infimi ordinis ad Religiosum habi-
 tum admitti poscere libet?

Dicit quis, quare cum Carrasa non egit? Dico quod cum
 Carrasa etiam egit; nec tamen huiusmodi congressus memi-
 ni in vita Carrasæ, nam cū primo loco edidisset vitam Caietani,
 hac vulgata, percepi displicentiam (ne dicam prætenfam Iniuri-
 am) quæ tamen vnquam in animo meo fuit: libenter ideo,
 quinimo summo etiam studio, ab eo me cohibui, calamoq; pe-
 perci. Quod autem responsum accepit S. Ignatius à Carrasa,
 nec tunc scripsi, nec modo scribam.

57 i In sua
 bist. pag.
 31.c.9.
 k Neapo
 lis Sacra.
 l In ap-
 pycb. im-
 pres. vit.
 B. Caiet.
 m In bist.
 C.R. pag.
 31.c.9.
 n Ber.sar.
 o In viue
 vocis O-
 rac. Pa-
 nl. P.
 p In viue
 voc.orac.
 Greg.XV
 q In re-
 lat. de
 virt. ex
 Mir. B.
 Caiet.
 r In Epist.
 ad P. Cass

Non ergo Caietanus solus, tanquam potestatem habens (quod mihi obiecit Nigronus) auscultavit rogantem, & dimisit, quamvis Caietani solius verba retulerim. Quod ne tibi videatur absurdum, recolas quia Apostoles quidem omnes interrogatos, vnum tamen Petrum confessum. *Tu es Christus Filius Dei viui*. quem in persona omnium Apostolorum locutum asseruit Hieronymus, licet solus Petrus reuelationem acceperit, & non omnis.

Mat. 16

l. 3. com.

in Matt

cap. 16.

CONTEMPLATIVAM, ET ACTIVAM vitam sociate precipuus nostratum Scopus.

In Hist. disp. §. 7. nu. 22. §. 18. nu. 69. 70.

ANIMADVERSI O XII.

Tunc nostrum Ordinem a suorum vitæ contemplationi adiunctæ mira varietate florentem in agro Sanctæ Ecclesiæ mundus aspexit, quando exortæ spinæ suffocauerant sementem patris familias, qui seminauerat bonum semen in agro suo, & nouella quatuor illa præclara germina Parentum nostrorum in nouam sobolem germinarunt, quæ Apostolorum æmula Christi fideles, Sacramentorum, & diuini verbi pabulo nutritæ; quod munus apostolicum ab ipso exordio nostros exercuisse conijce ex appellatione, qua meruerunt à Christi Vicario honorari; nempe Clerici Regulares.

Clem. 7.

bull. con-

fr.

§. 18. nu.

72.

Bulla as-

seruaur

Rome in

Archiuo

S. Silues.

Ex concessionibus, & indulgæ nascenti Religioni studiorum gratia, apostolica benignitate elargitis, non autem anno 1533. ut asseritur (illa namque fuit confirmatio non prima concessio) & ex pontificiis verbis, clarè liquet; Nos Vestris etiam supplicationibus tunc inclinatis; Patet etiam ex nota in margine apposita. Et cum eadem congregatio studijs, prædicationibus, & confessionibus vacare iam decreuisset. Nota iam decreuisset.

Addam insuper duo testimonia ex constitutionibus, non quæ typis datæ fuerunt 1604. sed quæ à primis Patribus traditæ, manu B. Anlez descriptæ, ob illius, & illorum memoriam, & reuerentiam, tanquam pretiosus thesaurus, in archi-

uo S. Pauli pia veneratione conseruantur. Primum. Seruendo *Confl. 1.*
gratis Altari, & Euangelios; & infra, secundū. Sacramenta ministrantur in archi-
gratis per eos, quos Prælatus elegerit. *no S. Pau*

Quare ab hominibus seiuuantes nostrates vixisse dici non de-
bet, nisi in ijs, quæ ad illorum spirituale profectum minime
conducebant; si enim solitarios appellare volueris, quod non
circumcursabant per alienas ædes; secularibus negotijs non im-
plicabantur; secularium bonorum non erant appetentes, diui-
tias non inhiabant; ad res temporales, ad condenda testamen-
ta non se se admiscebant; Non suadebant diuitibus, vt bonis
suis se, suosq; expoliantes nostra monasteria locupletarent; Non
permittebatur nouitijs, vt facultates nostra domui suæ professio-
nis renunciarent. Cōsentio; hæc enim omnia nobis à nostris Con-
stitutionibus prohibentur; Denique concedo, si solitarios
dixeris, quos S. Hieronymus veros Clericos describit his ver-
bis.

li.
Cōfl. p. 1.
c. 5. p. 2.
cap. 1.
S. Hierō.
ad Nep.
XII. q. 1.
Cler.

„ Clericus, qui Christi seruit Ecclesie, interpretetur primum
„ vocabulum suum, & nominis definitione prolata nitatur el-
„ se, quod dicitur. Si enim Cleros Græce, Latine fors appel-
„ latur, propterea Clerici dicuntur, quia de sorte Domini sunt,
„ vel quia ipse Dom nus fors, prima pars Clericorum est; & quia,
„ vel ipse pars Domini est, vel Domini partem habet, talem
„ se exhibere debet, vt ipse possideat Dominum, & ipse possidea-
„ tur à Domino, qui Dominum possidet, cum Prøpheta di-
„ cit; Pars mea Dominus; nihil extra Dominum habere po-
„ test. Sed si quidpiam aliud habuerit præter Dominum, pars
„ eius non erit Dominus: v. g. si aurum, si argentum, si pos-
„ sessiones, si variam suppellectilem, cum istis partibus non
„ dignatur Dominus fieri pars eius; si autem ego pars Domini
„ sum, & funiculus hereditatis eius non accipio partes inter
„ cæteras tribus, sed quasi leuita, & Sacerdos viuo de decimis,
„ & Altari seruiens, Altatis oblatione sustentor, habens victum,
„ & vestitum his contentus ero, & nudam Crucem, nudus se-
„ quar, &c.

His omnibus, sine vlla hacitatione assentio, meq; libenter sub-
scribo. Hæc Clericis maxime competunt, atq; ad animarum
quæritum conducunt præcipue. Sæculares namque ad eos ani-

dius, & frequentius confluunt, à quibus sine timore ne facultatibus spoliarentur cęlestia bona Christi charitate vberrimę accipere se sperant; Quod Patres nostri ab ipso nascentis Religionis exordio vique nunc mirificę exercuerunt, à secularibus curis distracti, secularibus personis spiritualia iugiter ministrantes; Quod quidem, quę nunc subnectam, aperiunt, omittens quamplurima, quę Neapoli nostrates pię, ac salubriter cum ingenti gloria vtiliter perpetrasse fusius in supplemento historię C. R. Episcopus Accerratum enarrat; ea tantum memorans, quę antequam Ignatius in Italiam contenderet, eximia gesserunt.

Hist. Cle.

Reg.

c. 95. fol. 1. ab a. no A nostris Sacramentorum frequentiam, post depravatos mores Clericorum, ortum habuisse, testatur non semel Tufus, cui ascribitur Caracciolus, qui hæc habet. *Et licet procul à conspectu bonorum, nempè ad Urbis mœnia, secessissent; agrotis nihilominus in noxocomio vti pridem ceperant assidue inservire, ijs, alijsq; labes suas facientibus aurem præbere; agentibus animam, ad ultimum vsq; Spirituum sancti adfingere; languentes, egenosq; verbo, re quę poterant subleuare, Sacramentorum usum qui insolens ea ætate erat, modis omnibus instaurare studebant.* Et infra. *Scimus quidem vniuersę Ioannem Petrum Carrasam, tunc iuuenem, & Apostolicum Prothonotarium, vna cum Heliodoro Vernacia B. Baptista Genuensis genitore fundasse Romę noxocomium insanabilium; atq; inseruisse Patres nostros, & Caietanum maxime frequenter agrotis.* Et infra. *Accepimus item, eos non vado habuisse sermonem ad populum, Carrasam præcipuę, & Thienam, quibus promptior inerat dicendi facultas, atq; tum instante Borbonica irruptione, tum capta iam Urbe, cunctos ad constantiam, tolerantiamq; fuisse cohortatos.*

Venetijs, inter insanabilium noxocomij vetera monumenta, publico instrumento hæc de nostris Patribus enunciata inveniuntur. Anno Domini 1526. Quoniam ita à natura comparatum est, vt res omnes, quorum consilio, & imitatione initium habere, eorundem fauore, & protectione maxime gaudeant, augantur, & conferuentur, hancq; fortunam valde recipiant, res illę quę diuinis vsibus, aut ministerijs addicę per bonos, & verę Christianos homines sanctissima accepere adiumenta; ea propter nos gubernatores hospitalis pauperum vicariorum, incurabiliu, D. N. Iesu Christi Venetiarum per-

„ spectam, & bene cognitam habentes probitatem, humanitatemque RR. in Christo . PP. Io: Petri Carrafa Episcopi Theatini, & Caietani de Thieris Clericorum Regularium ad presens in Romana Curia commorantium, quorum opera, integritate, doctrina, & exemplo ad Christi opera fuimus prouocati, nos subinde commonentium miseris, & valetudinarijs pauperibus non deesse, quo tum nostra tum aliena deuotio per antedictos RR. PP. Apostolorum vices in terris gerentes, inflammentur; pro comperto habentes obsequium illud, quod in D. N. Iesum Christum non minus reuerenter, quam fideliter exercemus, nedum protectionis tutelam perpetuam; verum etiam alacris eiusdem, & Sanctæ defensionis suscepturum dignitatem, ob illustre tam Christianorum, ac Sanctissimorum Patrum electorum patrocinium, eaq; protectio augenda fidelium huius vrbs pietati mirum in modum sit profectura; sponte, & omni meliori modo, quo potuimus, & efficacius valere potest, elegimus, fecimus, & solemniter constituimus, ac vigore huius presentis publici instrumenti eligimus, facimus, & constituimus nostros, & præfati hospitalis, ac in eodementium, procuratores, defensores, conseruatores, & protectores principales, & speciales, ita tamen quod specialitas generalitati non deroget, nec è contra, &c. cum plenissima potestate, & libertate prædictum hospitale, & illius iura, & bona tuendi, & augendi, &c. & quæcunq; negotia in Romana Curia pertractanda omnia alia, & singula, &c. facienda, &c. procuranda, &c. Anno 1529. die 25. Ianuarij. Septem annis antequam Ignatius Venetias peruenisset, à felicis recordationis Clem. VII. apostolico diplomate conceditur nostris ob conditiones, & studia etiam sacrarum literarum certus psalmodiarum numerus, quo diuini officij recitationi satisficiant. Hinc percipi potest quam firmum sit quod dicitur num. 2. quandoquidem, quod in eo numero refertur non prima concessio, sed confirmatio fuit, vt supra dictum est, & nihilominus ad rem non pertinebat, annus quippe trigesimus tertius, tribus ferè annis Ignatij aduentum præcessit; quare nihil erat desiderandum.

1529
 1530
 1531
 1532
 1533

Anno 1530, die 10. Martij Io: Petrus Carrafa Græcorum

erroribus purgandis in ditione Veneta incumbit. Ibidem multa pro catholica fide labores, & incommoda sustinet, sicut ipsemet testatum reliquit, epistola, cuius exemplar eiusdem manu conscriptum asseruatur in Archivo S. Pauli. *Vere pietiosus labor in conspectu Domini; tametsi apud mundi huius amatores vilis habeatur, nec tantum vilis, sed parricidalis odij, atq; acerbissima inuidia adeo plenus, ut nos, qui Christum confessi sumus, ac pro catholica fide ceruices nostras obiecimus, nunc omni auxilio destituti, venenatis canum nostrorum dentibus discerpendi quotidie relinquamur.*

Eodem anno 1530. & duobus præcedentibus nouum monasterium Sacrarum sororum Neapoli sub regula Sancti Dominici, opera Marię Catrafæ sororis, condendum curat.

In toto orbe irrepserat recerrimus error ex Auerni imis surgens, orthodoxæ fidei veritatem de iustificatione obumbrans, & inficiens; maculauerat plurimos, sedauerat vniuersos; ipsa quoq; eleuissima membra, & præcipua capita Sacerdotum peruaserat; Catrafa noxiæ falsitati viriliter restitit, & tanquam murus æneus, atq; adamantinus hereticæ prauitati se obtulit; in tantis tenebris erroris, & inscitæ, clarissimum lumen prætulit catholicæ veritatis; & quod postmodum in sacrosancta cæchumenica Synodo Tridentina definitum fuit, tanti viri industriæ, labori, atq; fortitudini proculdubio adscribendum esse, nisi virtutis ipsius inuidus hostis, sentiunt omnes.

Caictanum vero Thienæum Venetias à clade Borbonica profectum innumera illic pietatis munia subiisse, nulli dubium est. Ille inquam, cuius opera, ut testatur Augustinus Turtura (& ab omnibus pro comperto habetur) non ita pridem Venetijs ingigne pietatis opus excitatum fuerat noxocomium scilicet, in quo potissimum fouerentur inter ægros, ij, quos vel insanabilis morborum vexaret iniquitas, vel membrorum debilitas incurabili dehonestamento notaret.

Ille Caictanus, de quo annales Oratorij Vicentini hæc produnt, *Venetias commigravit ibiq; Xenodochium, quod nouum appellant egregie sanè, qua erat prudentia reformauit, vigetq; eius institutio ad hanc usq; diem.*

In eamet vrbe excitauit animos virorum, se ninarum nobilium, atq; plurimorum è plebe. Deniq; Igniculi ab eo iam ardent

in dies, magis, magisque. Ille Caietanus, de quo traditur Venetijs ex ægritudine morti iam proximam, & subsidijs omnibus destitutam ad vitam reuocasse.

Ille Caietanus, qui anno 1533. Neapolim veniens è Domo Sanctæ Mariæ de Misericordia, in qua primum exceptus fuerat, non multo post discessit aptiorem in locum, vbi diuini verbi semina cum spe fructuum spargere, & Sacramenta penitentia, & Eucharistiæ (quod propriè Clericorum est munus) administrare opportunius posset, vt refert Caracciolus Adhuc in Do- *in vit. Ca*
mo Misericordia degens, ciues Neapolitanos ad audiendum *iet. fol.*
Dei verbum, atq; ad virtutum imitanda exempla illuc vsque *221. &*
allecturos sperabat. Et Paulo ante à turba seorsum cum Mariâ in *f. 222.*
Marthæ ministerio occupatum Caietanum sic declarat. *Et ve-*
rè solemne propemodum fuit in ijs, qui religiosos Ordines fundauere
locis vulgo abiunctis seuera Spiritus dedicare primordia. Ex ijsq; post
mita, beneq; firmata cum caelestibus sedera ad humana, & turbida,
hæc veluti Elias, aut Ioannes alteros prodire. Et infra Nostratum *fol. 231.*
in proximos assiduam charitatem describens; cum in paruo sta-
bulo morarentur hæc habet. *Cum enim Patres inibi degerent, &*
puriori cultu Deum honorare pergerent agrotis, qui in proximo noxoco-
mio desinebantur, incredibilis charitate, ac diligentia assidua opem fere-
bant.

- Eodem modo Bonifacius à Collè se habebat; de quo hæc obseruatu dignissima reperi, primum; mira in eo vis orationis, contemplationisq; rerum caelestium; quæ sanctam viri mentem etiam inter medias negotiorum molestias, fluctusq; suburrabat. 2. mira constantia, dum humi genua figens, ad Sicarij icum strenuus Sacerdos, promptissimè pectus porrigit, cui peccatorum absolutionem liberrimè abnuerat. 3. eximia præditus charitate, durissima etiam peccatorum corda, scelera sua illi fatentium, lachrymans ipse, atque singultiens, ac seriam penitendum non raro induxit. Et super hæc omnia, Venetijs Neapolim profectus est, mox Venetijs reuersurus; vt Mariæ Carrasæ foundationem Monasterij S. Mariæ de Sapientia suaderet, atq; eidem in eo opere moliendo opem ferret; sicut refert Tufus, quæ non sunt hominis contemplationi solummodo vacantis. *Tuf. in*
supp. capi

Berardinus Scottus, quem ob eximiam doctrinam, & probitatem Sanctissimus Paulus IV. Cardinalium Collegio coaptauit, Patribus Romę in generali Capitulo congregatis, sanctę, & luculenter multa scripsit de methodo firmandi, prouehendiq; Ordinem; præsertim de mulierum familiaritate vitanda; nihilominus ab earum confessionibus audiendis abstinendos, aut eas minime docere non sentit; his verbis: *Et si relinquere earum confessiones non possimus, nec remittere rectoribus suis regendas, atque docendas; elongemur tamen ab eis quantum possumus.* Ioannes Maritonus Comes B. P. Caietani, dum Neapolim anno 1533. se contulit, nouę domus suę familię in ea ciuitate construendę studio, vir maximę dexteritatis ad omnia, ad quem omnes in necessitatibus vnanimiter confugiebant, vnicum omnium solatium, mæstorum consolatio, morientium præsidium, peccatorum refugium ab omnibus accitus, omnibus occurtebat; in concionando eximius; in oratione assiduus; in laboribus frequens quem concionantem aude auscultabant omnes, admirantes, de his, quę procedebant ex ore eius; præsertim celeberrimus verbi Dei præco Bitonti Episcopus Cornelius Mussus. Et in Tridentina Sacrosancta Synodo veluti purissimum concionatorum exemplar, atq; speculum habitum cunctis propositum cum de concionatorum reformatione agebatur, quem ob insignē in agendis sagacitatem, Paulus IV. Pontifex maximus Ecclesię Neapolitanę sui successorem elegit, & Antistitem præficere maximopere concupiuit, ad quod munus obeundum ne cogereetur, & orationibus, & vi lachrymarum Sanctus senex obtinuit.

Nec omittendum puto Petrum Fuscarenū Veronensem Patijs præclara in illa vniuersitate doctoratus laurea omnium æstimatione insignitū sacrę theologię, ac Sãctorū Patrū peritissimū, à Frãncisco Gallorū rege Christianissimo, fama tanti viri permoto, Ecclesię Barocensi Præpositū, & quod maximū est, constanter honoribus cedentē, quorū omniū meminit Episcopus Acerratū. Huius autē viti memoratus sum, nam Venetijs quatuor fermē annis priusquam S. Ignatius illuc peruenisset, ad nostram regularem familiam aggregatus fuit.

hist. Cler.
Reg. c. 10
anno Dñi

1532.

Primos nostros Patres mirifice operam nauasę in tuertendis;

64
& profligandis hæreticis antequam Ignatius Venetias contendere, testes, sint epistolæ Carrafe, quæ in archiuo S. Pauli custodiuntur, quarum fragmentum pauloante appofui. Et mira quæ Caietanus Neapoli gessit in effugandis Othino, Petio Martire, & Valdes, & summa sollicitudo catholice Matri Ecclesie aggregandi, qui falsis prædicatorum luporum dogmatis hæreticis, à recta veræ fidei semita aberrant. Quare si Ignatius salutem animarum, spectabat, & zelo complexus erat hæreticorum ad catholica castra, reuocationem; iam quod concupiscebatur inuenit, vade incitamentum excoGITATUM Ordinem nostrum non amplectendi; feruentius, & auidius amplexandi fatenti cogit. Et sciat, quæ à maioribus nostris, etiam in ipso Religionis exordio, ad Dei gloriam, ad fidei orthodoxæ propagationem, & defensionem, ad proximos in spiritualia prouehendos præclare sunt gesta; funditus omni conatu atterere, & si posset annihilare pœnitens velle, à se alienum omnino esse debere. Animaduerte quæzlo dum persuadere nititur Caietanum Venetijs adesse, minimè potuisse, ne cum eo Ignatius agat; tunc omnem sollicitudinem in profligandis hæreticis, in perscrutando Ochinum, Neapoli exercebat detentus; Oviculas, quas comparauerat deserere, neutiquam poterat, earum iam factus Pater; peccata sibi confidentium, audiendo iugiter occupatus: hoc semoto prætextu, peccatorum confessiones non auscultabant, vitam sibi tantummodo, proximis verò in nullo proficiam nostris ducebant, vt hinc educat Ignatium, qui fidei dilatandæ erat studiosissimus, se nobiscum associare voluisse, inuerisimile fuisse quædam maximè; quasi in vnus sit potestate aduofos, vel cerè heremicolas nostrates pro libito facere: non intelligens, modo huc, modo illuc impelli, tanquam vento inflatum, & distentum. Si verum credidit, nostros à principio fidelium non audisse confessiones; nec etiam credat, aut alijs suadere nitatur Caietanum confessionibus audiendis Neapoli occupatum. Si occupatum existimauit in illo pietatis, ac charitatis officio; desinat veritatis amator ab illo argumento, quod nihil continet veritatis.

DE PRÆSTANTIA PAUPERE
Clericorum Regularium.

In Hist. disp. §. 18. num. 65. 71. §. 20. num. 76. 77.

ANIMADVERSI O XIII.

Quam actione, & contemplatione ornatam Patres nostri e-
didere familiam, insigni, atque illustri paupertatis obser-
uantia etiam decorare censuerunt; Hæc siquidem virtus amica
sponsi, ordine prima est, ut ait Ambrosius, & parens quæ-
dam, generatioq; virtutum, cuius cælestium diuitiarum abun-
dantia, quæ exuperant omnem sensum, nos eorum filios, & hæ-
redes augere, & locupletare cupientes, hæc de paupertate A-
postolico spiritu in Constitutionibus nostris præscriperunt no-
bis.

Part. 2.
cap. 1.

„ Paupertas expedita ad Deum via, & religiosæ Christi fa-
„ miliz magnum, certumq; vedigal publicè, priuatimq; exer-
„ cenda est. Nemo igitur omnino aliquid possideat proprium,
„ sed omnes in communi, & de communi viuant; elemosy-
„ na, ac bona omnia, siue consecrarijs, siue prædicatoribus, siue
„ quibusuis alijs, & quibuscunq; siue consanguineis, siue extrane-
„ is, quocunq; nomine datæ sint, ad superiorem delatz, in com-
„ muni reponantur, diuidantur autem à superiore prout cuiq;
„ opus fuerit:

„ Et si, neq; per professionem, neq; per sacros canones pro-
„ hibeamur annuos rediens in communi possidere, per Con-
„ ciliium autem Tridentinum id nobis sit concessum; nihilo-
„ minus (voluntariè tamen, ut nullo unquam vinculo adstrin-
„ gamur) ab illis abstinemus, quo à sæcularibus negotijs libe-
„ riores paupertatem Christi Domini Apostolorum, & multitu-
„ dinis illorum, quibus cor vnum, & anima vna fuisse legitur,
„ imitemur.

„ De altari, & Euangelio viuere nos Clericos oportet, & ex
„ ijs quæ sponte à fidelibus offeruntur; Itaque neque per nos
„ ipsos, neque per alios petantur à sæcularibus elemosynæ,
„ sed tota spes nostra in Christi Domini verbis posita sit, qui
„ ait:

ait. Primum quartice regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc
omnia adijciuntur vobis. Secularibus ne permittatur, vt tan-
quam quæstiones petant pro nobis, eleemosynas: Quod si no-
bis inscijs id facere sint aggressi, cum primum ad nos perlata
res fuerit prohibeantur.

Certè hoc præstantissimum paupertatis genus est, & prope-
modum diuinum, excellentiæ magnæ, imò diuinitatis, hoc quip-
pe claro præconio illud potissimum commendare libuit Ca-
retano Cardinali amplissimo, præcipuo Sancti Thomæ inter-
preti.

Verùm primò obiecit Nigronus, nobis ex regula, vel consti-
tutione non prohiberi in communi possidere redditus, aut pos-
sessiones pro victu necessarias. Sed miror hominem inter pri-
marios grammaticæ professores enutritum, diuq; versatum, sim-
plicia constitutionum nostrarum verba non penetrasse; siqui-
dem ille dicendi modus, peccatum tantummodo, & culpam à
transgressore auertit, quam semper constitutiones nostræ exclu-
dunt, non tamen regulare præceptum, seu ordinationem; simi-
le huic habetur cum de ieiunijs agitur, Ieiunamus, inquit, ly.
abstinemus, ieiunamus, &c. est, ac si diceret; Abstinendum,
Ieiunandum, Abstineant, Ieiuent; quod, & eisdem ferè verbis
in regula S. Pachomij expressum habetur. Hoc autem sufficere;
nempe, vt à regula sit nobis iniunctum, nec ipse Nigronus infi-
ciatur, qui prospiciens negari hoc minime posse, ad distortam
constitutionis interpretationem, sed inutiliter, confugit. Nec
illi dicere proficit posse nos, si velimus, & immobilia, & redi-
tus possidere; non enim hoc velle possumus nisi constitutioni-
bus immutatis, quibus regimur, & æuemur. Hoc præterea
esset prudentum sacrorum ordinum conditorum laudabiles san-
ctiones obliterare, ne dicam, inefficaces reddere, & eneruare,
qui non corâte, sed spontaneè ordinationum obseruantiam suis
regulis exigunt, cuiusmodi omnino ablegant, cuiusmodi sunt con-
stitutiones illustrissimi Ordinis Sancti Dominici, & ante eum S.
Benedicti monachorum parentis optimi.

Secundo congeminat argumentum, plures virtutes exerceri
mendicando, quam abstinendo à mendicatione, humilitatem,
scilicet, patientiam, religionem, charitatem erga proximum,

S. 18. n. n.

2. 2. quæ

188. a. 7.

§ 18. n. n.

71.

2. p. c. 3.

§. 20. n. n.

76.

ex S. Thom. & alijs magistris christianorum. Hinc, vt perfectissimum paupertatis gradum, & Christi imitationem continentem mendicationem in Societatem à S. Ignatio introductam, qui voluit assumere illum gradum paupertatis, qui perfectissimus in Ecclesia Dei censetur, & cui constans, & perpetua fuit propositio imitandi Saluatorem; quem probabile est mendicasse.

22. q. 187. Respondeo, cum apud S. Thomam, neq; in summa, neq; in
 4. 5. opus. opusculis, quibus in locis de mendicantibus differit. S. Doctor,
 17. c. 16. inuenerim quod asserit, & aliorum, quos christianos magi-
 11. 21. stros appellat, nec nomina, nec loca cicerentur, optarem proinde,
 17. vt quæ in prohibitionem dicta inducuntur eorum loca pariter innuantur; sed nunquid indicari potest, quod nunquam illos dixisse ratio mohet? nisi fortassis ad summum ob comparationem illorum, qui prædia possident, certisq; redditibus viuunt, quod nihilominus in presentiarum nihil conducit. Cæterum, charitas erga proximum, & religio satis remotè, vel per accidens mendicando exercentur, sicut in cæteris actibus virtuosis, & in non mendicando eodem quoque modo exercentur. Reliquas vero virtutes præcipuè patientiam, quæ per se, & immediatè exercentur mendicando, nos, qui de sponte datis viuimus, egregiè, atq; præstantissimè exercemus; dum patienter, & humiliter sustinemus, misericordiam Dei expectantes, & obsoniorum parcitatem longaminitè toleramus. Præterea viuendo tantum ex oblati, immediatè, & perse exercetur alia virtus longè nobilior, & altior humilitate, & patientia, cuiusmodi est confidentia in Deum, seu fides, quæ virtus theologalis est secundum theologos. Vt in ordine altiori ad alias virtutes. Nec quempiam latere debet perfectionem, haud pluralitate virtutum, sed nobilitatè metiri; hinc longe perfectior homine est Angelus, & si præter intellectuam, & motiuam, etiam virtute sensitiua, interna, atq; externa præditus sit ille, quæ non cumulatæ est iste; & nobilior est parua quantitas auri, multa plumbi, vel aris; & lapillus pretiosus, quamplurimis cæcis lateribus, atq; cæmentis. Si S. Ignatius voluisset assumere illum gradum paupertatis, qui perfectissimus in Ecclesia censetur, quiq; constituit religiosos verè, ac propriè mendicantes, vtique assum-
 7 2 1
 plisset,

phisset, quem venerabiles, atq; religiosissimi PP. Cappuccini,
 atq; alie nobilissimæ religiosorum familiæ sanctissimè colunt.
 At nemo est, qui nesciat hos maiori perfectiori q; paupertatis
 radio in Ecclesia Dei præ illis splendescere. Iniunxisset adhuc
 spectatissimum hoc paupertatis genus cunctis lux regulæ secta-
 toribus, neq; omnes propemodum locupletes, paucissimis possi-
 dendis incapacibus, constituisset, atq; illi ipsi adhuc capaces
 domini, vt independentes à consensu superioris valide, licet il-
 licite, disponere possint de facultatibus suis, quas vel ante vota
 acquirerant, vel postea iure hæreditario acceperant, seu inter
 viuos, seu mortis causa, vt Sanchez, & Laisan ambo eiusdem
 Societatis docent.

lib. 7. mo.
 val. c. 189.

His addam, quæ doctissimè docuit Eminentiſſimus S. Tho-
 mx Aquinatis interpret alter Thomas de Vio Caietanus S. R. 5. cap. 7.
 E. Cardinalis amplissimus. Dò verba Dubium occurrit, an
 „ laudabile, seu licitum sit hominem diuitem, retentis diuitiis,
 „ ad tempus mendicare victum proprium, humilitatis gratia
 „ Et est ratio dubij, quoniam apparet hoc vituperabile, quia
 „ mendicus debet esse pauper. Vbi gl'osa dicit, mendicus di-
 „ catur, qui ab alio petit, pauper, qui sibi non sufficit men-
 „ dicans, ergo diues inuenitur faciendo se pauperem quod est
 „ illicitum. Ad hoc dicitur, quod diuitem humilitatis gra-
 „ tia ad tempus mendicare, contingit tripliciter 1. absolute,
 „ vt non solum mendicat, sed de acquisito ex mendicitate viuat,
 „ vt actus mendicandi sit ob abiectionem, & actus vefcendi
 „ ex talibus sit propter austeritatem victus; & huiusmodi men-
 „ dicitas licet possit esse utilis saluti animæ alicuius particu-
 „ laris personæ sic dispositæ, vt non nisi isto modo sciat has
 „ virtutes acquirere; regulatiter tamen loquendo incompata,
 „ ac indiscreta mendicitas est, ac per hoc vituperabilis; men-
 „ ditum enim propriè oportet esse pauperem, alioquin actus
 „ dissonat à persona, debet enim humilitatis actus conformis
 „ esse personæ, nec retinendo discretionis habet, vt austerita-
 „ tem vitæ diues ex his, quæ pauperibus dentur comparet,
 „ nisi fortè ipse longè largius refunderet pauperibus. Hæc
 „ ille, quæ sine detrimento regulæ S. Ignatij dicta sint, lex qui-
 „ dem Sancta, vt Apostolicis verbis vtar, & mandatum Sanctum;

1. 4. tract.
 5. cap. 7.
 an. 2. 2. q. 189.
 187. a. 5.

101

Et absit à me, vt vilis terræ vermiculus, & miserimus peccator improbare audeam, quod Sancti Sancte condiderunt; sed ad infringendum assumpcam non firmum, voluisse S. Ignatium assumere illum gradum paupertatis, qui perfectissimus in Ecclesia censetur; honor siquidem Regis iudicium diligit, imò adeo à summo perfectionis distat, ostiatim quandoq; elemosynam queritare, quod suis iniunxit, qui sufficientibus, ne dicam copiosis, atq; opulentis reditibus nutriuntur, & sustentantur; vt ex doctrina Cardinalis Gaicani, an licitè fiat in dubium verti posset; Et confirmatur ex ijs, quæ ipsemet Nigronus paulo inferius docet. *Omnes mendicantes bona conscientia, cum oblata sufficiunt abstinent à mendicando.* Nihilominus, quod sancituit S. Ignacius, bonum est, irreprehensibile est; veruntamen non illius eximie perfectionis, quæ perfertur. Vt enim optime S. Thom. nullus est, qui omnes supererogationes possit implere, cum vnus in vno, & alius superabundet in alio; hoc tenent, & noli ambulare in magnis, neque in mirabilibus super te.

S. 20. nu.

77.

opus. 17.

cap. 16.

Animad.

10.

Amplius; quam infirmum sic dicere: S. Ignatium voluisse assumere illum gradum paupertatis, qui perfectissimus in Ecclesia censetur, recolantur, quæ supra ex eorundem DD. sententia de sua Societate vera Religione sunt dicta; statum, scilicet, non omnino firmum, quoad maximam sui partem, quæ eiectioni est obnoxia. Votum castitatis, simile votis secularium Clericorum, quod non dirimit matrimonium ratum. Votum paupertatis exile, & hoc, quia retinent dominium bonorum suorum, quo quidem iniuri expoliari non possunt, ex quo sequitur tenuitas voti obedientiæ; etenim quoad dominium bonorum temporalium, quod retinent non sunt subditi suis superioribus, à quibus iniuri illis expoliari non possunt, neq; cogi vt alijs cedant, neq; ipsi superiores, sine subditorum consensu, cedere. Sicut enim Religiosi in vniuersum, quia retinent dominium bonorum spiritualium, his certe priuari nequaquam possunt, possunt agere nomine proprio super iure eligendi sibi competente, & iure alimentorum, & iure manendi in tali, & tali monasterio, quia per votum paupertatis non renuntiant bonis spiritualibus, nec iuribus prædictis, neque honoribus qui

ex talibus debantur; sed tantum temporalibus; ut docet Lessius, a qui citat. S. Thom. b Caiet. c & Nauar. d sic professi societatis, paucissimis quatuor votorum exceptis, quia retinent dominium bonorum temporalium, circa hæc ea omnia agere possunt quæ religiosis omnibus quoad bona spiritualia competunt; vnde clarè dignoscitur, nec quoad paupertatem, quinimò quoad omnia vota nullo modo illum gradum suæ Religionis assumpsisse, quoad omnes, qui in Ecclesia Dei præstantissimus censetur, sed quem ad præscriptum sibi finem magis appositum existimauit. Et ideo Dominici Sacratissimi Aduentus, 20 & 3. feriz ante Cineres ieiunia non recepit, quæ ardioris obseruantiz Religiosæ familiz completè custodiunt; nec eandem Regularia Ieiunia, abstinentias, ciborumq; parsimonias, quas Religiones omnes diuersimode tamen, complexæ hant, in sua Societate admisit. Choro quoq; suos carere voluit, quem colere, & frequentare summæ perfectionis indicium est, psalmodia siquidem cælestium Spirituum emulatores efficiuntur; qui incessanter Satius Sanctus Sanctus proclamant, & supernæ Ierusalem agminibus psallentes iungimur, cuius status, ut Boetius docet, omnium bonorum est aggregatio perfectus; cuius, si quod, vel exile vestigium reperitur in ipsis, Paulo PP. IV. acceptum referant, cuius desiderij vota prænoscent Ignatius, Festiuis diebus Missam, & Vesperas in suis Ecclesijs solemniter celebrari præcepit, non ergo perfectionis fastigium præ cæteris sibi ascribant, qui infra cæteros toc perfectioris obseruantiz pretiosis monilibus non ornantur.

Quod deniq; dicitur S. Ignatium constanti, ac perpetuè propensione voluisse imitari Saluatorem, non ambigo; sed hinc quid sequitur illud cetè, propensionem mentis Ignatij ad nostram paupertatem amplexandam; Si enim ex eo quod probabile credunt præfertim. S. Ber. & S. Thomas Aquinas, nec inficiatur Saluatorem aliquando mendicasse, propensio animi Ignatij ad mendicationem infertur, & astruitur; multo magis hinc deducitur voluisse nobiscum viuere ex oblati, quod Christum fecisse, non probabiliter, sed certè Lucas; & Ioannes suis Euangelijs ambo tradiderunt. Nichil igitur secundum hoc probat Argumentum.

§. 13. nu. Tertio instat; non minus pendere ex diuina prouidentia uiuentem mendicatu, quam ex oblati; hoc certè nescio quomodo ex sententia S. sui Patris Ignatij dici possit, nec unquam credam prudentissimum patrem vestrum arbitratum, non minus à diuina prouidentia pendere uiuentes mendicatu, quam ex oblati; nam; qui mendicant utuntur utiq; industria, & prouidentia humana; quare non omnino à diuina prouidentia pendunt. Quod verò S. Franciscus libentius vteretur mendicatis; non ea fuit ex causa, quia putaret mendicata magis à diuina prouidentia prouenire, sed vt eam regulam confirmaret, quam sibi, suisq; seruandam rigida integritate proposuit. Cur autem mendicantem vitam instituerit. Respondet S. Thomas, non omnia supererogationis opera, à quolibet Sancto exerceri preceptum esse.

Si petiturus elemosynam incertus est, tum ante petitionem, tum in ipsa petitione, utrum daturi sint elemosynam, qui rogantur. Si ullam actionem civilem mendicus habet ad extorquendam stipem de manu diuitum. Si diuites quamuis cum rogantur sæpè iure naturæ, aut alio nomine debeant egere, quod petit, tamen, aut non putant eum egere, aut non animaduertunt, aut claudunt viscera misericordiar; Perindè fit, vt sæpè mendicus repulsam patiat, & interdum malis verbis acceptus cogatur in diuinam misericordiam cogitatione, speq; redire. Hæc omnia non probant magis hos diuina fulciri prouidentia; quam qui abstinent à mendicando; quis enim neget magis per humanam industriam excitari, & moueri, qui rogatur date, quam qui non rogatur; Obiectum miserationis patefactum, & cognitum facilius miserationem consequitur; vnde semper certior est mendicans de colligenda stipè, quam non mendicans.

§. 20. nu. Quarto obiecit institutum viuendi ex oblati non esse posse perpetuum. Si datur quid firmiter verbo Dei, concedo illam consuetudinem viuendi tantum ex oblati non esse posse perpetuam; ac lego, *Celum, & terra transibunt, Verba autem mea non prateribunt;* crebra item Sacratum paginatum reiteratione monemur. *Lacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet. Omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum; quoniam ipsi cura est*

de vobis Confide in Deo. & mane in loco tuo, facile est in oculis Dei *Eccl. 2.*
subito honestare pauperem. Respicite fr. ij. nationes hominum, & sei
tote quia nullus speravit in Domino. & confusus est. Hinc pulch: è
S. Petrus Chrylologus. V. s. mundi centum ad unum, Deus unū *Ser. 25.*
accipit ad centum, & tamen homines cum Deo no sunt habere con-
tractum; sunt forsitan de cautione solliciti. Quare? Nonne homo
homini exigua cartula obligatione confringitur? Deus tot, & tan-
tis voluminibus cauet, & debitor non tenetur? Sed dices, esto quod
debeat, quo exigente restituet? seipso, quia non potest ille mentiri,
idem ipse est, & executor, & debitor. Contrarium ergo affari,
quàm tucum sit, qui legit intelligat.

Quintò vrget, naturæ legibus arctamur necessaria postulare. §. 20 n.
 Quid mihi obiectas naturæ leges, qui illa n. viuendi formam. 77.
 sequor, vt Ambrosij vtar verbis, *quam nec natura suis inclusit* *lib. 6. de*
legibus, quis autem humano eam possit ingenio comprehendere, aut *Virgin.*
quis naturali voce complecti, quod supra e sum natura sit? à calo
accersit: quod imitaretur in terris, Quis tantum cum inuene-
rit relinquat boni?

Sextò opponit. Mendicitas ex Alfonso de Castro definitur; §. 20. n.
 necessitatem suam, siuè per se, siuè per alium aperire: ergo, 77.
 qui per amicos significat sibi deesse necessaria, dicentes vinum,
 aut panem non habent, velit, velit, nolit, mendicat. hoc argumentū
 nos non ferit, quibus ex Conititutionibus cautum est, vt neque
 per nos ipsos, neq. per alios petantur à sæcularibus eleemosy-
 næ, &c. Imò, quod si nobis infcijs id facere sint aggressi, cum
 primum ad nos perlata res fuerit, prohibeantur: quod mirificè
 exercuit B. noster Ioannes Marinonus, Excellētissima Marchio-
 nissæ Piscariæ, seu Vasti: quā (in nos pia miseratione cōmota) *2 p. c. 1.*
 coegerat pecuniam, qui, hiemali frigidissima tempestate, ligne- *In vita*
 as fenestras nouæ fabricæ perficere nō poteramus, magna vol- *B. Io. c.*
 untate remisit, inturix potius subesse tēporis eligens, & aeris *5.*
 inclementiam sustinere, quam laudabilis nostras sanctiones in-
 fringere. B. Pater noster Caietanus non semel pane tantum- *vita B.*
 modo, nullo alio obsonio apposito, cum sodalibus refectus est, *Caiet. c.*
 non hominum, aut amicorum expectans misericordiam, qui *4. 5. 6.*
 suam indigentiam publicarent, quem certe nos imitari tuā
 quam piguit: quare innumrabiles pepe huiusmodi ahus

enumerari possent. Non tamen ideo prætermittam; ab illo antecedente, ab Augustino ante Alfonso de Castro, excogitato, haud illud inferri consequens, ut si quis aliquid in necessitate positus amicorum intercessione accipiat, illud propterea mendicasse dicatur. Quædam enim quandoque, dicunt patres, per similitudinem, non per proprietatem; secus, mendicasse dici possent, qui nuptias fecere in Cana Galilee, quia deficiente vino pijsissima Virgo dixit ad Iesum. *Vinum non habent.*

*Aug. in
Ps 108.
10.2.*

§. 18. n.
65.

Septimo, & ultimo, ultimas exerit vires sic. Ordo Clericorum Regularium reddituum, bonorumq; stabilium possidendum est capax, ergo non est in fastigio paupertatis. Cui facile respondetur: non ex incapacitate possidendi redditus, bonaq; stabilia: sed quia ea vltro respicimus, nostra commendatur paupertas: & multo magis, quia non è mendicata stipe, sed e sponte oblati, Apostolico more, vivimus: Illud adimplentes, quod de nobis, grauisimis verbis protulit Eminentiss. Baron. Clerici Regulares in præcipuis Italia ciuitatibus præstinam illam Apostolicam viuendi formam ex integro redditam sanctè, pièq; colunt: Hoc autem excellens senioris paupertatis genus, nec S. Ignatius meditatus est, neq. domibus professis, quæ sunt capita Religionis tenendum reliquit.

*In ann.
ad Mar.
sub d. e
29. Iun.*

Hoc autem præcipuo viuendi modo mirabilis vtilitatis fructum, & pergratam vtilitatem percipiunt omnes, admirantes cælestem hominum vitam ab omni prorsus terrenarum rerû affectu disiunctam, quare quas illis vltro tribuunt elemosynæ omni laude cumulata, meritòrum magnitudine cæteras antecellunt: nam, & si poscentibus bene facere valde sit bonum, expectare nihilominus, vt petatur, excellentiam quis largiatur, cuius pretium omnium maximû reputentur preces: imò nihil eo carius emi, pro quo preces funduntur: Vnde Cicero. *Prosesto hinc natum est, malo emere, quàm rogare: quod, & antiquos sapientes cõmuniter opinatos esse confirmat Seneca dicēs. vt maioribus nostris grauisissimis viris vlti est, nulla res carius cõstat, quàm qua precibus empta est.* Hortatur pròinde, vt amicorû præueniantur preces, eorûq; voluntates, & inopias priusquàm per ipsos nobis innotescant aucupari curemus: ne tardius beneficiû impè-

Att. 214.

*lib. 2. c.
1. de be-
nes.*

datur

darur, Scro beneficium dedit (dicit ipse) quod roganti dedit, ideo diuinanda cuiusq. voluntas, & cum intellecta est necessitate grauissima rogandi liberanda est. Dauidis secutus consiliū concinētis. *Beatus qui intelligit super egenum & pauperē: quod sic explicat S. Thom. Qui intelligit, non dicit, qui habuerit, quia debet esse misericors ad modū Dei, sed Deus non expectat, quod seper petatur: vnde subuenit desiderio, antequā petatur, & ideo ille est misericors, qui non solum petentibus subuenit, sed etiā indigenti subuenit, priusquam petatur: Fauet his, quæ iam diuini prælara S. Hieronymi autoritas, *In sanctis pauperibus beatitudo est intelligentiæ, ut ei tribuat, qui erubescit accipere, & cum acceperit dolet metens carnalia, & seminans spiritualia.* cuiuscū quoq. mentis S. Io. Climacū excelsisse illa declarāc verba *Opus animi pii est dare omni petenti cognoscendo eius necessitatem, & magis est piam dare non petenti: quare sicut maioris est perfectionis non rogatum donare, sic maioris utiq. perfectionis est, nequaquam hominibus necessitatem suam aperire: Sed Dei misericordiam expectare.* Hinc Nos, qui hanc regulam sequimur, Arc*

Psa. 40.

aduer.
Vigil. c.53
Gra. 25lib 4.
Impres.
111.
101.

Mat. 5.

sus nolter Eruditissimus Derthenēsis Antistes, dupliciter Dei esse filios docuit, iuxta illud Io. *Dedit eis potestatem filios Dei fieri, ijs qui non ex sanguinibus, neq. ex voluntate carnis, sed ex Deo nati sunt:* nam præter eam, quæ omnibus communis est filiatio, ea potiori modo perfruimur, quæ perfectorum est, de qua, *estote perfecti, sicut & pater vester celestis perfectus est:* Si quidem perfectius est de oblatiis quam de mendicatis viuere.

Porro differere vtra religiosa Familia: Societas scilicet, an nostra, strictiorem paupertatem sit amplexata, & odiosus, & inutilis labor est, quem mihi communis sententia, & vniuersalis prudentum opinio subtrahit, à qua non nisi temere recedi potest, vox enim populi uox Dei est, habeo igitur, qui causam meam agat, ipsa certe agnita meritas, & hoc mihi fat esse potest, & debet.

QVAM NOSTRI NOVITAS INSTITVTI
apud omnes excitauerit admirationem .

In Hist. disp. §. 18. nu. 65.

A N I M A D V E R S I O X I V .

Idem fermè subiectum prosequi cogor adhuc, in quo duabus
precedentibus Animaduersionibus diù versatus sum, vt Ni-
grono satisfaciam, qui ad arbitrium oppugnator, nihil noui
prorsus, nihil spectabile, aut certè admiratione dignum in Or-
dine nostro decernit, quem tamen admirati sunt vniuersi. Quã
obrem, Antonius Cardinalis Carrasa ad nostros lepide refere-
bat illud aëtorum, in Apostolorum excelsum præconium prola-
tum. *Ceterorū autem nemo audebat se coniungere illis: sed magni-
ficabat eos populus, quasi Diuinum aliquod, & venerabile: Apolto-
licis viris Apostolorū ingentem laudē tribuens. Quod quidem*
cap. 5. *Nigronos quoq; quamuis ad aliud illud traduxerit, excerpit
tamen ex nomine, quod à vulgo sortiti sumus, Theatinos nos
ad reg. appellantes: Theos quippe Græcè, Diuinum latinè dicitur. Ve-
runtamen audiamus primum, quid pro se dicat Nigronus, ne
Soc. (quod certè iniquum est) antequam audiatur, damnetur.*

Primò Igitur opponit his in nullo prorsus immutatis verbis
*Non equidem video magnam nouitatem in eorū constitutionibus,
similima videntur aliarum Religionum Regulis. cui protinus re-
spondeo: quid per nouū intelligat? si sic dictum putat, sicut scri-
ptum est. Nihil sub sole nouum: quid est quod fuit? ipsum quod fu-
turum est: quid est quod factum est? ipsum quod faciendum est. vbi
Eccl. 1. pulchrè Hieronym. est ne verbum de quo dicatur, vide hoc no-
uam est? iam enim fuit in seculis, qua fuerunt ante nos. Consentio
quidem, verum hoc mihi nullo modo officit: an ignorat pri-
mos fructus novos appellitari? vulgò dicuntur fructus nouelli
quamuis præteritis annis eiusdem speciei alios, atq; alios sæpè
Epb. 4. degustauerimus. Paulus quoq; monet. *Renouamini spiritu men-
tis vestrae, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus
est in iustitia, & scilicet veritatis.* In quo equidem sentu mul-
tas, & magnas nouitates in Constitutionibus nostris comperis-*

se fatendum est. Illa in primis memoranda; Annuis redditibus etiam in comuniab hactenus, neq. per nosipfos, neq. per alios posse nos à secularibus petere elemosinas, tota spe nostra in Domino posita: quod quidem in aliarum Religionum Regulis minime legitur quoue à cunctis distingui mur, & separamur: omnes enim, vel communibus redditibus sustentantur, quod per sacros canones illis permissum est, vel redditibus renunciantes, mendicatu aluntur, & hi paupertatem eximie colunt, vel census, ac mendicatum respuetes, sublimiori perfectione Domino famulantur, & hoc à nostratibus instauratum fuit, qui nihil omnino possidemus, nihil prorsus ab hominibus petimus, Dei misericordiam expectamus. hinc, vt diximus Eminentissimus Baronius tribuit nobis quod nemo tollere debet à nobis. ait enim. *Clerici Regulares in precipuis Italia Ciuitatibus pristinam illam apostolicam viuendi formã ex integro redditam sancte, pieq. colunt.* ea omnia complete à nostris instaurata memorans, quæ mira atq. præclara excellentissimæ paupertatis gesserunt Apostoli primi Clerici Regulares, quorû vestigia nouissimis tēporibus primi omniū secuti sunt Patres nostri, vere homines Apostolici spiritus, quod non omnibus datum est. Cum primum in Oratorio Sanctæ Dorotheæ in Vrbe Clerum reformare aggressi sunt Patres nostri, innumera fere insignium virorû multitudo, qui Oratorium frequentabant illis adherere cæperunt, certatim Thienzo se socios exhibentes. Verumtamen cum de hoc præcelso viuendi modo intellexerunt, exterrefacti continuo recesserunt, supra humanit̃m existimantes, quod Patres facere decernebant. Etiam Romana aula, quod tunc Patribus nostris auctoribus per eam circumferebatur admirã vidit: difficultatibus (quod nouis omnibus contingere solet) exortis per maximis, vt Sãctæ nouitati triumphus de earum victoria, prout feliciter accidit pararetur. Potrò nostri Instituti singularem excellentiam, & admirabilem nouitatem magni faciens summus Pontifex Vrbanus Octauus, ea humanitate, qua nostram prosequitur Religionem Patres alloquens, qui Capitulo generali anno 1627. interfuturi erant, post celebratam Caietani Thienzi Sanctimoniam, post cõmendatũ acerrimum zelum Sanctiss. Pontificis Pauli IV. cui plurimũ debere Sanctam Apostolicam Sedem

In an-
not. ad
mar. sub
die 20.
Iunij.

Sedem testatus est, post nostratū genus illustre, disciplinarum ; concubantq; splendorem, ac Regularis obseruantix cultum, ad nostrum institutum sermonem conuertens, singulare prorsus, atq; præcipuum Sanctæ Ecclesiæ decus, & ornamentum esse dixit: quare omni conatū ad incorruptum seruandum, prout facimus hortabatur, ne tam singulari bono Orbis vniuersus priuaretur. Vide ergo quomodo Pontifici nouum sapiat, quod non sapit Nigrono: Praclarum quoq; illud, mira, & ingens prudentia, qua decorem, dignitatemq; Clericorum fouerunt, sublimiori paupertatis cultu in protectione Dei cæli sperantes, quod quidem humana transcendens ad diuinitatis vsq; solium se extollit, vt peracutè docuit Eminentissimus Cardinalis Caietanus, ac propterea non omnijs infunctum, eo quod supra vsum naturæ sit. Hinc exculpare libet amicum, qui magnam nouitatem in Constitutionibus nostris se non vidisse testatur: quippe qui ab inopinatæ nouitatis nimio splendore correptus, eam continuo facile non agnouit. Item Ecclesiarum nitor, & cultus, quibus nulli secundi habemur, quæ tantæ paupertati cōiunctus, certè à Domino factum videtur, & est mirabile in oculis omnium. Vt quam plura dimittam, cuiusmodi sunt. Tempus hospitij ante annum probationis. Vestes hospitem diuersæ à vestibus Nouitiorum. Habitus Clericalis in anteriori parte clausus, & latis manicis Monachorū simillimus. Protractio luris ferendi suffragia. Modus psallendi. Ablegatio onerum in perpetuum. Decretum ne in sacris indumentis familiarum insigna ponantur. & huius generis ferè innumerabilia.

Secundo opponit. Etiam tunc in aliquot congregationibus integra vigeat Regulæ obseruantia, quibus Monachorum, & Clericorū munera obeuntibus, nostra vtriusq; coniunctio, nec nouitatem, nec admirationē parere poterat. cui respondendum puto, illos re, & habitu monachos Clericorū etiā ministeria exercere. Nos verò re, & habitu Clericos, quæ Clericorum sunt munera omninò tractamus, Monachorum quibusdā arctioris vitæ studio additis obseruantijs; Illud magnum, & mirabile, nec nouum erat, nec mirabantur homines, quia vsitatum; hoc nouum, & mirabile, quia illud vitæ genus ab Apostolis inceptum, & interiectis sæpe temporibus à plerisq; Sāctissimis viris

viris innouatum, nouissimè à nostris tunc demum Deo fauente
 excitatum fuerat: nec immerito quidem: Videmus quippe, quo
 libet per aera ferri quotidie volatilia; non tamen qui (quam
 miratur: ac si vix homo pennas semel assumens, vt Aquila vo-
 laret (quod S. Isaias mysticè cecinit) mirarentur omnes, om-
 nes obstupescerent: quare? respondet S. Augustinus. *Quis
 hoc rarum est: illa assiduitate visuerunt.* Nusquam, & nunquam
 certe hac nostra tempestate visi sunt ante nos Clerici, qui pen-
 nas contemplationis assumentes, vt aues Cæli volitarent, nam
 vt bene S. Gregorius Papa. *Quid per pennas nisi volatus expri-
 mitur? per pennas in altum autum corpora subleuantur: per contem-
 plationē verò, qua supra nosmetipsos tollimur, quasi in aera leua-
 mur.* Deinde tanquam homines e cælo illapsi cum hominibus
 conuersantes, hominibus salutaria ministrarent. Cum autem
 hoc institutum à nostris excitatum fuit, non homines, sed An-
 gelos, sed Deos videre visum est omnibus: testantur hoc Episto-
 læ Pauli IV. Summi Pontificis, tunc Ioannis Petri Carraxæ ad
 Mariam sororem: *non accepisti, inquit, iam diælos meos fratres,
 vt homines missos ab hominibus, sed vt Angelos Sanctos a Diuino
 numine delegatos.* Nemo ergo miretur (diceret Ambr.) si Ange-
 lis cõparentur, qui Angelorum Domino copulatur: quid mirũ,
 si non terreos, sed cælestes in cælum trãslatos, quibus cælestia
 famulantur nos prãfiguratos expressit Ioannes Apostolus, &
 Euangelista in sua Apocalypsi diuina Hæc sunt verba ipsius.
*Signum magnum apparuit in Cælo: mulier amictũ Sole, & Luna
 sub pedibus eius. & in capite eius corona stellarum duodecim, & in
 utero habens, & clamabat parturiens & cruciabat, vt pareret:*
 quibus, sicut Ecclesiam significasse, mens est Augustini, sic etiã
 nostram prãfigurasse familiam non ambigitur, quam, Sanctæ
 Ecclesiæ idem Augustinus germen puum, examen nouum ap-
 pelliraret: quæ bene Lunam pedibus calcãt, terrena omnia
 spernens, nihil sibi retinens, nihil iũ terra quæritans, e cælo ex-
 pectans auxilium, & cum Petro dicit. *Ecce nos reliquimus om-
 nia; & cum Paulo, nihil habentes, & omnia possidentes* S. i. c. 1.
 cunctegitur, etenim scia in solius Dei protectione gloriatur,
 Coronatur stellis, tot ornata Decoribus, & Põtificibus deco-
 rata. siquidẽ *qui ad iulteriam vraduũ multos, quasi stelle in per-*

Isa. 405

Ho. 3.
in Ezek.Cara. in
vit. Ca-
iet. pag.
229.Ser. 1.
de Vir.

Apo. 12.

de Sym.
ad Gal.
S. r. 157
de temp.M. c. 19
2. Cor. 6

Dan. 12

petus, aternitates sunt: quæ recte duodecim esse perhibentur, in Psal. 86. nam vt mire Aug. Sacramentum magnum huius duodenarij significatione est numeri: Sacramentum est cuiusdam vniuersitatis; quia per totum Orbem terrarum futuri erant, qui cum verbo, cum scripto sacrae doctrinae eximio fulgore collucescerent. In cælo commoratur, & filium patris, & cruciatur, vt pareret, nam contemplationi, & actionem adiunxit, vtriusq; vitæ omnia exercens munia. Tot mensibus apparuisse tunc clerum ornatum, paulo antè omninò fere excultum, inopem, & mendicum, certe mirabile fuit, & vt mirabile prædixit Ioannes. Signum magnum. Magnum Portentum.

Regales, atq; Principum Horti, cultu, & magisterio confecti, lectissimæ floribus omni tempore anni olentes, fructibus quibuslibet redundantes, aquarum copia affluentes, quatinus suaves, speciosæ, atq; dilectabiles, non sic sane animos, oculosque alliciunt hominum, ac vna sola sylvarum arbor, quæ dulcissimos gignat fructus; Spiritu Sancto dicente. Sicut malus inter ligna sylvarum sic dilectus meus inter filios; ac si diceret, mirabilem prorsus dignosci inter syluestres rot, & incultos Clericos, qui tum corruperant viam suam super terram, nouam exurgentem Clericorum Regularium prolem, quamuis plures Sanctissimi Religioforum cætus etiam tunc extitissent, quasi Paradus Domini. Immensi quippe est præconij, vt de S. Iob. scripsit Greg. bonum etiam inter malos extitisse, neque enim valde laudabile est bonam esse cum bonis, sed bonum esse cum malis.

Ignem quis miratur vrentem? nemo prorsus; at si aquæ, vt Isaias prædixerat arderent igne, portentum omnino, & prodigium inauditum dicerent vniuersi. Quare numquam fuit mirum Sanctos Cæcitas Diuinò igne inflammantes cernere: mirum admodum fuit Clerum iamdiu sicut aqua effusum, & frigidum, Parentum vobrorum opera efferbuisse, qui diuino igne succenssi, igneos homines faciebant. Sic de Caetano in primis notatum inuenio. Deniq; igniculi ab eo iacti, vere Christi discipulo, qui ignem venit mittere in mundum, & quid voluit nisi, vt accendatur? ardent in dies magis, magisq; quod mirabiliter in libris

Diary Vident.

Carac. in uita

Cap. 6.

pag. 186

2. Mac.

1.

Machab. vtrumq; præfiguratum fuit primum quidem in igne, quem in aquam crassam immutatam inuenerunt, postmodum resul-

resulgentem sole propriam ignis figuram iterum assumptis videntur, utque hoc factum est, legitur ibi, & tempus affuit, quo sol resulsit, qui prius erat in nubilo, accensus est ignis magnus, ita ut omnes mirarentur. Secundū in clypeis aureis, in quibus dū sol resulsit, resplenduerunt montes ab eis, & fortitudo gentium dissipata est. I. Mac. 6
4. Reg. 4.
Incaluerunt illico frigida membra pueri iam mortui filij sunamitidis, & reuixit, vbi super eum Eliseus se inclinavit, et ori, faciem faciei, pectus pectori admouens. Sic certè egregiè se gesserunt Patres nostri, diuitijs Cleri secularis paupertatem opposcentes, incontinentijs castitatem, superbiz humilitatem, transgressionibus obedientiam, oblocutionibus silentium, ludis Orationem, commessationibus ieiunia, vanitatibus grauitatem, superfluis egestatem, conuersationibus solitudinem, otiositatibus laborem, iniurijs solertiam, mundum relinquentes, soli Deo vacantes, proximos in spiritualibus adiuuantes. Sic ad vicam Clerum, iam pene mortuum, reuocant, opus sanè nostris calitus reseruatam, quorum exemplo permoti Clerici seculares mores corrigerent, vitia expiarent, Sanctimoniam adipiscerentur & veniam: aptiores adhuc omnia promouenda, illis in Ordine similes, & dignitate pares: Volatilia quippè, ut apud Ecclesiasticum legitur, ad sibi similia conueniunt, & veritas ad eos, qui operantur illam, quæ quidem similitudo, à Christo Domino, qui vera iustitia est, ut obleruauit Glosa interlineatis, pariter, Eccles. 27.
Glos. in
terl. super
Eccles. 27.
Io. 14. & Lyranus; ad nos translata est, dicente Domino, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet. Et hoc mirabile non fuisse dicitur ne forsan? hoc non est nostras, sed Dei glorias obruere: contrarium prorsus in cogitatis Ignatij, qui ad maiorem Dei gloriam omnia dirigebat.

Ex modo dictis colligitur respondum ad 3. quo me vigerit nunciat Argumentum, dicens. Nec arbitror alios Ordines, qui cum Sancto Francisco apparuerunt, & mendicantes dicuntur permisuros, ut illis hæc duplex lans denegeretur. Monachorum scilicet, & Clericorum coniunctio; siquidem haud propterea quidquam de eorum glorijs diminuere præsumimus, aut certè duplicem illam denegare laudem, nempe Monachorum pariter, & Clericorum munerum vniouem, qui omnibus humiliter cedimus,

omnes ex animo veneramus, strenue Diaboli opera dissoluentes, si fortè hinc aliquid inter nos dissidij fomitem subministrare intendat.

4. Paupertatem mihi eorum obijcit Religiosorum venerabilem Ordinis minorum, quam Bart. & alij DD. in fastigio esse paupertatis denunciant. Sed ne suspiciosus habeat, non ego, sed Doctissimus Frater Franciscus Pannicicola Episcopus Eltensis, & concionator egregius ex minoribus de obseruantia assumptus, ipse respondeat, qui nostram admiratus pauperiem, Seraphici Patris Sancti Francisci Clericos appellabat, Nos, dicebat, sumus fratres, vos Clerici Sancti Francisci. hinc facile mihi persuadeo, si Bart. & alij DD. Ordinem nostrum præuidissent, ab illa præstanti laude minimè exclusissent; Fratres, & Clericos Sancti Francisci pariter commendantes.

5. & vltimo, Ignatio res noua non erat, qui delineauerat Ordinem, qui Clericatum cum statu regulari coniungeret, & claustrali, plura Clericatus officia, & munia complexus, quam Ordo Theatinorum. Plura, quæ non facimus à vobis fieri non ambigo, qui, & publica scholasticorum gymnasia, & puerorum scholas profitemini, à quibus nos certè Clerici Regulares abstinemus, Apostolorum exemplo, quos primos Clericos Regulares his vacasse non legimus; nihilominus de hoc quidem gaudeo, sed & gaudebo, Deo gratias agens, qui tot strenuos operarios Ecclesie suæ providere dignatus est, quod Beatus Pater noster Caietanus præsciuit, & præfixit Sancto vestro Parenti. Cæterum quoad illam partem scilicet plura Clericatus officia à Societate quam à nostris fuisse complexa; huic equidem non pro nostris tantum; verum etiam pro vniuersis Religiosis ceteribus lacessitus respondere debeo, quomodo se omnibus præferat, qui Clericorum munia minus omnibus tractat: quamobrem ea, quæ sine libeatissimè scire vellem: interea verò ea ego narrabo, quæ ablegauit, quæ nihilominus à nobis omnibus exercentur; Non quidem vt Societatis institutum redarguam, aut improbem, qui vos omnes enixe venerat, & quæ à S. Ignatio instituta sunt dignissima censo. Clericus, vt à nomine incipiam, sic nos doceat

ad nepot. Hieronymus. Clericus qui Christi seruit Ecclesie, interpretatur pri-

uum Vocabulum suum, &c. Cleros græce, latine fors appellatur; propterea Clerici dicuntur, quia de sorte Domini sunt. Vos ad secularia negotia distracti, laudabili vestro instituto id à vobis poscente, supergredimini vniuersos.

Sequitur Hieronymus. Si quid aliud habuerit præter Dominum pars eius non erit Dominus (Verbi gratia) si aurum, si argentum, si possessiones, &c. hæc autem copiose, qui possident, parum Clericorum munia ex ipso nomine sibi adaptare posse declant.

Vestra veneranda Societas verè, & propriè est mendicans, quod quidem eximie perfectionis esse à catholico viro non ambigitur; mendicare autem sic est à Clericatu sciundum, & distinctum; ut omnes DD. & inter eos Lessius eiusdem Societatis, ex canone ideo probent Clericum ad debita soluenda cogi non posse; nullo ad vitam necessario retento, ne in opprobrium status Ecclesiastici cogatur Clericus mendicare: ea propter Thienzus, & Carrasa nostratum columina, nobis, qui vere, & propriissime, atq; omnibus numeris absolutis Clerici sumus, illud iniungere noluerunt, altiora petentes.

*De iust. ec
Iure lib.
2. cap. 6.
dub. 3. n
50. O
do. 3. ac
solus. &
ibi Ab-
bas Imo-
la, An-
car. &
alij.*

Clerici, quia de sorte Domini sunt, & pars eorum Dominus, Odium frequentant, quod vos ablegastis, vestro laudabili instituto incompossibile.

Diuinum Ecclesiarum cultum, & Ecclesiastica reuerentia non sic à vobis excoluntur, ac Clerici omnes, omnes Regulares, Cathedrales, Patriarchales Ecclesie, & ipsa in primis Summi Pontificis Sacrosancta Cappella tractat; quippe qui in solemnioribus Missis Dalmaticis non vrimini, Diacono, aut Subdiacono in sacro illo ministerio non adhibitis, in Vespertinis solemnioribus precibus Altare non thurificatis; Coetas non adhibetis in processionibus quintæ, & sextæ ferie maioris Hebdomadæ, in quibus Pallio, vel toga induti incedit, neq; cum exponitur, aut reponitur Sanctissimum Eucharistia Sacramentum in Oratione quadraginta horarum, neq; etiam in solemnissima, quam Romæ celebrari vidi in Domo professa die octava Sanctissimi Sacramenti, neque tandem in exequijs Defunctorum Fratrum vestrorum. Benedictionem solemnem candelarum in festo Purificationis Sanctæ Mariæ, & Palmatum in eadem Do-

minica, processionesq; in illis diebus in Ecclesijs vestris non faciatis; ut quid ergo usurpat sibi Nigronus, quod tot capitibus improbat?

NVM, QVAS SANCTVS IGNATIVS

sibi in animo descripserat nouitates, auertere eum poterant, quin Nostrarum Legum nouitates appetere.

In Hist. disp. §. 18. num. 66.

A N I M A D V E R S I O X V.

DE vestra gloria nobis gaudendum non ambigo, & hoc oportet, ut magis, ac magis crescatis, & abundetis in omnibus bonis ad gloriam, & laudem Dei, sicut est mihi iustum sentire de vobis, eo quod habeam vos in visceribus meis: neq; huic pio, ac religioso affectui contraire quis credat; imo nec in minimo suspicetur, si ijs, quæ in precedenti animaduersione egimus adijcere nunc me cogit Nigronus; quippe qui denuo adhuc insilit, ut nostrarum legum deprimat nouitatem.

Dicit itaq; Non erat, ut nouitate Legum moueretur Ignatius, qui sibi in animo tot nouitates descripserat, &c. & paulo post. quas eundem in Asceticis subinde probo ab antiquitate manasse; nec non aliorum ordinum ad nos imitatione descendere. Pauca hæc nunc proposita verba magnam obuolunt contradictionem; nam quas suæ Societati descripserat nouitates Ignatius; si nouitates, quomodo ab antiquo ex aliorum Ordinum imitatione manarunt? Profecto si ab aliorum ordinum imitatione, & multo magis ab antiquitate, ergo non nouitates: Neq; Sacros illos Ordines permisuros opinor, si quis dixerit innouatum in Societate, quod in ipsis defecerat. Verumtamen, quas nouitates poterat sibi in animo tunc perscribere Ignatius, qui de ea Religione, quæ postea condita fuit, cuiusuè nouitates nunc enumerat Nigronus nullum per id temporis profus erat propositum, nullum consilium? Quare asserere Ignatium futuræ Societatis nouitates animo

animo concepisse, nullum habet fundamentum; præter affirmantis voluntatem: non enim Virum Sanctum credere debemus in ijs ne minimo quidem internallo animum applicuisse, quæ omnino ab eo, quod tunc meditabatur, erant aliena.

Ribadineria insignis, & primarius vitæ Ignatij scriptor, de cogitatis agens eo tempore ab ipso. hæc literis consignauit: *Festo die Assumptionis in Cælum Deiparæ Virginis. 1534. in Ecclesia eiusdem Regina Angelorum Mons Martyrum nuncupata ad tria milliaria à Parisiis longè posita, Ignatius eiusq; Socij peccata sua confessi, & Sanctissimo Corporis Christi Sacramento refecti voverunt, & Proximos spiritualiter adiuuare; Ierosolymam peregrinantes petere, ibiq; consistere, ac vitam ducere semper, qua si perficere minimè possent, Romæ ad Sanctissimi Christi Picarij pedes prouolui, pro bono, & salute animarum ad Voluntatem, natumq; Sanctitatis suæ se offerrent. Hoc ipsum sequenti anno 1535. inter se statuerunt priusquam ab inuicem distraherentur, eiusdemq; mentis extitisse describuntur anno 1637. Hæc autem ed cogitante, quis prudens sibi persuadere poterit, eas tunc nouitates meditatum esse Ignatium, quas, si constitisset Hierosolymis Turcarum Princeps perficere non permisisset; quarum, & si non omnes; earum tamen aliquot statui, quem elegerat repugnabant, cuiusmodi fuisset tyrocini-um bienne, & protractio professionis. Sin autem ad Pontificem accessuri, cum opus quod Pontificis iussu assumpturi erant ab ipso pendebat imperio, frustra in animo suo præscripsisset Ignatius, cuius euentum ab alteris pendebat voluntate.*

At, esto illas nouitates ex tunc in animo sibi præscripsisset Ignatius, hinc certe non conuincitur, quin nostris nouis legibus vinci non potuerit, qui tot noua adinuenerat; præcipuè cum vna solummodo nostrarum legum nouitas, summa nempe pauperies, quæ mendicatum explodit, & mundi opes, Dei opes contenta contemnit viriliter; admiratione curæ noua præcellat; vtpote, quæ sola vna dici posse videatur: sicut in Apocalypsi Ioannis scriptum reperimus illis verbis. *Vidi Ciuitatem Sanctam Ierusalem nouam, descendente[m] de Cælo à Deo. Vbi morandum, quod tunc Sancta Ciuitas noua prædicatur, præstantiq; hac laude decoratur, quando de Cælo in terram descendit, non tamen in terra consistens, sed Deo sursum innixa, quale nostrum est*

Apoc.

21.

est Institutum. Quod Sanctus Propheta Isaias futurum cecinit postquam Deus in hæc terreni corporis membra descenderit. *Vi-
debut, inquit, gentes iustum tuum, & cuncti Reges inclytum tuum, &
Vocabitur tibi nomen nouum, quod os Domini nominauit: quod qui-
dem Sanctus Cyrillus ad eę eſſem illam Ierusalem refert, de qua
In Isa. 62. cecinit Dauid. Gloriosa dicta sunt de te Ciuitas Dei; quæ profecto
Pſ. 86. eadem est cum ea, quam de Cęlo descendentem à Deo vidit Ioan-
nes.*

Tunc siquidem altissimum paupertatis culmen à Deo ali-
moniam expectantium, quod nullius adhuc fuerat temeratum
vestigio, solo atterritum est plurimorum, ipſo Domino in carne
posito sui exemplo semitam referente, quibus antea erat igno-
ta. res planè adeo nobilis, & excellens, vt propterea, qui ea
dignatus fuerit, noua prærogatiua dignus est habitus cumula-
ri, vt scilicet sit corona gloriæ, & Diadema decoris in manu
Dni, sicut procinus Idem Diuinus Vates futurum ibidem pro-
misse. Verum si Sancti Cyrilli propheticæ huius dicti aliam in-
De Trin. terpretationem sequamur; scilicet, vt conuerso sermone ad
lib. 1. Saluatorem dicatur. *Vocabitur tibi nomen nouum;* hoc ideo fa-
ctum esse intelligas quia tunc Vnigenitus Dei Filius egenus pro
nobis factus, & reclinatus in Præsepio, lac sugabat vberibus
de Cęlo pleno, esca nostræ simillima, qui non è terra, sed ab
eo, qui fecit cęlum, & terram, qui dat escam omni carni,
escam cum silentio præstolamur in omni patientia, confiden-
tia multa, omnem sollicitudinem nostram projicientes in eum,

Apostolicis edocti præceptis. Præstantissima ergo, & præ-
clara nouitas, quæ ex ore altissimi produit, primo-
genita ante omne nouitatem. Quid ergo mi-
rum, si suis postpositis hanc adamauerit
tantopere Ignacius, & qui Domi-
num imitandi propensio-
nem habebat voluntatem, hanc
ex animo elegerit?

DE INDUMENTIS; QVIBVS

vtimur albi coloris, deq; vestibus quas è Domo egredientes adhibemus.

In Hist. disp. §. 18. num. 66.

ANIMADVERSIÒ XVI.

Minimum, non nimum, quod curare debet Vir Deo Sacer, ex Bernardi sententia, ceterorumq; omnium, est indumentum, a quo calor, non color est expetendus. Porro, quod vos nigra tibialia, nos vero alba gestamus, nihil vobis addit, nihil detrahit nobis, quamuis Nigronus multum hinc sibi tribuat, quippe qui Clericorum proprium illud esse decernit; eum tamen certò sciamus non omnes Clericos eiusdem coloris tibialibus vti. Nos vero, qui Clerici Regulares sumus, in his tamen quæ non pertinent ad constituendum verum Clericum, quæ uè sine detrimento status Clericalis fieri possunt, quippe qui te, & professione Clerici sumus, quantum à secularibus magis distinguimur, tanto melius facimus, maioriq; laude digni erimus si Sacros Sanctorum Ordinum institutores imitati fuerimus, & præ cæteris, atq; in primis Sanctum Augustinum, & Sanctum Benedictum, alterum Clericorum, Monachorum alterum præcipuos restructores, à quibus professò expresserunt Patres nostri candidis interius indumentis vti. Quod quidem (præter mundiciam, & paupertatem à Sanctis maximò pere commendatas, vnde est illud Bernardi celebre dictum. *Paupertas mihi semper placuit, sordes nunquam*) mysterio vacare minimè credendum est: etenim, qui Domino seruiunt mentis candore præfulgere debent. hinc in Apocalipsi Ioannis, Beata illa supernorum Civium turba stabant ante thronum Dei, & in conspectu agni amiciis stolis albis; Et in Christi Domini resurgentis sepulchro Angelus in albis apparet. *Erat autem aspectus eius sicut Sol, vestimentum autem eius sicut nix. Vbi bene Gregorius. In nive autem blandimentum candoris est. De Nazarenis scriptum lego. Candidi facti sunt Nazareni eius, splendorem Deo dederunt, & sicut lac coagulati sunt. Iacobus quoq; Frater Domini lineis vestibus vte-*

§. 18. num. 66.

Apoc. 7.

Matt. 28.

Hom. 21.

in Enag.

1 off. mar.

1 Ep. pasce.

Brev. Rb.

ducit.

1. 1. 1. 1.

bat̄ur. Quæ omnia impensam animi puritatem figunt, dignam
 prorsus, quæ à nobis enixè colatur, quò vberius capropter in
 nobis Dominus illabatur, sicut canit Ecclesia. Quo corde puro
 sordibus te perfruemur largius: quod nostros assecutos fuisse illu-
 stri Encomio celebravit Sanctus Carolus Cardinalis Borromæ-
 us, cui dum Clericis suis nigris tibialibus uti mandasset; no-
 strates alba gestare obiectatum fuisse: Imitemini, respondit
 protinus, Sanctitatem Theatinorum, & tunc alba tibialia vl-
 trò concedam; Sic mihi retulit Sanctus noster Senex Beatus An-
 dreas Auellinus, cuius insignem virtutem miracula crebra ce-
 lantur. Utimur autem extorius veste nigra, quæ utiq; moro-
 rem, luctum, & mortificationem exprimit, iuxta illud Aposto-
 li. *Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram. quia, inquit,*

col. 3. *Gregorius, nisi saculo moriamur, Deo per amorem vivere non valeamus.*
 In 1. Reg. *Et alibi Mortificationem Iesu Christi in corpore nostro circumferentes,*
 cap. 2. *ut vita Iesu manifestetur in corporibus nostris. quia ex Ambrosio,*
ipsam Christi mortem, & passionem nos eius ministri in corpore nostro,
quasi representatione quadam gestamus, & circumferimus, ut serui ge-
 cant. 1. *stant in signe, & stigma Domini sui. Ut cum cælesti sponso dicere*
possimus. Nigra sum sed formosa filie Ierusalem, sicut tabernacula
Cedar, sicut pelles Salomonis. Id est despecta de foris, intus verò ple-
na gratiarum, illud significatum à veste nigra, hoc verò ab in-
ducentis albis. Cum autem foras egrediamur Pallio æquè ac ve-
ste superiori nigri coloris utimur ex panno tenui, quod vulgo
Sgia nuncupatur, sub gutture clausa; non autem toga forensi;

Ad ne- *ut asseritur, sed quæ Religiosos, ac Regulares Clericos decet,*
 pot. *quam Hieronymus per tunicæ operimentum appellat: at ex Phi-*
lone tradente Therapeutis istæ in vlu fuerunt Tuniculæ, & qui-
dam discinte, eiusmodi quoq; Lacernam superiorem, siue exti-
mam Augustinus vocat fluentem, ac remissam, & cingulo non
obstrictam Tunicam, quæ omnia observavit diligenter noster

In not. ad *P. D. Antonius Caracciolus. quinimo huiuscemodi propemo-*
 cop. p. *dum Tunicis vsum fuisse Dominum nostrum, in quibusdam*
 2. hic. *Imaginibus cernitur, cum antiquis, cum etiam recentioribus,*
quas me vidisse recordor. Neq; arduotis vitæ vinculis mancipa-
tis, qua in egrediendo utimur, vestis minus convenit illo
 Tom. 2. *pallio, cuius meminit in suis annalibus Eminentissimus Car-*
 ann. 15. *dina-*

dignalis Baronius, quodue hos sepiſſimè, ne dicam ſemper por-
 tamus, non enim illam veſtem induimus, quam exuerat tunc
 Tertullianus, qui propterea iure dicere poterat, quod ſcriptum *de pallio*
 reliquit. Ego quidem nihil foro, nihil campo, nihil curia debeo, ni- *cap. 5.*
 hil officio aduigilo, nulla rōſtra præocupo, nulla prætoris obferuo,
 Cancellor non adpro, ſubſellia non conuſcudo, iura non conturbo, cauſas
 non clathro, non iudico, non milito, non regno, ſeceſſi de populo, iam
 vnicum negotium mihi eſt, nec aliud curam eſt, quam ne curam.
 neq; credo Baronium, qui ætioris vitæ ſignum tradidit pallio,
 negaturum quipſum proſe. Tunicis noſtris, & ſi non ab an-
 tiquo, ſaltem ex quo ſeueri moribus, & Regulares viri illas
 adhibere ceperunt, quod mihi facile perſuadeo, ex eiſdem
 Tertulliani dicto, quod Baronius bene librauit: alloquens enim
 Tertullianus pallium ſoum, hæc habet, *Sande Pallium, & exul-* *De pallio*
ta, melior te iam Philoſophia dignata eſt, ex quo Chriſtianiã veſtem *in fine.*
cepisti. his ſignificans, notat Baronius, *Pallium illuſtratum eſſe,*
quod à Chriſtiano viro, tandem ſuſceptum fuiſſet. non ergo eſt impro-
 habile, quin credam Tunicam illuſtratam, ac ſeuerioris vitæ
 ſignum eſſe, ex quo Clericus Regularis illam induerit. Nec
 mireris ſi Tunicula quam extra domum geſtamus ex materia
 leuiſſima compacta ſit, tanquam magis congrua paupertati, vt
 pote minoris precij, & ad ambulandum expeditior: quare Cy-
 rillus exponens illud euangelij. *Sint lumbi veſtri præcineli,* *Luc. 12.*
 ſignificat, iquit, vigilanciam, & promptitudinem. Et Theod. idem
 ſemper procliuiſ ad exercenda opera Domini noſtri. Cum æ-
 tem noſtratiſ Domo egrediuntur ad opera Dei exercenda egre-
 di credendum eſt, Quod, & priſcorum Sactorum exemplo
 firmare libet. Enimuero Sactus Benediclus, qui Monacho-
 rum diſciplinam in occidente penè collapſam reſtituit, excimæ
 veſtes, quas Cucullas appellant, ex eadem materia tenuiſſi-
 ma, quam nos adhibemus, Monachos ſuos adhibere voluit.
 neq; hinc, etiam ſi ve præfertur ſolummodo illis vteterimur, ma-
 ius incommodum, aut certè vitæ durior ab his eſturi poteſt, qui
 ex panno grauiori ætius etiam menſibus illis venitur; nam
 hinc eandem vitæ duritiem, maiorque incommodum patimur
 nos hy, manibus menſibus, qui frigoris incommoda ſuſtinemus;
 ætate verò illud, quamuis deue indumentum, aliquid addit

incommodi: quæ omnia, & his multo maiora libenter sustinere debemus, illius amore, qui pro nobis sustinuit Crucem.

QVID VERITATIS DVO CASTALDI
dicta contingant quæ Nigronus improbat.

In Hist. disp. S. 18. num. 70.

ANIMADVERSI O XVII.

NUnquam in animo meo fuit venerabiles mihi Patres deludere, quos in oculis fero, nec me talia agere vlla ratio decet; quare nec suspicari quidem de me omnino debet Senex Religiosus. fecit tamen: prompto et animo parco, sicut & alia. Sed videamus, an vera sint, quæ ego in vita Pauli Papæ IV. scripsi, quibus permotus Nigronus, eos me illudere voluisse autumat, quæ duo esse in scripto suo reperi. Primum. Iesuitas inclinasse animum ad duorum ordinum coniunctionem propter persecutiones, &c. secundum quod ego verebar coniunctionem illam cessuram in opprobrium Pontificis. Hinc exordiamur, letoremque precor, ut caput decimum septimum vitæ Pauli Sanctissimi Pontificis à me scriptæ percussat, & æquo animo inter Nigronum, meque iudicet, ubi cognoverit me talia non scripsisse: scripsi tamen mentem Pauli vllam fuisse duos istos Ordines unendi, idque testimonio duorum Eminentissimi S. R. E. Cardinalium, nempe Vitellocij Vitelli, & Gulielmi Sireleti, quorum dicta si Randum sit necne, cuiusvis Iudicium non recuso: quare nisi me grandævum, & in Religioso habitu quinquagesimum quartum annum agentem, decor Religionis, & Senectus, & Christiana Lex prohiberet nemini malum pro malo reddendum, proterius dicat: En quomodo duos Amplissimos S. R. E. Cardinales eludit Nigronus: Verum absit hoc à me. Transgo capropter ad alterum, quod enunciaui. Inclinasse scilicet Iesuitas animum ad duorum ordinum coniunctionem.

Præf. 18. propter persecutiones, &c. Et quidem satis rationabiliter, nam frater, qui adiungitur à fratre quasi Civitas firma. Nec meus

sermo

sermo de persecutionibus fuit ab hostibus Sanctæ Ecclesiæ, Ecclesiæ verè filijs inflictis, quæ sūt gloriæ nostræ, sicut Apostolus Petrus docuit dicens. *Communicantes Christi passionibus gaude- te, ut in reuelatione gloriæ eius gaudeatis exultantes: si exproba- ni in nomine Christi beati eritis, quoniam, quod est honoris, gloriæ, & virtutis Dei. & qui est eius spiritus super vos requiescit. Certe, qui pro fide decertant, à fidei inimicis multa passuros iam prædi- xerat Dominus. Tradent enim vos in Concilijs, & Synagogis suis flagellabunt vos, & ad præsidēs, & Reges ducemini propter me. Et iterum. absq. Synagogis facient vos, sed venit hora. ut omnis qui in- terficet vos arbitretur obsequium se præstare Deo. Et has declinare infirmitatis est, non tamen culpabilis, dicēte Domino, cum per- sequentur vos in Ciuitate ista fugite in aliam: quandoq. etiā hu- militatis indignū se tanto munere existimantis; non declinare autē eximie fortitudinis opus est, heroicæq. virtutis, Sāctorū Martyrū imitatores effecti Discipulorū Christi. Improbos pro- bos odisse non est nouum, sed quæ ab his parantur, infidias. & persecutiones declinare cū liceat, quid mali fecerunt vestri, si quas tunc patiebantur persecutiones vitandi. studio inclinari ūt animum ad duorum ordinum coniunctionem? quā si nunc re- nuit confiteri Nigronus, hoc iam contudi, contraria, quæ in his obuoluit ostendens. Quod verò ante hæc omnia Ribadinera, teste præmisit Nigronus. *Quo tempore Patres Theatini non ha- bebant Roma Domicilium, sed tantummodo Venetijs, & Neapoli, & aliquod initium Patauii: noster Sanctus Pater optauit, & val- de egit ut Romam venirent, tum ob alias causas, tum verò, ut mel- lius discrimen inter utramq. Religionem appareret, & nos non esse Tiberinos, ut uulgus nominabat. Hæc etsi concederē hinc ta- men coniunctio non improbat, nisi ex parte Ignatii, qui (ut alias dixi) quod semel à B. P. nostro Caietano acceperat sem- per retinuit; neq. Ignatii mentem fuisse memorari, sed Iesuitarum: quare non me hinc appositè redarguere potest. Quod tandem solitudinis amatores nos facit, ac propterea segnes in laboribus pro fide sancta suscipiendis, si vera enunciet Ni- gronus; nolo, ut mihi lector credat, sed legat obsecro, quod de nostris præfatis Patribus literis consignauit Io: Baptista, Adria- ni illorū temporū Historiographus celeberrimus; quippe qui**

1. Pet. 4

Matth.

10.

10. 16.

Matth.

10.

Anim.

1.

lib. 3. fo.

1890.

3. anno

1555.

de Paulo Quarto Pontifice Maximo agens, hæc habet. *No-
uam humilitum ac deuotorum hominum Religionem fundauerat,
qui ab eo Theatinorum nuncupationem acceperant. Hi nimirum
Sanctè usuebant, atq. hæresum persecutores erant acerrimi, quarum
oppugnationem, & catholica fidei defensionem susceperant, idq. eor-
um professio solemnissimè erat professio.* Non ergo dubitare poterat
S. Ignatius, quin pròptissimè ad res fidei gerèdas forent Patres
nostri qui & si cultores solitudinis, importunis, atq. superfluis
secularium occupationibus abdatis (quod proprium est Sã-
ctorum) fidei tamen defensionem contra hæreticam prauita-
tem priores illo, ex professo susceperant acerrime. Imo isto-
rum alterum alterum non excludit: quandoquidè Sanctus Hie-
ronymus, & vastam Syriæ solitudinem incoluisse, & multa hæ-
reticum monstra suæ doctrinæ gladio legimus confodisse. Ipse
quidem Sanctus Ignatijs solitudinis, & Catholica Religionis
vbique dilatandæ fuit studiosissimus. Quamobrem nihil ei du-
bitandum, nihil timendum, quamuis ille fuisset recessus, quem
Nigronus Patribus nostris adscribit; qui enim cum Maria se-
debant secus pedes Domini audientes verbû illius: cum Mar-
ta quoq. satagebant circa frequens Ministerium.

lib. 1. c.
10.

Mar'y.
rol. ro-
mans.

31. Iu-
lii.

DE MODO, ET ORDINE;

quem tenuerunt Primi Patres Societatis
in ea condenda.

In Hist. disp. §. 24. num. 89. 90. 91. 92.

ANIMADVERSIÒ XVIII.

Quod Apostolica veneranda diplomata asserunt; & Regales Francorû Christianissimi Regis epistolæ amplissimæ perhibent ambigere nefas est. Sed cur Nigronus formalem inter utrâq. Societatè differentiam ponere nõ extimuit nisi quia, quæ nunc est, illa prorsus non est quæ tunc coaluisse dicitur. Secus fuisset antequam esset, nam forma est, quæ dat esse rei. Quod enim primo Sanctis illis uiris occurrerat, hoc plane tunc seipsum, quoad eorum vita duraret in proximum salu-

salutem impendere : hoc autem omnino illud non est, quod posmodum factum est .

Quod ne gratis videatur dictum, ponam hic, quod in historia societatis nouissime narratū repetitur. *Inter hac nouus, & vigesimus huius seculi annus, cuncta Societati fastus & fortunatus, & quasi natalis illuxit. Hoc quippe anno, propitio Iesu, de ea in posteritatis propaganda & vincenda certis legibus, patres consensere, Et inferius: Vna conueniunt, ut de sua familia statu, deq; re communi deliberent: ergo adhuc nihil firmum, nihil commune inter illos. Et infra, Præstaret ne vti instituerāt, nullo stabilito perpetua Societatis scd. re, atq; catu quo ad vita suppeteret, in animarū procuratione versari, an potius certam quandam fundare familiam: Si in deliberationem vocatur, an certa sit fundanda familia, ergo illo tunc fundata non erat, ergo distincta ab ea, quam instituerunt, duraturam quo ad vita suppeteret, ergo hæc non erat illa, quæ postmodum subsecuta est. Item. Id cum in consultatione initio venisset, sententiaq; inter se variarent : Statuunt in primis amplius in consulendo, precibus, ieiunijs, & cætera afflictatione corporis Deo. Certè hæc omnia ad futura dirigebantur, si futurum, ergo non factum, si sententia variabant, ergo non concordēs in eo quod faciendum præponebatur; de præteritis quippe nulla profus est consultatio.*

Adhuc ea de re cum multis vtrinque rationibus noctes quamplures disceptatum esset : tandem vna omnium mens, atque sententia fuit, ad duo priora vota perpetua castitatis, & paupertatis, tertium insuper adiurgendum perpetua obedientia, atq. ex suo corpore unum aliquem seligendum, cuius dicto audientes essent reliqui, & cui sua iudicia uoluntate suo submitterens. Si substantiæ hæc religio sunt tria uota, quibus ex his, uel unum saltem decernat præcepta minime dici potest.

Dixi N gronum non formalem, sed materialem illam uocitare Societatem, uerum hoc illi prodesse non potest : nam si forma dat esse rei, quomodo esse dicitur, cui forma deest? Si forma est, quæ specificat, ergo, quæ futura formaliter, realiter distinguitur, ab ea, quæ materialiter fuisse dicitur : secus dicere possemus, pisces esse aues, auesq. pisces, quia communicant in materie: ab eadem quippe aqua, & pisces, & aues sum-

lib 2 n.
58. ann.
1539.

Orl hist
Societ. l.
2. n. 58.

lib. 2. n.
68. ann.
1539.

Gen. 1.

plere

plere principium. Item dicere possemus inchoatam esse iustitiam, quando quis iustificandus est peccator: nam materialiter est Idem homo peccator, & iustificatus; similiter secularis, qui postea fit regularis: ex tunc omen dedisse religiosæ vitæ, per Nigronum dici posset; cum tamen secularis, & regularis vita ad inuicem distinguantur; neque hæc sit illa, neq. illa ista: quare neque inchoata Societas, neque propinqua perfectioni, quam amplecti anno 39. decreuerunt patres, vilo pacto dici potest, quæ initio ab iisdem diuersa excogitata fuit: hinc non appositè Platonis, atq; Arist. vtitur dictis: nempe dimidium principium esse rei, siquidem quod probationes denegant esse principium, neq. dimidium esse potuisse confirmant. Frustraq. leges: & glossas inducit; asserentes, pro facto habendum, quod de proximo faciendum est, cum nunquam, neque de proximo, neque de longinquo tale quid illis in mentem venerit, quod vè postea stabilirent, cum multum disceptatum esset, antequam quidquam deliberarent, precibus, ieiunijsq; Deo vacandum, & insistendum necesse fuit.

Ex his liquet potuisse B. Caietanum prædicere Sancto Ignatio; ne dum confirmationem suæ religioni à Pontifice concedendam: verum, etiam religiosi cætus futurum patrem renuntiare: siquidem anno 1539. adhuc non erat sub suavi iugo obedientiæ, adhuc non erat stabilita Societas in posteritatem propaganda, nō erant decretæ regulæ. Vnde Orlandinus, his de nomine constitutis addidit Patres, vt Præpositi generalis potestas, magistratusq. non certo annorum numero, sed iisdem, ac vita terminis finirent, & vt nouitij, & qui Societati annumerari vellent, &c. Adhuc incertus erat exitus rerum illius eventus, an hominum expectatōni responsura, spemq. quam concitauerat sustentatura, ac propterea Paulus Papa III. ad limitatū numerum sexaginta tantummodo facultatem fecit proficendi in ista religione, referente Ribadimera, adhuc in semine erant, & in radice illi fructus, quos suauiter, feliciterq. protulit vinea ista fructifera. Quæ omnia potuit præuidere, ac prædicere S. Ignatio, beatus noster Caietanus. Sed de hoc mox accuratè & copiosè.

lib. 2. tit.

Ignat. 8.

17 & in

bul'a

PP. con

stit. 15.

Pauli 3

QVÆ SANCTO IGNATIO

de sua iam coalita Societate prædicere potuit B. Caietanus.

In Hist. disp. §. 24. num. 89. 90. 91. 92. §. 25. num. 94. 95.

ANIMADVERSI O XVIV.

Primum argumentum in hac dubitatione sumam ab eisdem Nigroni placitis, & assertis, ad hominem, qui ve-
 probet S. Ignatium nos in vestitu imitari non potuisse, distan-
 tiam regionum inducit, impossibile cum credens, qui apud
 Gallias, & Hispanias morabatur, remotissimos fines, nostratum
 in Italia degentium notionem ullam habere potuisse. Item
 nostrorum præcorum principium solitudinem, & à mundo se-
 cessum, nimium quam debuisset, multis in primis amplificat,
 & præter nomen, quæ Eremitarum sunt, tribuens illis, omnia,
 non ignarus præclaras Sanctorum acies, actione pariter, & con-
 templatione præstantes, quos imitati sunt Patres nostri, mundi
 recessu, mundo mirabiliter profecisse, quorum hortationes, con-
 silia, prædicationes, & omologes nullis terrenis inquinatæ as-
 fedibus sed cælestibus educatæ cogitationibus, (vt Damasceni
 ver verbis) ad destructionem iniquitatis, ad profinganda pe-
 cata aptiores quidem, & accommodatæ extiterunt semper: qua-
 re, quæ in nostræ familiæ probum obiecit, in eiusdem cessere,
 & gloriam; dicamq; proinde quod Cicero; *In isto tuo maledicto,*
probum, non modo mihi nullum obiectas, sed etiam laudem illustras
noctam. Hinc quæ in nos nulla ratione construxit, in eum eu-
 denti ratione contorqueo sic. Quamvis alijs hæc dubitatio
 insurgere, eorumque corda subrepere potuisset, non tamen illi-
 us, qui & terminorum discrimine, ac differentia, & Patrum
 nostrorum recessu, id prædixisse Caietanum sibi persuadere de-
 bebatur, quod non ab hominibus, sed à Spiritu Sancto didice-
 rat de Ignatio; Nec absurdum scimus ex S. Tho. præterita, &
 & præsentia, sicut, & futura, annunciasse Prophetas; quem ad-
 modum de Sancta Elisabeth. Sancti Ioannis matre dixit Am-
 brosius; *quod per prophetiam didicit, quod non didicerat à in Luc.*

S. 18. num. 66.

S. 18. num. 69.

Pro Do. 228.

2. 2. quæ 171. a 34. lib. 2. c. 6.

posset, ut legeret; sed quæ tanta aduersus religionum multitudinem commentatus fuerat, ea vno tempore vniuersa contra nascentem Societatem videret effundere, collegasq; in eandem sententiam sua auctoritate perduxerat; Sed qui semel spes suas in Domino collocarant, nequaquam animo debilitati sunt; Instante, atq; vrgente magis, lite, eq; à Viris, Principibus, & Ciuitatibus afferuntur ad Pontificem, & Cardinales ea de re grauissima; Sed Satana obnitente, pro viribus, frustra omnia. Hæc ille; Quod ergo difficillimum fuit hominibus, & frustra omnia contingebant, feliciter obuentera homo Dei præuidit.

Tertium insurgit argumentum ex ambiguitate, quam conceperant Cardinales, expediret ne christianæ reipublicæ istius nouæ Religionis constructio, quam idem Orlandinus explicat dicens. Censuerunt deniq; Societatem in earum numerum reponendam, *lib. 2. nu. 114.* ita tamen, ut dum dies aperiret, quid maxime præstaret Ecclesia, professos non excederet sexaginta; Quod ergo non dum aperuerat Deus hominibus, diuina luce perfusus aperuit Caietanus Ignatio, cui bono Ecclesiæ secundam fore, & copiosam Societatem renunciat.

Ad huc quartum sit argumentum, quia quæ nunc felix viget Societas, non ea est, quæ tunc coaluisse dicitur, nec quos protulit vberitimos si uisus adhuc germinauerat. Hoc quod posterius dixi probatione non eget, primum probant, quæ in ea essentielles differentie dignoscuntur; siquidem, quam primo loco meditati fuerant ad animarum medelam, Hierosolymitanos terminos non erat transgressura; quam secundo condiderunt, in omnem profus terram erat amplificanda. Illa, posteritatem non erat habitura, hanc, in posteritatem placuit propagare. Illa, triplici sacrorum votorum vinculo, quod religionem constituit alligata non fuit, hæc omnibus numeris absoluta, triplici ligamine, paupertatem, castitatem, & obedientiam profiteretur, præterea peculiari addito voto, in omnibus summo Pontifici præsto esse in missionibus, tum ad fideles, tum etiam ad infideles. Illa Societas, pia, & venerabilis fuit; hæc, vera, & propriissimè dicta religio.

Dices hoc verum apud locios, at non in mente Ignatij, qui iam §. 25. nu. præcognouerat omnia. Hoc certe, & si gratis dictum; meam firmat conclusionem; nam quæ mente recluduntur, nisi supernaturaliter illustrati, cæteri cognoscere minime possunt. 94.

Nouissimum verò omnium quintum sic argumentum. Esto, perfectissimam iam pridem, & completam fundasset sodalitatem suam Ignatius, quod nunquam fuit, nec ipse Nigronus dicere audeat; hoc quidem, si naturali via quoquo modo cognitum prædictionem excludit; opus tamen antea ab Ignatio ceptum, quod suadet Caietanus, ut profequatur, nostram illi interdicens militiam; hoc utiq; Spiritus Sancti magisterio imbutus, cur non potuit facere? quo magis, magisq; in bono opere, quod assumpserat confirmatus hilariter progrediretur Ignatius, sicut, & alijs Sanctis contigisse perspicuum est, qui celesti lumine ab alijs certiorati sunt, quid Deus requirebat ab eis; & scimus ex Evangelio Ioseph Sancti Matris Virginis sponsum ab Angelo monitum, ne timeret accipere Mariam coniugem suam, quam acceperat iam, sed dimittere cogitabat. Itaq; quod ex tunc Ignatii Societas coaluerit, nihil à Caietano dictis, vel in minimo officit, quæ rata in suo robore firmiter perseverant.

Matt. 1.

Ex quibus colligitur, & sic dictorum firma conclusio, potuisse Caietanum hæc de Societate prædicere. In omnem terram, & in fines orbis terræ amplificandam, in posteritatem, certisq; legibus vincendam, sacris votis astringendam, atque in Religionem propriissimè dictam erigendam; Quorum, quia nihil tunc actum, nihil tunc cogitatum, diuinitus sanè acceperunt à Patre luminum, piè credendum est, quæ si mente conceperat Ignatius, atq; in aëneo cordis clausa tenebat; Ignatii quoq; mentem, & cor celesti munere illius, qui probat renes, & corda, penetrasse: fateti cogimur.

Deniq; quia distracti longissimis oris procul ab invicem vixerant duo isti Beati; & Caietanus insuper ex Nigrono solitariam vitam ducebat, etiam quæ primo tempore cum socijs gesserat Ignatius, vaticinasse Caietanum ambigere non debebat; imo, & hoc ipsum sentire, etiam si Societas per id temporis aboluta fuisset, non quia futura tunc annunciasset, sed Spiritus Sancti gratia Dei cognitam voluntatem, rotam faciebat; nempe ne in nostram ingrederetur familiam; sed suam a quoferem perficeret, quam Deus ab Ignatio magnificentissimam expectabat.

ANIMADVERSI O XX.

PRudenter quidem egisti Typographe, non amicum, sed candidum Lectorem expetere: quandoquidem ad offusas nocivum te ebras profligandas, candor lucis requiritur Proinde candorem animi ingenuum, qui profecto non vni sententiæ hæere permittit, obstinatius, quam in alijs desideras sapienter; si tecum (ut patet est) habueris, cognosces utiq; quis verum, non fucum querat veritatis; Quis non fabulam in historiam, atramen historiam in fabulam commentetur; Quis non quid gestum sit ab historia petat, ac quod gestum est ab historia abraderi acutius rimetur quam verius; Fictiones quis aculeatus affigat, & effingat; Deniq; quid geri potuerit, me nullatenus effinxisse, mihi tamen iniuste affigi: Quæ certè, non mirum, si tempus tam veri, quam fidei auctor, velut adulterina, & exposita diutius gestavit in utero, peperit ferius, enutriuit vberius, salamq; fecit liquidius; nam veritas (ut ait Seneca) odit moras.

Quam tandem si potenti sua virtute suavis amice excipere volueris, candido accedas obsecro animo: nec dubito quin in ipsa agnita veritate, maiori voluptate frueris, quam ex eiusdem simulata specie recepisti deceptus.

(✱)

IN EPISTOLAM TYPOGRAPHI
Neapolitani.

ANIMADVERSI O XXI.

PRobum te semper agnoui, nunc callidiorem optassem, non enim hospitio recepisses opusculum, nesciens ex qua peregrinatione vagum: Quippe, quis peracutus, & sagax, in domum suam, suspiciosus præsertim hisce temporibus, eum excipit cuius vias ignorat, cuius semitas nescit? Credidisti propugnatorem veritatis te recepisse, lætus edidisti, quod veritatem tutari putabas. Concepisti mente honoris, lucis, haud parum S. Ignatio detrahi, si opus hoc in tenebris iacere diu permisisses. Hæc autem cum non præstet opella, auctori utique æ tibi præstitisset in tenebris conticuisse magis, quam aspexisse lucem: quod quidem utrique honorabile, nunc certe probrosum: & tu quamvis deceptus, lætorem nihilominus non decepisses. Parco tibi, quia ignorans fecisti, cautius agas: alias, & Typis tuis iam prouidus factus, ne facile des, quod vir bonus à te peritio- re molitū, quid cōtineat de- scis.

101

FALLACIARVM RECOLLECTIO
ex Synopsi.

ANIMADVERSI O XXII.

P Rincipio Synopsim exiguae praefixit opellae: & corpus per se tenue veste voluit dilatare laciniosa: Tautologiae vitio semper in eandem partem incumbit, & per eandem lineam ferram reciprocatur: ut scilicet eo pacto eius, qui minus sapiens sit possit mentem obruere.

Mea dicta contorquet, atq; peruertit; ut partes suas robustiores faciat apparere, ac pluribus contra me aptet vexationem, quae omnia ipsius eneruato fundamento labuntur, nam ut gladio suo gloriolum perimam gigantem istum, ubi infirma imponuntur infirmis, utraq; citius collabuntur, cum igitur inane sit quod assumitur, inaniter omnia euanescent, ut copiosius visum est supra.

Quis eis dixit, celeberrimis diebus Natalis Domini, ab Ecclesia sui abfuisse Caietanum, & si abfuerit, inconueniens reputari? An ignorat Principes Ecclesiarum Episcopos ad tuendum gregem Domini Ordinatos, ut inquit Amb. Ecclesijs bene praepositos, sollicitè illarum curam habentes, ut testatur Apostolus, & nihilominus rationabili de causa à grege sibi credito pastores optimos diu disiungas? non ne oues Caietani, quia Fundator, quae Venetijs, quae Neapoli? Charitas Dei, & proximi coegit Caietanum, sessus itinere, senex, Athelae ne conuiesceret, sed nocte ipsa Neapolim excurreret, ut cum socijs, Ascensionis solemnia celebraret. Haec eadem ad suorum solatium consilium, & leuamen, Venetias usq; perduxit. Nihil igitur contra Caietani prudentiam, nam charitas prudentiam non destruit, sunt namq; virtutes sibi inuicem coniunctissimae, & affines, ut docent Theologi.

Quid tempus persciutatur, & moram, quam Caietanus fecit Venetijs? quandoquidem, neq; praesenti temporis, neq; morae fecerim mentionem, solummodo colloctionem tradidi, quam à maioribus fide dignissimis accepi hoc equidem, & quae his similia indagantur, ipsa colloctionis sola probatio

Syn. u. 20
3. 4. 5.

Animad.
5. 6.
Syn. u. 6.

lib. 2. in
Luc. 6. 20
1. Tim. 3.

Syn. u. 7.

hatio nihil habere roboris ; nihil probabilis sua virtute sua det .

A quo nouus è theologo nauta cognouit , Adriaticum hyeme traici non potuisse ? an forsan Caietanus , qui alias in Adriatico imperauit ventis , & mari , & fecit tranquillitatem magnam , conuertens procellam eius in auram , & filete faciens fluxus eius , hyemali tempore præpediri potuit ; si Spiritu Dei afflatus (quod , & de alijs Sanctis legitur) id sibi expedire cognouisset ? Sed qui theologus , nauticam professionem vsurpat : extraneam , & à se alienã dum appetit disciplinam , propriã obliuiscitur ; marini vorrices , & venti eam diriperunt .

Syn. n. 8.

Tufum , & Caracciolum inducit , vt probeat diuturnam Caietani anno 1535. in Ciuitate Neapolitana præsentiam ad obseruandum , atq; deprehendendum Berardinum Ochinum hereticum . Attamen Tufus , neque ochinianæ obleruacionis , neque alterius cuiuspiam , quod tunc temporis Neapoli egisset Caietanus meminit , quare ex industria locus non est posteus in margine : Caracciolus verò manifestè docet , à trigesimo quinto , ad trigessimum nonum elapsum temporis , ab obseruatione ad deprehensionem Ochini : do verba : *Anno 1535. Neapolim venit (Ochinus scilicet) longe maiorem mentium stragem dedit, &c. & paulo post. Initium detegenda impietatis à nostris factum: quippe Caietanus perspicaci vir ingenio rem odorare cepit, &c. & infra, obseruaueratque Ochinum, ab vsque anno 1536. qui in aede S. Ioannis maioris concionatus fuerat, &c. post pauca; hoc vero anno 1539. Caietanus. igitur qui, ad hunc audiendum: obseruandumque, & ipse ire, & alios dedita opera mittere soluerat, nihil iam cunctandum ratus Cardinalem Theatinum certiores fecit, &c. Igitur iuxta ea quæ Caracciolus tradidit, Thienzi commoratione in Ciuitate Neapolitana ad deprehendendum Ochinum anno 36. non egemus: quippe qui deprehensus fuit anno 39. imo neque ad obseruandum, cum satis temporis valde idoneum tribuar.*

Syn. n. 9.

Pag. 247

Incaffum , & frustra ponderat Caraccioli dictum , biennio scilicet *Domum stabuli summa cum laude Caietanum resedisse, & quod non dici posse excursio, diuurna decem mœsium commoratio, quia nunquam tanto tempore affuisse Caietanum: ipse pronunciaui: quamuis Nigtonus, vt hoc mihi obijciat in*

conueniens, collectiue assumit, quod ego distributiue euenire potuisse, & concessi, & denuo confidenter concedo; initio scilicet anni 36. vel in alia illius anni particula (non tamen omnia simul complectens) si ibi tunc erat Ignatius, etiam adfuisse Caietanum. Quare quod distributiue ego, collectiue asumeretur, certe non debet, nec priores posterioribus copulare mentes.

Cur certum, ac fixum tempus desiderat? quod minimè est necessarium. Hinc pulchrè Caracciolus noster. *Cum de re certi sumus de tempore anxij esse desistimus.* determinati namq; temporis ignorantia, substantiam rei non destruit, alioquin institutiones aliquorum Sacramentorum destruere cogeremur, quorum circumstantia temporis, nec ab Ecclesia determinatur, nec à fidelibus certo scitur. pag. 245

Ad quid particio, imo potius, perditio mensum? quæ nihil probat, vt probatum est a. Ad quid moras itinerum Ignatij construit? quem nihilominus anno 36. Venetias peruenitum fatentur omnes, & ipse in primis consensit Nigronus dicens; licet affirmare sub finem Martij anni 1536. ad eam celeberrimam Urbem appulisse. Cum autem totius difficultatis cardo sit, Ignatij præsentia Venetijs, hanc vero ex oppugnantis consensu certo teneamus, ad quid tot temporum indagines? verborum leuocinia? paginarum leuib; opplera folia? Quid prohibet dicere, etiã tunc, vel paulo post saltem adfuisse Caietanum, in nullo Neapoli occupatum, neq; ab ijs, quæ inania opponuntur: Natalitiæ siquidem Epiphaniarum, & Cinerales celebritates, dudum præciserant: Quadragesimale tempus, & Paschales lætitijs eum suis Neapoli abioluerat: post hæc, tempore placido, & itineribus satis accommodato, Venetias potuit peruenire: Inde Neapolim rediens opportunè obseruare Ochinum, quod tanti fecit Nigronus, quem, quanto diutius incepisset, contendit, ad impediendum Caietanum Neapoli, tanto maioris spatium satis idoneum ad obseruandum, quin ad deprehendum Ochinum, facile concedit Caietano, quod tamen ex Caraccioli sententia minimè opus fuit; vt ex dictis iam satis constat. Synop.
num. 10.
11. 12.
a Anim.
3.
num. 5.

Paruz nascentis familiæ negotiorum arduitatem, quæ, quæ
hæc;

lisq; fuerit pertingere arbitrat; quasi vnus pauperuli negotior non sit quandoque, & anceps deliberatio, quam cupisuis Regnorum potentissimi Regis. Optarem proinde, vt renuntiet mihi, quam, d quo accepit reuelationem negotiorum tunc Patrum nostrorum? Edicat nunc quæso nomen Angeli, qui reuelauit, tempus, qualitates, circumstantiasque eorum, graua, an leuis, cito, an tarde explenda, prosperè, an aduersè? Venetijs præclaræ famæ, perpetuæq; commendationis Caietanus nolci non potuit, quia Neapoli, & multo minus Galliz, & Hispaniæ remotis ab Italia Regnis nouam Religionem vix notam, reputat Nigronus. Huic argumentationi, quantum roboris sit tribuendum, ipsum Nigronus iudicem appello, qui iuxta dialecticæ prima præcepta diiudicet. Quinimmo, & Gallijs, & Hispanijs: satis nanq; superq; fuit, vt mox ortæ Religionis vbiq; fama loqueretur, Romæ in Basilica Vaticana habuisse principium. *Quæ nanq; (vt benè S. Leo) vsquam gentes*

Ser. I. de SS. Petro et Paulo. *ignouarent, quæ Roma didicisset. Quare haud strictim Neapoli nostratibus primo tempore contigisse credendum est; nostros scilicet vix Neapoli fuisse tunc cognitos, quod certè quodam dicendi modo Caracciolus protulit. Et ne gratis hoc dictum credas. Audi eundem Carac. nostratum famam, etiam tunc Venetijs, vq; Neapolim peruasam, sic enarrantem. Benedictus, &c. exitus Sanctitatis nostrorum Patrum fama, quæ Neapolim vsq; peruenferat, Venetias ire, &c. Audi Episcopum Acerrarum odorem*

Hif. CLR. cap. 4. eod. cap. lit. B. *vbiq; diffusum his verbis testantem. Crebrescente in dies Patrum Sanctimonia, nominisq; rumore, ne dum in illa Ciuitate (Venetijs scilicet) verum etiam in remotioribus, & longinquis, Neapolim vsq; peruenit. Et paulo infra obiectum mihi Carac. locum non ad Ciues Neapolitanos, sed ad Patres referendum putat, qui quidem sedem ideo mutasse opinatur, nam animarum lucro permoti, vix ibi cognosci credebant, vbstiorem proinde fructum sibi promittentes, si intra Ciuitatis mœnia propius accessissent. Audi Deniq; Procerum Neapolitanorum Epistolas, sacrumque Clementis VII. diploma, Patrum opinionem Neapolim vsque peruentam potissimum attestantia, quæ omnia satis luculenter*

cod. cap. *Tufus est profecutus. Hæc autem silentio obruit, quæ aperta videntur, & illud tantummodo in prospectu ponere, quod*

illa inficiari videbatur, parum candoris sapit. Nullo modo si-
bi pugnantes duo hi dicendi modi videntur. dum Venetijs
moraretur, &c. & cum ex Hispania Venetias venisset an for-
san, qui aliquo petuenit, inibi morati, dum adhuc permoraretur,
dici non potest? & qui moratur, certum non sit, quod iam per-
uenit?

Synop.
num. 15.

Oppositio certè, & contraditio vera, & rea'is est inter Mas-
seum, & Ioannem Lucernam ex vna parte; & Orlandinum ex
altera; Illi, quia dixerunt. *per Autumnitemps; ille; Vergerie*
ad exitum anno. Parisijs recessisse Parentem vestrum. Quate si
ex varia diuersorum narratione facta non veta inferre intendit;
hoc certè mihi non competit, sed illi, qui scriptorum suorum
dissonantia vltro fatetur. Tollat ergo quod suum est, & vadat.
Nec tamen vitum eruditissimum ignorasse credo consuetudi-
nem scripturatum, non iisdem fermè verbis sanctorum gesta
narrandi: quæ non idcirco (nisi ab impijs) mendacij redargu-
untur. Sic Matth. docet accessisse ad Iesum Centurionem, quem
Lucas Seniores Iudæorum misisse tradit. quid ergo ex hac va-
rietate narrationis, colligi ne potest nihil esse certi de hac cu-
ratione pueri Centurionis? absit. Audi Augustinum. Diligen-
ter aduertentes, intelligamus Mattheum non omni modo de-
seruisse vsitatum morem loquendi: non solum enim dicere
solemus accessisse aliquem, etiam antequam perueniat illuc,
quo dicitur accessisse; verum etiam ipsam peruentionem,
cuius adipiscendi causa acceditur dicimus plerumq; factam;
& si eum ad quem peruenit non videat ille, qui peruenit:
cum per amicum petuenit ad aliquem, cuius ei fauor est
necessarius; quod ita tenuit consuetudo, vt iam, etiam
vulgo peruentores appellentur, qui potentium, quotumli-
bet, tanquam inaccessibiles animos per conuenientium
personarum interpositionem ambitionis arte pettingunt. non
ergo absurde Mattheus, etiam quod vulgo possit intelligi per
alios factio accessu Centurionis ad Dominum compendio di-
cere voluit. Accessit ad eum Centurio. Verumtamen non
negligenter intelligenda esse etiam Sancti Euangelistæ alti-
tudo mysticæ locutionis secundum quam scriptum est in
Psalmo accedite ad eum, & illuminamini: Proinde, quia

Maff. lib.
2. vitæ c. 1
Luc. lib. 1
vit. c. 4.
Orl. lib. 10
nu. 99.

Matth. 8.
Luc. 7.

lib. 2. de
cōf. euāg.
cap. 20.

„ fidem Centurionis qua verè acceditur ad Iesum ita laudauit,
 „ vt diceret: non inueni tantam fidem in Israel, Ipsum po-
 „ tius accessisse ad Christum dicere voluit prudens Euangeli-
 „ sta, quam illos per quos verba sua miserat. Idem S. Euan-
 „ gelista Matthæus. Et post dies sex assumpsit Iesus, Petrum, &
 „ Iacobum, & Ioannem fratrem eius, & duxit illos in montem excelsum
 „ Luc. 9. seorsum, & transfiguratus est ante eos, quod nihilominus Lucas post
 „ dies fere octo contigisse narrat. Factum est autem post hac ver-
 „ ba fere dies octo, & assumpsit Petrum, &c. sed bene Lyræus. Post
 „ in 17. dies octo, quia Matthæus non computauit diem in qua Christus fecit
 „ Matth. eis promissionem, nec vltimam in qua transfiguratus est: Sed computat
 „ tantum tempus intermedium, & ideo secundum veritatem computando
 „ totum tempus à promissione facta vsq; ad transfigurationem, transfigu-
 „ ratio fuit in octaua die. ratio autem huius, quia ista transfiguratio facta
 „ est ad ostendendum discipulis gloriam futuræ Resurrectionis, illa au-
 „ tem erit in octaua aetate mundi, & propter hoc figurata est hic per o-
 „ ctauam diem.

„ Matth. 5. Rursus, Matthæus octo Beatitudines posuit, quarum quatuor
 „ Luc. 6. tantum Lucas meminuit. Vnde mirabiliter Ambrosius. Quatuor
 „ lib. 5. tantum Beatitudines Sanctus Lucas Dominicas posuit, octo v:rd San-
 „ Luc. c. 6. ctus Matthæus, sed in illis octo, ista quatuor sunt, & in quatuor istis
 „ illa octo: hic enim quatuor veluti virtutes amplexus est Cardinalis,
 „ ille, in illis octo mysticum numerum referauit; pro octaua enim multis
 „ scribuntur Psalmi, & mandatum accipis octo illis partem dare, fortas-
 „ se benedictionibus; sicut enim speci nostra octaua perfectio est, ita octaua
 „ summa virtutum est.

„ Ipsemet Sanctus Doctor acutè animaduertit adhuc, vt quam-
 „ lib. 10. cõ. libet, vel leuem commẽticiam oppositionem inter Ioannem,
 „ in Luc. & Lucam de Domini discipulis ab eis auertat, dicens. Consi-
 „ deremus qua gratia secundum Ioannem crediderint Apostoli, qui gauisi
 „ sunt: secundum Lucam, quasi increduli redarguantur: ibi Spiritum San-
 „ ctum acceperint, hic sedere in Ciuitate iubeantur quoadusq; indignantur
 „ virtute ex alto: & videtur mihi ille, quasi Apostolus maiora, & al-
 „ tiora tetigisse, hic sequentia, & humanis proxima: hic historico vsus
 „ circuitu, ille compendio: quia, & de illis dubitari non potest, qui testi-
 „ monium perhibet de ijs, quibus ipse interfuit, & verum est testimoni-
 „ um eius: & ab hoc quoque, qui Euangelista esse meruit, vel negligẽ-

tia, vel mendacij suspicionem equum est propulsare. Et ideo verum
 putamus vtrumq; non sententiarum varietate, nec personarum diuer-
 sitate distinctum. Expende verba. Et ideo verum putamus vtrum-
 que, non sententiarum varietate, nec personarum diuersitate distinctum.
 Nonne quod Sanctæ mulieres erga Domini Sepulchrum stu-
 dio humanitatis piè gesserunt, non eodem modo apud San-
 ctos Euangelistas scriptum reperimus? Lucas quippe sic ha- Luc. 24
 bet. *Vna Sabathi valde diluculo venerunt ad monumentum portan-
 tes, qua parauerant aromata; & paulo post, quænam illæ essent
 declarans, subdidit. Erat autem Maria Magdalena, & Iohanna,
 & Maria Iacobi, & cetera, qua cum eis erant.* Marcus vero cum Mar. 16
 Maria Magdalenz, & Maria Iacobi, Mariam etiam Salome exti-
 tisse commemorat, nihil profus de Iohanna, aut cæteris mu-
 lieribus dicens. *Et cum transisset Sabathum Maria Magdalena, &
 Iacobi, & Salome emerunt aromata, vt venientes ungerent Iesum.* Matt. 28
 Mathæus de Maria Magdalenz, & altera Maria tantummo-
 do loquitur, vnctionem omnino reticens. *Vespere autem Saba-
 thi venit Maria Magdalena, & altera Maria videre sepulchrum.*
 Ioannes tandem nouissimus omnium, neq; vnctionis, neq; mu- Ioa. 20
 lierum, sed Magdalenz solius meminit. *Vna autem Sabathi Ma-
 ria Magdalena venit mane, cum adhuc tenebræ essent ad monumen-
 tum. Amplius, Marcus, orto iam Sole, Ioannes, cum adhuc
 tenebræ essent, Mariam ad monumentum venisse testatur. Quid
 ergo? concedenda ne foret hæc illatio, Sancti Euangelistæ mi-
 nime sibi conueniunt, ergo vana eorum est narratio? perspi-
 pue quidem hæretica esset, & praua, ab omni profus veritate
 procul; Catholice siquidem Ecclesiæ recta fides (vt Augustini tract. 34
 verbis vtat) improbat tale commentum, & diabolicam doctrin- in Ioa.
 nam esse cognoscit. Dicendum proinde, & firma fide faten-
 dum, quod si feliter Gandauensis facetur Episcopus his ver- cap. 145
 bis. Non ob id contrarios esse Euangelistas, quod vario modo suas
 instituant narrationes, ob id, quod vnus commemorat quadam, qua
 alij prætermiserunt: imo si quis probe perspexerit deprehendet, non so-
 lum Euangelistas nulla in re dissentire, sed maxime consensire; & nus-
 quam alias magis se se inuare: vt ipsorum in narraudo Varietas, fidem
 magis augeat, quam infirmet. Hæc ille. Augustinus vero. Quod De cons.
 Lucas dicit; valde diluculo; & Ioannes mane, cum adhuc tenebra Euag. l. 3
 essent: cap. 24.*

essent: hoc intelligitur Marcus dicere: Valde mane, oriente iam Sole: id est, cum Cælum ab Orientis parte albesceret, quod sit utique Solis Orientis vicinitate, eius enim est ille fulgor, qui nomine aurora appellari solet: ideo non repugnat ei, qui ait: cum adhuc tenebræ essent: die quippe surgente, aliqua reliquæ tenebrarum tanto minus sunt, quanto magis oritur lux: nec accipiendum est, quod ait, valde mane orto iam sole, tanquam sol ipse iam videretur super terram, sed de proximo adueniente in has partes Sole, id est ortu suo iam Cælum illuminare incipiente. Probè itaq; non probos, non pios obseruauit Hieronymus, sed improbos, impioq; hanc S. Ecclesiæ scriptoribus imposuisse calumniam; dicit enim. *Arguit Prophirius, & Iulianus Augustus imperitiam Historici mentientis.* Quare ex duorum varia narratione, non benè reigestæ veritas denegatur, quã vnã esse quis ambiget? quandoquidem substantia intacta permanet; & hinc impugnandi sumere occasionem, lubricam tantummodo mentem indicat oppugnantis.

Quid pugnabat cum bonis moribus Ignatij nostrates adire? certè ygraphas mercatorias, quas secum habebat, ad prudentiam, non in odium adhibuit paupertatis, quam mirificè semper coluit, & iugiter adamauit, quæ si Ignatium cohibere non valuit, quin nobili loco natus, & in aula Regia educatus è mendicatu aleretur, proculdubio ne ad nostros secederet, nequiquam retinuisse fatendum est: plus nanque cum generis nobilitate Ignatij mendicasse pugnabat, quam apud Religiosos, & pios viros, non decem intrudi, sed pie recipi hospitio, humilem, & deuotum hospitem postulasse. Prima vice, quando iam tunc è mundi illecebris ablactatus Venetias peruenit Ignatius, Sacra Ierosolymorum loca veneraturus, clarissimis ortum natalibus in Porticis Sancti Marci pauperem, & peregrinum accubasse: nihil dedecoris, nihil notæ fuisse. Nunc secundo ibidem reuersus, denuo Ierosolymam lustraturus, eminentiori nitens Sanctitate, quando magis, magisque progrediebatur in dies, si apud nos diuertisset, illicò inofficiosus, & inurbanus existimandus foret. Profecò, si quod mihi gratis obiectum est, iure nunc ego obijcerem, coniecturas scilicet, & opinationes, factis mihi dicerem, quippe qui, vtinam coniecturis, & opinationibus; ve-

lib. 1. cõ.
in Matth.
cap. 9.

Syn. n. 3.

rum etiam fictionibus; adiuentionibusque infidiose inferor.

Quid me allegat, quem semper ablegat? quine (cum incertum sit tempus) sicut dixi, quod potuit sub initio anni 36. cum Ignatio congregari, in quo me allegat, sic etiam decem mensium temporis assignavi, in quibus ab omni negotio expeditus Caietanus potuit adesse Venetijs, cuius si meminisset superuacaneum utique cognouisset niti meo dicto, qui non determinate initio anni posui Caietanum Venetijs, quin etiam in alia parte eiusdem anni contingere non potuisset; ita tamen, ut si nunc, non tunc; & e contra. Cur Caracciolum adducit in testem, cuius dicta suam ratiocinationem explodunt? quæ supra videnda remitto, repetitionem euitans.

Syn. n. 16

S. 8. n. 23

Syn. n. 8.

Syn. nu.

17, 18.

Syn. nu.

19. 20.

21. 22.

23. 24.

Quid ei prodesse poterit Iudicium patris sui extendere, & longum facere? certum est nec inficiatur Venetijs cum Io: Petro Carrafa consuetudinem habuisse Ignatium; certum est etiam Carrafam anno 1536. mense Octobris inde migrasse: igitur velit, nolit, quo tempore Venetijs cum Carrafa consuetudinem habuit Ignatius, cum Caietano agere potuit. Si viginti mihi, & amplius scriptores obijcit, qui Ioanni Petro Carrafa tribuunt institutionem; his plures illi recenseam, qui etiam Caietano tribuunt institutionem. Si a Paulo in eius vita religionem institutam, eiq; dedisse principium dixi; hoc verius, & proprius de Caietano enunciaui. Si Caracciolo credit, iam conuincit penes Episcopum Theatinum, & Caietanum summam rerum tunc constitisse; si non credit, eum allegare non expedit; Cur eiusdem sincera dicta corrumpit? quomodo vnus particularis domicilij administratio, summa rerum dici potest? quid necesse erat, ut Ordinis nostri auctores consuleret Ignatius? quis dixit non consultum Carrafam, de quo multa concessit? etiam tamen tacitus prætermitto, quia euanescente iam constat. Remanet igitur firma collocutio, & sciat sicine eneruari non posse, quod antiqua firmat traditio.

Animad.

11.

Quid magni momenti me omittere, vel luculentius referre obleruatu? Hæc sunt duo mea dicta, alterum in Vita B. Patris mei Caietani, In Epistola ad perillustrem Comitem Marcum Thienzum, alterum; quæ ut omni prorsus suspitione cateant, iisdem omnino verbis ab eo recensita ponam. *Primum erat, eum à Spiritu Sancto non vocari ad ordinem Theatinorum Patrum, & hoc omittitur in hac compendiarie repetitione narrationis. Alterum erat, seruitium Dei fuisse futurum, ut ipse fundaret aliam presbyterorum religionem actuosiorem. Verum in hac epistola scriptum legimus, illi à Thienzo hanc militiam interdictam fuisse, quod is Deo, haud dubiè; inspirante accepisset nouæ prolis actuosioris parentem futurum esse felicissimum: hæc ille. A quo peto, quando in Epistola scriptum legit, illi à Thienzo hanc militiam interdictam fuisse, quod is Deo haud dubiè inspirante; accepisset. quid diuersum sonat, ab eo quod dictum prius fuit, eum à Spiritu Sancto non vocari, ad Ordinem Theatinorum Patrum? Nunquid Spiritus Sanctus Deus non est? ah, quando Deo dicimus inspirante, Spiritum quoque Sanctum inspirasse non debemus credere, & confiteri? Idem prorsus sunt, à Spiritu Sancto non vocari Ignatium ad Ordinem Patrum Theatinorum, & hanc militiam illi à Thienzo interdictam fuisse; eo quod is, Deo haud dubiè inspirante, accepisset. Idem sunt, Deo inspirante accepisse, & diuinitus accepisse; nam quæ à Deo sunt diuinitus sunt. Nihil igitur omissum, nihil additum: nullo igitur iure aliqualis additio, aut diminutio mihi imputatur.*

Quia non à Sancto Spiritu ad nostram Religionem vocari Sanctum Ignatium dixerat Beatus Caietanus, sed ad aliam actuosiorem fundandam præordinauerat illam Deus: id circo petitionem Ignatij, nostrum Ordinem adeundi, ab humano, vel diabolico spiritu processisse, ad inconueniens deducendo nulla ratione asseritur: an ignoratur, verumq; ab uno, eodemq; Sancto Spiritu certe factum? Sicur à Deo Abraham primo iniunctum, & postea vetitum fuit filium immolare: hinc Scriptura dixit. *Tentauit Deus Abraham.*

Si probabilia ex Arist. sunt, quæ videntur omnibus; aut plurim's, vel maximè familiaribus; & probatis: Hinc nihil pro Nigrono probatum deducitur, quamuis pro se dictum inueni-

Gen. 22.

S. 3. nuc

S. 4. nu.

14.

Top. lib.

am; quinimmo nullus propterea remanet ambigendi locus, ubi plurimorum familiarium, & probatorum habentur testimonia; neq; dehonestamentum Patris reputare quis debet, quod omnium iudicio, & maximè sapientum, nullum proflus dedecoris specimen habet.

S. 5. & 6. Animad. 2. Consentio in itineribus Caietani, quæ numquam inficiari præsumam; sed ex illis inferre, non potuisse Caietanum Venetias excurrere, quod potenti virtute traditio impugnat; in hoc

S. 8. nu. 23. equidem consentire non possum, nec aliquando concessi; imò non obscurè apparet, decem superesse menses, in quibus Neapoli minimè occupatus Caietanus Venetias petere potuit, quod (pace ipsius) haud sine vlla probatione pronuntiacum est, cum traditione firmatum sit.

S. 7. nu. 21. Si in hac controuersia non nisi, quæ verissima censentur exiguntur, quid officit veritati prudentia, constantiaq; Ignatij? Nunquid S. Dominico prudentior, atq; constantior? Quid sociorum electio? Votorum nuncupatio? nunquid parenti optimo hæsuri non erant filij, aut à patris monitis recessuri? an quæ vota fuere simplicia, solemnia minime esse possent? Quæ Deo semel promittuntur, offerri denuo prohibetur? Prædicent S. Ignatium vestri scriptores, & qui vestri Ordinis non sunt, virum prudentem, sapientiz plenum, magniq; animi: sed quid inde? nonnè sapiens, prudenter, & fortiter, diuina luce perfusus, est aggressus, quod carnali sapientiz fatuum sonat?

S. 7. nu. 28. *pag. 234* *249250* *Anno 36* *43.47.* Aequiuocè vitur cōmoratione perpetua B. Patris nostri Caietani in Ciuitate Neapolitana; nam si eam sic intelligit, vt nullo vnquam tempore illinc distractus fuerit, & hoc falsum conuincitur, Caracciolo teste: insuper Actorum capitularium testimonio, vel quod aliquando inde discesserit reuersurus, & hoc medio, quod probandum intenditur non probatur: quinimo argumentationem declarat sophisticam. Sexdecim rationes, quatum exactionem vberissimam pollicetur, euauisse, iam monstratum est supra.

Animad. 7. Cardo, in quo tota vis defensionis vertitur, non est, quem credit Nigronus: nempe. Collocutus est Ignatius cum Caietano Venetijs, quia Caietanus Neapoli Venetijs in decem mensium inercapedi-

S. 8. nu. 24. 25. *Animad. 2.* ne potuit excurrisse; Sed multis probata traditio: quare non duobus

bus quos producit modis reuellit; imò potius, quã in eum, *Animad.*
construxit, refellit: illã prætermitto, ne idẽ cogar repetere, *5.6.*
quod in parua præsertim opella vitio ascribi potest.

Inutiliter laboratur, vt Caietano accessus Venetijs interdi- *S.9. nu.*
catur, quo tempore ibi degebat Ignatius, & Caracciolum, *27.*
meq; testes adhibet, qui Caietanum Venetijs Neapolim pro- *Carac.*
fectum, alijs caloribus non lubescit tradidimus, quod pluri- *pag. 220*
mi faciendum est: neq; nauigio iter in mari peragere; quod ex *249.*
historia vtriusq; facere consuevit Caietanus; tunc temporis pe- *Cast. in*
riculosum est; neq; tam longam moram Caracciolum, & ego in *Vita. B.*
perferuando Ochino posuimus, quin tribus, aut quatuor cor- *Caiet. c. 7*
cionibus absolutis, iter arripere, etiam equitando, potuisset; *cap. 8.*
nec Caracciolum nisi anno 39. deprehensum describit hæreticum,
& si 36. obseruatum ponat.

Strident, sed non stringunt, quã nimium multa congeffer; pro- *S. 10. nu.*
fecto si, vt inuirit, sciscitarer, quã tam graues causę tam longi iti- *29.*
neris suscipiendi? quã negotia, quorum, vel tenuissima nusquam
reperitur memoria? quã necessitas Venetijs conueniendi, qui
non multo post Romę ad comitia erant congregandi? conti-
nũo sine hæsitacione responderem non esse meum, eorum, quę
à maioribus meis gesta sunt, inquirere rationes; sed humili
subiectione venerari; nec ab re factum credere, quod Sancti vi- *Animad.*
ri fecere, & traditio factum docet: hoc namq; docuerunt nos, *2. 3.*
qui spiritalis vitę præcepta tradiderunt nobis; qui nos Domino
genuerunt, Sanctę simplicitatis lac suauissimẽ propinuerunt soli-
doq; cibo cęlesti s alimonix nutrierunt, Sanctorum exempla se-
cati, atq; eorum salutaribus monitis Sanctissimẽ instituti. D-
cam proinde quod S. Fulgentius. Hoc est quod Sancti Patriarchę, *De fide*
atq; Propheta ante incarnationem Filij Dei diuinitus acceperant; quod *ad pet.*
etiam Sancti Apostoli ab ipso Domino in carne posito audierunt, &
Spiritus Sancti Magisterio instructi, non solum sermone predicauerunt:
verum etiam ad instructionem saluberrimam posterorum scriptis indi- *Rom. 4.*
tam reliquerunt. Eniuerò Abraham, vt inquit Apostolus, con- *Gen. 22.*
tra spem in spem credens, vnigenito filio suo non pepercit. Itaias cla- *Isa. 5.*
mat. Vah qui sapientes estis in oculis vestris, & coram vobismetip- *Thren. 3.*
sis prudẽtes, Hieremias, iugũ Domini ab adolescentia portare nos
monec, dicens, Bonum est viro cum portaueris iugum ab adolescentia

Pfal. 130 sua. David Rex, & Propheta; non ambulavit (vt cecinit) in magnis
Act. 9. neq; in mirabilibus super se . Paulus apertis oculis non Videbat
Rom. 12. Idem Apostolus prædicat, nolite esse prudentes apud Vosmet ipsos,
 in Epist. ad **vt** scilicet (inquit Sanctus Thomas) iudicetis id solum esse prudentia,
 quod vobis videtur . Et ipse Dominus docet , Si quis vult venire post me abneget semetipsum,
 tollat crucem suam, & sequatur me .
Matt. 16 Supra quæ Grego. Nisi quis à semetipso deficiat, ad eum, qui supra semetipsum est,
 non appropinquat, & Be: quia non respicit ad se, sed ad
Ser. 1. de illum, qui est super se. Quamobrem nihil curiosius inuestigandum,
Ap. Pet. percontandum nihil; si in via Dei progredi concupiscimus.

Si Bonifacius, vel Carrafa, vel alius quispiam moderabatur tunc ordinem; impertinens labor est, & ad quod indagatur inutilis, nam omnes simul tegebant, quorum ille caput agnoscebatur, qui domui capitulari præerat, nec vnquam, nisi vltro errare volueris, è memoria decidat, quod & Caraccioli tradidit, summam rerum apud Carrasam, & Thienæum tunc extitisse. Reliquis coniecturis, quia iam satisfactum fuit, ad alia properamus.

S. II. nu. Quid prodesse potest senectus Caietani? quem senem itinera peregisse historici nostri non semel vnanimiter asserunt. Vellem, **37.**
 Carac. vt dicatur mihi, quando scriptores nostri ita locuti sunt, vt
nn. 249. Caietanum Neapoli omnimode recessisse negent? Et si aliquando recessisse concedant, quis ei tunc vetuit Neapolitanæ domus Præposito, nulla ab ea ratione, nullo temporis interuallo, discedere? Et si non sui iuris Caietanus, quia religiosus. Nunquid religiosi, qui sui iuris non sunt, iter habere non possunt? miror desiderari scriptores, quibus sanctorum itinera literis commendentur, quod Suarez eiusdem familix, impertinens credit: **270.**

De festis hæc sunt verba illius. Parum profecto refert, quod priuata historia **Sanctorum**
6.9. v. 15. humane illorum temporum, illius peregrinationis Iacobi mentionem non fecerint; tum quia in ea Iacobi peregrinatione, nihil accidit adeo publicum, & prodigiosum, vt in vniuersum orbem illius fama exierit, quo possent excitari historici ad id memoria prodendum; tum etiam quia in illis temporibus non fuerunt in hispania diligentes scriptores rerum,

Pag. 177. qua in ea gerebantur. Hoc autem nobis sæpissimè contigisse, non **202. 214**
 semel conqueritur Caracciolus, potissimum in Vita Caietani, cuius scribendi principium à nostratum iniuria fecit. Tempus **250.**
 atrox (inquit), & seuera nostratum iniuria: Etenim, vt idem est auctor,

auſor, non Caietani remiſſa Virtus, quæ nunquam non acerrima fuit, ſed noſtratum taciturnitas, qui diligentius viuere, quam ſcribere maluerunt, in culpa eſt. Non eſt igitur his reſpondere ad argumentum, ſed vim argumentationis meæ ſiccò velligio præterire. Ea hæc eſt, S. Ignatius Lutetiæ ſtudiorum cauſa conſtituiſſe traditur; & tamen in Belgium, & Aug'iam bis, & ter excuſſiſſe conceditur ergo non benè deductur, Beatus Caietanus non fuit Venetijs, quia Neapoli Præpoſitus morabatur. Senecaſ Caietani, & Iuuentus Ignatij, ſui eſſe, vel alterius iuris: quod ſcriptores vniuſ excuſſionis, non autem alterius meminerint, ad rem non pertinent, neq; punctum tangunt.

Qua mente argumentum ducatur attende. Sed, & de B. Caietano non temerè id eſſuſum, (dicebam ego) is enim, vt erat erecto vir animo, & in proximorum ſalutem accenſo, temporis compendio plerumq; incommodis itinera aggredi ſolebat, vel animabus, vel ſui ordinis bono profuturus; liceat nunc vniuſ, vel alterius reminuſci, quorum nec Tuſus, nec Caracc. meminit, & c. hæc ego. At Nigronus, aſſert hic quoq; in probationem excuſſionis Venetæ duas excuſſiones B. Caietani. In probationem excuſſionis Venetæ, dicit ille, quod non temerè de B. Caietano id fuerit eſſuſum, aſſerui ego; quia poſſibilitas negabatur, at non hinc, ſed ex traditione probata eſt excuſſio. Quod poſtmodum iam ſubdidit: Veronenſis excuſſionis mentionem feciſſe Episcopum Acerrarum cap. 61. eiſdem capituli lectio vanum hoc eſſe declarat, in quo nunquam appellatum Caietanum inuenies; tantum abeſt, quod eundem Veronæ migrariſſe commemoret. Caracciolus vero pag. 270. quem citat Nigronus, (ſed vitio impreſſoris 280.) Bonifacius, & ſeptem alijs Veronam mittuntur à Theatino Episcopo, & à Caietano, pænes quos rerum ſumma erat. Porro pagina 245. incolatus, non autem excuſſionis textuſſe hitoriam, quod eiſdem ipſa verba declarant. Igitur Caietanus Veronam aliquando abiit, & incoluit vna cum alijs noſtratibus eaſdem Nazarenas Cellulas, quas anno 28. Bonifacius incoluerat, quæ quidem profectio ab ea præterſa diuerſa eſt, quam ego in probationem icinorum Caietani temporum compendio adduxi, vt in emendatiſſimis codicibus legitur; & in ijs, qui Typographi culpa extant inemendati, certè ipſe enarrandi modus demõſtrat; primo namq; Verona feciſſe, ibiq; aſpetrimæ vitæ ſpecimen dedit;

S. 12. nu.
38.39.

dic; 2. Veronam adije à Gilberto rogatus, vt sibi fluuantiam opem ferret. Si ibi erat, cur è Venetijs, vt illuc se conferret enixè precatur? quid rogat, quasi absentem, quem, si eadem esset mansio, habebat presentem? Hæc autem si non aduertit, in quo tamen ex parte, commiseratus, excuso, quem oppugnandi libido vincebat: firmiorem nihilominus pax oculis habebat probationem; illam vtiq; quam plenam, probatissimam faciunt manu scripta Archiui S. Pauli, quæ alteram ab altera distinguunt, vt nihil magis, & cum ipsa, dicta plenè contineant: nihil desiderandum, nihil superest producendum. Neq; prætermittam Romanas excursiones, quarum Tufus, & Caracciolus meminerunt; satis ab his esse diuersas; quod, vt magis manifestè fiat, eadem omnino verba hic transcribam, quibus in codicibus exarata inueniuntur.

S. 12. n. n.
38.

Tufus hæc habet. *Fratris Baptista mandatis obtemperans è Venetijs Romam venit.*

Caracciolus. *E comitijs Roma celebratis Neapolim rediens, & c. Castaldus. Vt intellexit; magna exstimationis, perfectionisq; virum, quotidie Sanctum Missa Sacrificium Deo minime offerre, non peperit labori, & Neapoli, Romam vsq; perrexit, vt prædictum Ecclesiasticum, ad quotidie celebrandum induceret, quod feliciter assecutus, vix nocte vna in Vrbe commoratus, confestim Neapolim est reuersus. Tres Historici, non eandem, sed tres diuersas excursiones memorauimus. Quamobrem iactare desistat, quod à me narrata itinera me feriant: quæ certè cum ab ijs sint omnino diuersa, quæ Tufus, & Caracciolus literis consignarunt, ipsum, non me percutiunt; meq; ab omni prorsus infidelitatis labe necesse est, vt fateatur innoxium: quippe qui fideliter eorum singula loca notauit.*

FALLACIARVM RECOLLECTIO

ex Historica Disput.

a §. 13. vsq; ad §. 21.

ANIMADVERSI O XXIV.

Q Vis, vel leuibus coniecturis, quæ nihil probant negare poterit, Caietanum Venetijs, cum Ignatio constitisse quem cum Caietano Venetijs collocutum, traditio firmat non ergo difficile credat, quod iam factum traditio probat: an minimè constare dici potest, quod traditione constat abundè meminerit de mansione Apostolorum Hierosolymis ex Scriptura constare, de excursionẽ Iacobi ad Hispanias nihil scriptura nemo tamen ex eo Hispanicam professionem iure negauerit; vt benè Suarez ex vestris obseruauit. Non ergo ad effugium excogitatum dicatur, quod traditione firmari monstratum est; nec vis in verbis fiat, quæ vix aerem verberant, & vt ait Apostolus. *Velut as sonans, aut Cymbalum tinniens.* Quare ea Inutilia prorsus esse, ipsa quidem facta decernunt. Recolatur propterea, quod sponte sua concessit Nigronus, nimirum Anno 36. Sanctum Ignatium sub finem Martij Venetias peruoluisse, & duos illos Beatos componi potuisse intelliges, & quæ multa, vel enucleata, vel mox explicanda dixit, insinua apud se, & refrixa manserunt: ea tamen suo loco videnda remitto.

§. 13. nu.
42. 43.
§. 15. nu.
45.

Synop.
num. 2.

§ Synop.
eodẽ nu.

Illud insuper à Nigrono obseruatum, ne memoria decidat oro: Nihil Lutetianæ Ignatij mansioni ab anno 1528. vsque ad 1535. obstare, quod sæpius in varias Regiones eodem tempore abierit; quandoquidem historici vestri, non continuatam, imò aliquoties alio pertexisse literis consignarunt; nam eadem ratione Neapolitanam stationem Caietani obiectasse, mihi necesse est vt retraheret, ne iniusti Iudicis crimen incurtat.

Ad effugium excogitatum dignoscitur; nempe Ignatium nimium sollicitum inquirere Hispanos, à quibus, vt fieri solet, auxilio peregrinus, hispanus iuuaretur; nam contrarium prorsus de eo habet Ribadina his verbis. *Venetijs oratorem*

§. 15. nu.
48.
i cõp. fol.

fol. 1021 *apud illam Rempublicam Imperatoris D. Caroli Regis Hispaniarum adire noluit, quia non hominum, sed Dei favorem quarebat: & infra describit Sanctum Virum ostentatam vitam non licere, noctu vero in publica Sancti Marci Platea decumbentem quiescere. Hæc autem, cum alijs strenuè perfecerit Ignatius, nunc secundo à se diuersum fingere minimè licet. Quæ si vera sunt, infingunt utiq; quod Nigronus è contra. necesse illi fuit quam primum inuenire hospitium, conducere domunculam, & c. exigere pecuniam, &c. hæc omnia effugium quidem sapiunt, ac non tutum.*

S. 16. nu. 57. *Miratur vehementer, quod Ribadineræ affigatur Ignatij negasse miracula, sed vehementer admodum miror, quod tribuatur Ribadineræ; quod nusquam, & nunquam ego. Legatur proinde argumentatio mea, quam Nigronus Responsioni suæ præfixit; mea argumentatio hæc est; Ribadineræ Ignatium excusat, si quis forte temerario ausu eius spreuerit, improbaueritq; virtutem: eo quod miracula non patratit, hoc inficiari non*

Rib. in vit. Ignat. lib. 5. ca. 711. *potest, quinimo ipse Nigronus confitebitur infra. Tunc in isto, cuius fidei standum est? si Ribadineræ: ergo Ignatius miracula non fecit; si Orlandino ergo fidem meam non abieget. Videamus nunc si fideliter hanc meam argumentationem repetat Nigronus; dicit igitur; Castaldus à me sciscitatur, utri fides habenda sit, Petro ne qui negat Ignatium miracula patrasse, an Orlandino, & alijs, qui affirmant? Obserua diuersitatem. Aliud est nanq; excusare Ignatium, si quis eius sanctitatem non probauerit, eo quod miracula non fecerit, & aliud est negare quod miracula patrasset; primum dixi; secundum à me dictum non iouentur.*

S. 16. nu. 59. *Cur errorem, seu opinionem errantem, aut falsam autumat, quam non falsus rumor, sed maiorum meorum confans traditio, mihi impressit, confirmauitq;?*

Quomodo Ignatius in nostrorum odium solitudinis non præbuit aures amborum ordium coniunctionem poscentibus, qui solitudinis tanto studio inceptus fuit, ut propterea perpetuo Ierosolymis petam insisteret, ut post multa anathematis quoque iniuris vocatum ei fuisset? qui etiam in ipso Ierosolymitano Iogo, & periculoso ieiare, ut dilectæ solitudinis dulcedine frueretur, viz ducem, vel exoragum, se putat, vtilius sibi visum solita-

solitarium, quam cum altero incedere. Illud autem, ea reor ex
 causa ab Ignatio prolatum poscentibus, ut ex duobus ordinibus
 vnum efficeretur, maius Domini seruitium esse; ut utraq; Re-
 ligio perseveraret in eo instituto, quod ille cuiq; dedit, quod
 Spiritu B. P. nostri Caietani imbutus Ignatius, quod ab eo se-
 mel accepit semper retinuit. Quid me prudentem vocat, quem
 divinare dicit? Patrem atque auctorem, ea quae genuit, aut
 fecit, diligenter conservare debere obicit mihi Nigronus Eu-
 sebij Cæsariensis, & Amb. auctoritate sustulit; ac quid tunc
 ab Ignatio factum, quid ab eo genitum? nihil prorsus; nihil
 igitur ab eo conservandum, nihil penitus custodiendum. Deli-
 neaverat, dicit ipse, tunc temporis Sacerdos Ignatius Societa-
 tem, quam postea edidit. Verum hoc, non suas, sed meas tue-
 tur partes; Siquidem non semel sic ruditer p[ro]p[ri]o additur, &
 minuitur, vel certe ipsum totum contemnitur, ac etiam lace-
 ratur. Hoc porro egisse Ignatium commendant plurimum,
 quae ex Maffeo prolata sunt: Nam, si multa, ac diligenti pre-
 ce, & ieiunio explorat numinis voluntatem, ac diu perplexus
 (quae sunt ipsaemeta verba Maffei à Nigrono allata) ergo in
 illa diuturna perplexitate, in hanc potuit devenire sententiam,
 ut suis postpositis cogitationibus, à Caietano vero Dei seruo,
 Dei vellet intelligere voluntatem. Nec inficior, quod assumi-
 tur; non omnem Religionem, quamvis optimam, omnibus es-
 se idoneam; inficior tamen sequelam, nostram propterea non
 potuisse appetere Ignatium, cui tunc nostrum institutum, Ec-
 clesiae Dei fructuosum, atq; illius cui utilissimum obiectaba-
 tur; ut vberissime dictum est. Quae duobus tantummodo con-
 stabat domicilijs, & paucis localibus recentem nostram fami-
 liam, longè, lateq; lumen suum diffundere non potuisse a bitra-
 tur Nigronus. Sed nonne potuit v[er]o S. Bened[ict]us in altissima
 specu reclusus suae civitatis fama Monachos à se instituendos
 adducere? Nonne potuit ab vno Veneto Cœnobio eadem no-
 stra familia Neapolim vsque fulgorem suum transmittere? quod
 nostri Scriptores testantur omnes; & non poterat Vene-
 tiji Ignatio præfulgere? His prof. Quid, quis non intelliget mul-
 tum equidem, maximeq; moveri potuisse Ignatium Aduentum
 illo splendore, quem pleris in recessu, quam in fronte censet.

S. 17. nu.
61.

S. 17. nu.
62.

lib. 1. cap.
16.

Animad.
12. 13.

S. 18. nu.
64.

Car. i vit.
Caiet.

pag. 215.

Tufus in
hist. Cler.
Reg. 6. 4.

eur fuisse, quive plus Angelis, quam hominibus apparebat ?
 Quod enim Angelorum est, Angelico viro denegandum non
 est; qui legerat in Evangelio; *Simile esse Regnum Cælorum grano sinapis, quod quidem minimum est omnibus seminibus, cum autem creverit maius est omnibus oleibus, & fit arbor, ita ut volucres Cæli veniant, & habitent in ramis eius. Quod nobis planè euenisse, ipsum Nigtoaum testem appello dicentem.*
Histor. Non parem extitisse huic splendori, quo nunc in Italia numero Sodalium, & Canoniorum; Nobilitate generis; Studijs Literarum; Eloquentia sacra; Probitate visa; ac multitudine Episcoporum, quaque
disp. S. 18. *versus aucta, clarescit.* Quare splendorem illum priorem trinuere vanum est: etenim, quæ Dei sunt, quamvis parua, maximum in dies recipiant incrementum; Et Ignatius qui Dei spiritu regebatur, Dei more, in rebus dijudicandis, se gerebat.
19. Mor. Quod, si Sanctus Gregorius Papa, per volucres Cæli in ramis arboris quiescentes, sanctorum animas intelligit; hoc mirro modo, tunc in nobis impletum agnosce, quando Sanctus Ignatius nobiscum quiescere concupiuit.

Ignatium Venetijs Hospitem, sua negotia curantem, incuriosum in alienis, admitto. Sed quod tunc gessit, suum, non nostrum erat: sibi consulebat, non nobis: Ipse adhuc erat in mari; nostri vero in Portu; Lababatur ille contrarijs ventis, ut Societatis narrant Historici, quos feliciter absoluerant isti, tunc, tranquillaque; persfruentes requie; Ille de suo ordine, quem in mente ferebat, satis dubius, nihil certum habuit, nihil firmum, ante annum 1539. (si vera Orland. reculit) Isti decennio, & amplius elapso, laborum suorum fructus suavissimos suaviter degustabant, vberiores dulcissimos in posterum promittentes.

S. 18. nu. Quia Clericorum, Monachorumque munia, etiam alij exercebant, spectabile non fuit, Clericos, secularium vitij ante implicatos, nunc primo nitore redditos; ne dum suas pristinas laudabiles sanctiones, temporum iniuria deprauatas; verum, etiam Monachorum sanctissimas leges in vnum congestisse; non quidem in monastico habitu, sed sub ipso clericali amictu.
Animad. Hoc certè omnium corda lætitia, & admiratione compleuit.

S. 18. nu. De me conqueritur, quia dixi suos, nostros in habitu, atque vestitu

vestitu imitatos ; hoc autem impossibile persuadet, quia S. Ignatius Parisijs degens, nullam nostri Ordinis, Venetijs commemorantis, cognitionem habere potuit. At utrumq; non sic prolatum est, ex Ribadinerâ conuincitur; siquidem primo loco, non in vna domo, eodemq; vidu, ac vestitu; sed ad sui cuiusq; libitum socios vixisse tunc, tradit: postea illis, atque nobis in lucem edicis, & cognicis, veramq; Religionem, in habitu non nimis dissimilem scripsit, ac propterea, quod nostrum erat, illis attributum dicit. Verumtamen insulsa, ac frigida prorsus hæc ei lis qui ad me coarguendum iam nouerat vulgare illud dictum Clementis III. Habitus non facit Monachum. Insignium virorum virtus, & Sanctitas, Templi nitor, & cultus, quia hæc iam delineauerat Ignatius: illis vero similes nouem iam comparauerat socios; Ignatij mentem mouere non potuit. Imo maximè potuit; sicut scriptum est. Omnis caro ad similem sibi coniungitur. Et Omnis homo simili sui sociabitur.

lib. 2. c. 4
lib. 2. c. 6
S. 18. nu.
67. 68.

Ecclesiastici 13.

Quid sibi vult nostratium contemplationis, ac solitudinis tam magnifica amplificatio? an hinc eripitur in proximis adiungendis aduitas ei, quæ ex utraq; compacta est? certè insulse ratiocinaretur Dominum Saluatorem nequaquam Ciuitates, & Castella iustrasse prædicantem verbum Dei, qui sæpe secedebat in montes, ibiq; in Oratione Dei pernoctabat. Quis vnquam dixerit S. Franciscum in Syriam ad Regem soldanum minimè nauigasse, quia loca aspera, & ab hominibus seiuncta iugiter incolæ? Negabit ne quisquam Antoninum Anacoretam Martyres in tormentis positos sæpe sæpius confirmasse in medio ciuitatum, quia in vastissimam Aegipti se contulit solitudinem? An solitudinem displicuisse Ignasio affirmare audebit, qui ex eiusdem gestis deprompsit solitudinem adamasse? Forsan, qui propensorem ad aliquid animum accepit, contrarium eligere neutiquam poterit?

S. 18. nu.
69. 70.

Rib. in
vii. lib. 1.
cap. 10.

Quæ de paupertate sanctissimè sancit Ignatius, suisque obseruanda præcepit, non obstant sanè, quin, illis postpositis, nostram, quæ veique præstantissima est, & propemodum diuina, desiderare non potuerit, & toto cordis affectu ardentè amplecti; siquidem perfectissimum viuendi genus est, viuere ex mendicatu, sed super hoc ali ex sponte oblatijs, Dei mi-

S. 18. nu.
71.

sericordiam expectando.

S. 18. *nu.* Vno non admōdum literis exulto, ceteros apprimē cultos, non poterat desiderare Ignatius? nunquid vos omnes Doctores? omnes literis eruditi? omnes Magistri?

S. 19. *nu.* Quoniam virtutes coniunctissimæ sibi sunt, & affines; nihil contra constantiam facit, qui temporum cedit improbitati; hinc in Macab. laude ponit Chryf. fortisq; athletas maximè commendat, quod quando graue quidem bellum ingruerat, nec quidquam possent facere quod prodesset, se abscondebant: nam hoc quoque fecerunt Apostoli; non enim semper apparentes in mediâ irruerant perisula: sed nonnunquam, & fugientes, & latentes secedebant. postquam autem parum respirarant, tanquam generosi quidam Catuli ex antris exilientes, & è latebris emergentes statuerunt non se amplius solos seruare: Quare nullo iure conqueri potest Nigronus parum honorifice me cogitasse de Sancto Ignatio, cui etiam eripuisse constantiam damaat, quia quæ difficillimè in consultationem venerunt, animo verasse Ignatium dixi:

Maff. lib. Cur potius Maffæum non improbat, qui diu perplexum, multa, ac diligenti prece explorasse numinis voluntatem descripsit? Si diu perplexus, ergo vanum est effugium in socios contorque te metum, & quæ ex Orlandino transcripta sunt verba, ab Ignatio quoque prolata, negare, quod ipsa quidem perplexio constare facit abunde. verum de his factis.

S. 20. *nu.* Sanctus Ignatius, quia perpetuo mendicauit idcirco ab illo paupertatis genere, quod mendicare prohibet allici minimè potuit. Hoc gratis dicitur; ideo sine hæcicatione negatur: quisnam prorsus ignorat institutum diuersum ab assueto amplectandi in cuiuslibet esse potestate? Iuuenes corporis afflictationibus assueti in seculo, non ne spiritu Dei in mitem aliquam Religionem induci possunt? E contra in delitijs enutriti quam plures, asperam vitam aggrediuntur. Qui de lapidibus potens est suscitare filios Abraham, & omnes nos sicut lutum in manu figuli sumus, in manibus eius, in cuius manu sunt omnes hæc terræ, potuit utiq; mendicationi deditum à mendicando auertere, quia tunc Sanctitati sic expediebat Ignatij, & Caietano veluti alter Saulus, Ananiz; se subdere, qui

non de mendicatio, sed de sponte oblatiſ corporaliſ neceſſi-
tatiſ ſatiſfacientiſ, toto cordiſ affectu, temporalium ablata
ſollicitudine, Domino ſeruebat.

FALLACIARVM RECOLLECTIO ex Historica Diſputatione.

à §. 21. vsq: ad §. 22.

ANIMADVERſIO XXV.

NOa eſt, quod laboreſ Nigtonuſ in perſerutando quid
Crimen ſignificet. Si quidem, quos citat, Chriſtianorum
Magiſtri, nunquam certè contra conſtantiam, aut contra fide-
litatem, nec etiam contra officium boni viri, vel in minimo
peccare docuerunt, quiſquis, quod Ignatius in ſocioſ ſibi non
aſſentienteſ facturus fuiſſet ipſe quoque faceret; nempe illiſ
ſpretiſ nouum vitæ genus aſſumere. Quomodo autem hæc ve-
ra ſint nunc denuo diſſerere non expedir, ne dum eadem ſæpiuſ
repetuntur, & lectoriſ animuſ nimium fatigetur, & folia inuti-
liter replentur. Vtiq; quod tunc fecit Ignatius (quod quidem
iniſciari minime poteſt) Deo inſpirante feciſſe credendum eſt;
nunquam enim vitæ Sanctuſ aggredi præſumpſiſſet, quod à Di-
uina voluntate recedere credidiſſet. Quid ergo mirum, ſi ſo-
cioſ, ad quod Deus eum impellebat contradicenteſ omnino
ſpreuiſſet? Et nihilominuſ, hoc non iam dictum eſt, ac ſi
profeſſo ſodalium ſuorum aſpernator fuiſſet, ſed ad adſtruen-
dam, adeo procul à culpa futurum, quod tunc parabat Igna-
tius, vt propterea, etiam ſi ſocioſ, quos prærolabatur reuenteſ
ſpreuiſſet, nulli reprehentioni obnoxioſ, commendationeſ me-
rito cumulandus foret. Sic de Sancto Ignatio loquendum
puto.

§. 21. nuſ

79. 80.

81. 82.

Anim. 10

Anim. 2

Anim. 8

§. 22. nuſ

84

Quorſum denuo ſocioſ datæ fidei ſit mentio; ſi hæc, nulla
ratione teneri Sanctum Ignatiuſ dignoſcitur, & confeſſetur, cui
in nouum Ordinem intrate iure licuiſſe fatetur? ſi autem ſicut
licitum, ita & expediens; cuiuſ iudicioſ magiſ ſtandum eſt,
quam Sancti viri, quem Sancto Spiritu duci negare nefas
eſt?

est? nec vobis post tot annotum circulos ita res sunt presentes, sicut tunc Dei seruo obiectabantur, quem Dei voluntatis conscium, nunquid filij patri optimo denegabunt? De socijs, quos tunc przstolabatur Venetijs, parum sibi promittere potuisse, atq; omnium non leui iniuria, & ætatem, & doctrinam in eos contorquere, inhonorificum dictu est: recolatur, quod ex Orlandino hausit, & veritati consonat vehementer, S. Ignatium ab omnibus locijs agnosci, & reuereri vt patrem. Si Sanctum Ignatium venerabantur omnes, & agnoscebant vt patrem; certum est filios obedire debere parentibus: parentes vero vtilia filijs procurare: vt utrumq; factum; nam Ignatius ad nostros accedens, filijs, sibiq; consulebat, filios vero illi adhesuros nulli dubium est; si secus, quomodo Ignatium venerabantur omnes, & agnoscebant vt patrem?

Dr. lib. 2
S. 59:
S. 23. nu.
86.
Nequaquam inconsistentem, aut leuem vlllo pacto se prodidisset Ignatius, quod ex paulo iam ante dictis compertum est omnibus; quare vanum est tale commentum, & multo magis inefficaciam ponere in Ignatio, duritiemq; in socijs, qua nec ille istos ad se trahere, nec isti ab illo trahi sinerent. Esto, neminem promittere posse de facto alieno, ac non pater: nec apud nostros illorum irritum fuisset vocum, qui animabus lucrandis totos se manciparant, eadem quippe apud przsicos nostros patres erat voluntas, idem propositum; nec si post sociorum exploratam voluntatem, vel omnes, vel maior pars recusasset, Ignatius novellum Ordinem intrans fidei violator, sociorumq; desertor excisisset, illi utiq; tunc ab eo se subtraxissent, cui in nostro Ordine iam firmato, atq; constituto assentire nolissent; nec Patres S. Nicolai quicquam vereri poterant: homines quippe ingenui, docti, ac Spiritu Ignatij imbuti, non arrogantes, sed humiles corde iugum Domini, nostris subiecti legibus, patendo, non imperando portassent.

Quid si timuissent, ac propterea socios recusassent admittere? etiam tum sine leuitatis labe, aut fidelitatis detrimento, res se egisset: Ignatius siquidem, ab aliquali societate in posteritatem non propaganda ad Religionem Apostolicam firmitate solidatam, a generatione in generationem permanens, transibat.

Quis certe amplificationibus, aut caetachresibus usus est vniquam, quibus praesens redundat opella? Si nomine Societatis aliquot virorum caetus intelligi dicitur, qui Societatem quandam inter se conformauerant, tanquam futurae Religionis inchoationem, quod in Ecclesia Catholica non ambigitur vsitatum; hoc vtiq; anno 36. ab Ignatio, & socijs minime factum est, quibus non nisi anno 39. de Societate in posteritatem propaganda mens incidit.

Si aliqualem Societatem ante annum 39. coaluisse inter Ignatium, & socios probari intenditur; non est quod probetur, nam vltro conceditur. Verum ad propositum intentum non conducit.

Sicuti neq; prodest negare ad aures Carraxae colloquium Ignatii peruenisse, quod a maioribus nostris constans, & firmum accepimus. Dicere quod si Carraxa sciuisset, nunquam institutum Ignatii mutare attentasset, & hoc vanum est. Quid enim praedixerat Caietanus? Hoc vtiq; Ignatium fore Fundatorem aetuosioris Religionis, a qua, etiam si aetuosia aliqua munia pontifex ablegasset, nostra aetuosior permansisset; Sed quod his omnibus maius est, suadere vult Religionem tunc esse inceptam, quando de ea condenda nihil adhuc cogitatum fuerat.

Multa compe disposita in hoc paragrapho, quae omnia ad vnum aliquod rediguntur; quod pictoris similitudine exprimitur, prius quidem tabulam inchoatam, primis lineis adumbrantis; postmodum coloribus nobilior exornantis; vltimis membra efformantis; & postremo imaginem perfectam, atq; completam oculis omnium proponentis: Vt tunc haec omnia circa idem subiectum versantur, & Platonis v. g. capta imago quousque perficiatur, idem profus est opus. Sed quid, si Platonis speciem incipiens quis effingere, in alterius omnino diuersam, nempe Aristotelis, protrahat opus?

Quod paucissimi quidam homines, quoad ipsi vixerint pietatis operibus incumbere statunt, Pix Societatis simulacrum est: etiam si aliqua, non tamen tria omnia vota emiserint. At quando in posteritatem amplificare familiam, eandemque

paupertatis, castitatis, atque obedientiæ factis votis munire decernunt. hoc non simplicis Societatis, sed religiosi cœtus vera est effigies, atq; adeo diuersæ ad inuicem, vt, sicut supra pronuntiatum est, formaliter distinguantur. Quid autem in mente Ignatii infederit, quis inuestigauit? verumtamen certum est, propositum in mente reteneum nihil operari; Et nihilominus ex his, quæ Ribadinera in vita Ignatii edidit, & omnes vnam affirmit, certum est, etiam post marelanas illustrationes, nihil de Religione in eius mente infedis; quippè, qui solus peregrinus Ierusalem petijt in ea suæ vitæ cursum expleturus, in Sanctorum locorum veneratione, proximisq; iuandis; certum est autem Religionem, plurimorum dicere cœtum in posteritatem propagandam, quæ omnia excludunt, quæ tunc Ignatium meditatam fuisse tradunt.

§. 25. nu. 95. Haud sanè negatur primam illam Societatem non institutam, nec suæ amplificationi non præstitisse, nec nomine Iesu decoratam: negatur tamen præstitisse facultatem, de cuius statu deliberandum erat, deliberatio namq; non præexistenciam, sed futuritionem indicat, quod clarè sine vlla gloriâ exprimunt verba in margine apposita, (*quam consulendi viam tenuerint Patres in Societate condenda,*) quæ non nisi futuræ aptari possunt, quæ subsequens est informem illam primam Societatem, de qua etiam loquitur Orlandinus, cum retulit, omni opere retinendam, quod vt perspicuum fiat apponam præcedentia, quæ in citato numero quinquagesimo nono apposuit author.

lib. 2. nu. 59. „ Postremò, ne peritus à procuracione salutis publicæ interrim desisterent, quotidianæ vitæ munera, ita disperciunt, vt „ diurna quidem spatia, partim animorum defensionem, partim „ rerum consuleandarum cogitationi; nocturna verò delibe- „ rationibus dicarentur: prima igitur nocte quæsum est, vt „ trum Pontificis Romani iussa, cui se voti nexu pro tuendis „ animis mancipassent, varia loca peregrinantes oporteret, su- „ is quemq; rebus, muneribusq; nullo ad alios respectu habi- „ to, consensue præesse; an potius locorum interuallis, corpo- „ ribusq; diuisos esse; tamen vt animorum consensione, sic „ in errorum communione coniunctos. Attende quæso rei gra- „ dus,

dus, & processum; primo loco deliberandum existimantur
 certam quandam fundare familiam, quæ non ut instituerent
 duraret, quoad vira suppeteret; ergo aliam à priore diuersam
 condere cogitabant, non de perficienda deliberant, quod gra-
 tis dictum, rerum processus, & ordo declarat. secundo varian-
 tibus sententijs, statuunt amplius insistendum consuendo preci-
 bus, &c. ergo nihil vltiq; tunc actum, nihil inter eos firmum.
 tertio ne à procuratore publicæ salutis interim desisterent, ho-
 rarum spatia suis quibusque muneribus assignant. Aduerbium,
 interim, profecto, quæ inter institutam iam, & instituendam,
 mediantur Societatem, demonstrat. quarto queritur, vtrum
 varia loca peregrinantibus, suo quisq; operi præsit, nullo ad
 alios habito respectu; an potius, ut animorum consensione, sic me-
 ritorum communionem esse coniunctos. Et huic querito responde-
 tur Perspicuam rem omnibus visam, tam suauem, tamq; aretam
 Societatem ex tanta morum, nationumq; dissimilitudine con-
 flatam, omni ope retinendam; loquitur ergo de vnanimi illa
 consensione, à qua non expropter, quod varia loca Pontificis
 iussu peragrarent, corporibusq; futuri essent distrahi, cense-
 tur immunes; verum omni ope illam retinendam decernunt. Si
 secus, non est anteuertere sed peruertere dicta.

Haud illa reuelatione, quam de sua condenda Religione ha- §. 16. n. 2
 buisse ferunt S. Ignatium, narratio mea de eiusdem Congressu 97.
 cum Caietano Venetijs, concidit: nec Nigronum læret, qui de Sup. §.
 hac re copiose disseruit: Nec eum fugit, Ignarium accepta 36.
 Reuelatione Ierosolimam secessisse, ut inibi, quoad vixerit
 moraretur; quod quidem præfate Reuelationi aduersatur ma-
 gis, quam congressus, quem Venetijs habuit cum Caietano.

In me calamum acuit, & matrem necat. In quam criminis §. 17. n. 2
 suspitionem commouit, vitam scilicet occultasse Ignatij à Riba- 99.
 dinera conscriptam, quod nunquam protuli.

Omnimodam fidem Petro Ribadinetæ adhibendam, nun- §. 18. n. 2
 quam in dubium verti, quem multa addere, multa item o- 101,
 mittere, in cõdice meo lego: verumtamen ad modicum fulcire
 iuuat, quod neque in sacro Roræ auditorio, neq; ab Eminen-
 tissimis Cardinalibus, Sacris Ritibus præpositis, probatum est cū
 nullam Reuelationem Ignatio factam probatam inueniam.

paupertatis, castitatis, atque obedientiæ sacris votis munire decernunt. hoc non simplicis Societatis, sed religiosi cætus vera est effigies, atq; adeo diuersæ ad inuicem, vt, sicut supra pronunciatum est, formaliter distinguantur. Quid autem in mente Ignatij infederit, quis inuestigauit? verumtamen certum est, propositum in mente retentum nihil operari; Et nihilominus ex his, quæ Ribadinera in vita Ignatij edidit, & omnes vnam affirmit, certum est, etiam post marelanas illustrationes, nihil de Religione in eius mente infedis; quippè, qui solus peregrinus Ierosolymam petijt in ea suæ vitæ cursum explecturus, in Sanctorum locorum veneratione, proximisq; iuuandis; certum est autem Religionem, plurimorum dicere cætum in posteritatem propagandam, quæ omnia excludunt, quæ tunc Ignatium meditatam fuisse tradunt.

S. 25. nu. 95. Haud sanè negatur primam illam Societatem non institutam, nec suæ amplificationi non præxstitisse, nec nomine Iesu decoratam: negatur tamen præxstitisse *Exortitiã*, de cuius statu deliberandum erat, deliberatio namq; non præxistentiam, sed futuritionem indicat, quod clarè sine vlla glosa exprimunt verba in margine apposita, (*quam consultandi viam tenuerint Patres in Societate condenda,*) quæ non nisi futura aptari possunt, quæ subsecuta est informem illam primam Societatem, de qua etiam loquitur Orlandinus, cum retulit, omni operatiendam, quod vt perspicuum fiat apponam præcedentia, quæ in citato numero quinquagesimo nono apposuit author.

Lib. 2. nu. 59. „ Postremò, ne peritus à procuratione salutis publicæ inter-
 „ tim desisterent, quotidianæ vitæ munera, ita dispersiunt, vt
 „ diurna quidem spatia, partim animorum defensionem, partim
 „ rerum consultandarum cogitationi; nocturna verò delibe-
 „ rationibus dicantur: prima igitur nocte quæsitum est, v-
 „ trum Pontificis Romani iussu, cui se voti nexu pro tuendis
 „ animis mancipassent, varia loca peregrinantes oporteret, su-
 „ is, quemq; sebus, muneribusq; nullo ad alios respectu habi-
 „ to consensu præstare; an potius locorum intervallis, corpo-
 „ ribusq; disiunctis esse; tamen vt animorum consensione, sic
 „ in exteriorum communionem coniunctos. Attende quælo rei gra-
 „ dus,

dus, & processum; primo loco deliberandum existimarunt
 certam quandam fundare familiam, quæ non ut instituerant
 duraret, quoad vita suppeteret; ergo aliam à priore diuersam
 condere cogitabant, non de perficienda deliberant, quod gra-
 tis dictum, rerum processus, & ordo declarat. secundo varia-
 ribus sententijs, statuunt amplius insistendum consulendo pieci-
 bus, &c. ergo nihil usque; tunc actum, nihil inter eos firmum.
 tertio ne à procuratore publicæ salutis interim desisterent, ho-
 rarum spatia suis quibusque muneribus assignant. Aduerbium,
 interim, profecto, quæ inter institutam iam, & instituendam,
 mediantine Societatem, demonstrat. quarto queritur, utrum
 varia loca peregrinantibus, suo quisque operi præsit, nullo ad
 alios habito respectu; an potius, ut animorum consensione, sic me-
 ritorum communionem esse coniunctos. Et huic quaesito responde-
 tur Perspicuam rem omnibus visam, tam suauem, tamque arcam
 Societatem ex tanta morum, nationumque dissimilitudine con-
 flatam, omni ope retinendam: loquitur ergo de vnanimi illa
 consensione, à qua non expropter, quod varia loca Pontificis
 iussu peragrarent, corporibusque futuri essent distrahi, conferen-
 tur immunes; verum omni ope illam retinendam decernunt. Si
 secus, non est anteuertere sed peruertere dicta.

Haud illa reuelatione, quam de sua condenda Religione ha-
 buisse ferunt S. Ignatium, narratio mea de eiusdem Congressu
 cum Caietano Venetijs, concidit: nec Nigronum lateat, qui de
 hac re copiose diseruit: Nec eum fugit, Ignatium accepta
 Reuelatione Ierosolimam secessisse, ut inibi, quoad vixerit
 moraretur; quod quidem præfate Reuelationi aduersatur ma-
 gis, quam congressus, quem Venetijs habuit cum Caietano.

In me calamum acuit, & matrem necat. In quam criminis
 suspicionem commouit, vitam scilicet occultasse Ignatij à Riba-
 dinera conscriptam, quod nunquam protuli.

Omnimodam fidem Petro Ribadinæz adhibendam, nun-
 quam in dubium verti, quem multa addere, multa item o-
 mittere, in codice meo lego: verumtamen ad modicum fulcire
 iuuat, quod neque in sacro Roræ auditorio, neque ab Eminen-
 tissimis Cardinalibus, Sacris Ritibus præpositis, probatum est cū
 nullam Reuelationem Ignatio factam probatam inueniam.

§. 19. nn. Iterum in Materiam culpam conuertit, quæ non peccauit, 103. sed ille, qui non breuiorem vitam, quam appellauit auctor; sed compendium allegauit, quod & si ab auctore, vel ab alio prodeat, copiosius esse non debet; idcirco namq; compendium dicitur, quia in eo breuiter summa operis tolligitur, cui si aliquid addatur, proprietatis suæ transgreditur metam.

§. 19. nn. Porro verba examinis anni 1606. ad probandum vitæ breuioris 104. verum Authorem fuisse Ribadinera in Curia Romana, nihil probant; non enim in tertia persona, sed propria testis deponere debet, vt fidem faciat, quam tamen sponte, atq; libenter præstare non recusabo.

§. 30. nn. Argumentatio mea vires accipit ab eo, quod fuit, nam 106. quot describit Ribera reuelationes, tot, & non plures in Ribadinera notantur, & hoc erat assumptum argumentationis meæ. Responso autem fundatur in eo, quod esse potuisset, quod à Nigrono in me acriter impugnatur. Sibi tamen nunc licitum facit, sic; si Franciscus Ribera, inquit, superstes fuisset, reuelationes alias, & hæc precipue controuersam referre potuisset. Quare harum vera firmior sit, mea scilicet argumentatio, an sua responso; Ipse sit Iudex. Ipse de se sententiam ferat, qui Iudicium pronunciauit.

§. 31. nn. Non est meum, vestrorum scriptorum acriter expugnare di- 108. cta, neque asserta vestra euertere funditus: hoc decet, quos Christus Iesus elegit sibi in hereditatem, quos charitate pepertit; charitate alie; charitate vult crescere, & peruenire ad regnum. Quare libenter admitto Orlandinum, modestiæ gratia, verbo, fertur, usum. Cui adiumenta omnia subministrata fuere: tabularium societatis apertum: perlata quæcunq; ex prouincijs historiam inferuebant: quæque à Ribadinera, & Masico prætermissa quia nosse poterat, quod prædicti duo nescierunt: præterea hunc præ omnibus cultum timide loqui Ribadinera, natura, timidum, nulla cum formidine prædicationem narrauit; Clarissimorum virorum testimonia, quæ adducuntur, non ablego; Fidem, quæ Ribadinera à me danda requiritur, dare æquo animo non recusabo: potuisse Ignatium per Belgium, & Antuerpiam excurrere in Angliam, concedo: nec, quæ mihi acriter obiscistis, ac si, nec logicam à limine salutassent; in

vos vindex contorqueo: Neq; doleo culpasse in me, quod à vobis licitè fieri creditis, illius obliti, quod scriptum est; omnia postremo, quæ vindicaris in altero; tibi ipsi vehementer fugienda sunt. Vnum, vel alterum tantummodo à vobis quero, quod omnes vnanimiter sine controuersia enarratis. S. Ignatius 1534. vota nuncupauit apud Lutetiam in monte martyrum, Hierosolymam adeundi, ibiq; quoad vixerit animarum saluti vacare. Item 1539. de Societate in posteritatem propaganda consenserunt patres.

I. O. 148.

6. Verbo

Vindico

Hæc proculdubio tenebras aliquas in legentis animo inducunt. Quomodo poterat vouere Ignatius Hierosolymis morari, cum socijs, cunctis diebus vitæ suæ; si nouem antea annis, sandandæ Religionis reuelationem acceperat? Si veram reputauit, quare vouit, quod illam inefficacem reddebat? Cur non ab initio Societatem in posteritatem propagandam instituit?

FALLACIARVM RECOLLECTIO ex Historica Disputatione.

à §. 32. vsq; ad §. 39.

ANIMADVERSIÒ XXVI.

Tempus loquendi, & tempus tacendi inuenio apud sapientem; & ille Angelus, qui apud Tobiam docuit Sacramentum Regis abscondere bonam esse, protinus subdidit, opera autem Dei reuelare, & confiteri honorificum est; ergo vtrumq; bonum, vtrumque decet Sanctos; quare pro libito erat Ignatio socijs reuelare, vel non reuelare, quæ à Deo acceperat, iuxta opportunitatem temporum, quæ maxime existimari potest, quando anceps est animus, timoreque percussus. Quod si Deus hac de causa quandoq; capitibus ordinum aliqua præmonstrauit, vt sequenti paragrapho dicitur, quis prohibet, hæc capita postea suos quoque socios illorum communicatione solidare; sicut dixit Dominus Petro; ego rogaui pro te, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos? Vbi Beda,

§. 32. nota

110.

Eccles. 3.

Iob. 12.

Luc. 22.

I. cat. an.

bis Ribadineræ afferretur : nimirum implicitè Societatem designari per illa verba. *Quo proximis eius opera esset utilior ; & testimonium Maffei, qui explicitè loqui dicitur, ac propterea ad corroborandam iam datam interpretationem adducitur, explicitè illam destruit ; quippe, qui explicitè Religionem excludit ; cùm statuisse dicat. Ignatium primam operam suam, qualis qualis esset, nequaquam intra unius familiae cancellos includere.*

Et quidem satis dilucidè id ipsa Ribadineræ verba declarant in citato capite, quod Nigronus sæpius legisse, & perlegisse testatur : in cuius initio miror non reperisse, quæ conclusionem, quam reperit præcedebant, & interpretationem, quam adducit evertunt funditus : ea vero operæpretium putavi hic in veritatis testimonium adnotare. dicit igitur. *Hispanias, ut diximus, reuersus Ignatius firmus in corde suo studijs omni conatu operam dare ; quippe qui cum sua vota frustrata vidisset, nempe Ierosolymis commorandi donec vita suppeteret, confestim secum examinare cepit, quid à se Divina voluntas expeteret, quidue magis Deo gratum futurum. Deniq ; (& hæc est Conclusio, quam perlecto capite adducit Nigronus) statuit, quo proximis eius opera esset utilior, ad spiritus Divini vñtionem, literarum quoq ; cognitionem adiungeret. Attende omnia diligenter, quomodo ex antecedentibus haud implicitè designetur Societas ; quandoquidem perplexus, & dubius in deliberatione profertur Ignatius ; nec de Societate Ribadinstam loquutum, qui Societatem ab Ignatio non dum animo conceptam commemorat : quippe qui nondum quid à se Deus expeteret, quidue eligeret ignorabat. Sensus igitur Conclusionis hic est. Ignatius, quis tunc illiteratus, & ineruditus proximos instruendo multa passus fuerat, & pluries apud Sanctæ Inquisitionis Tribunal delatus (quæ tamen ad maiorem Dei, & serui sui gloriam cesserunt) ut igitur, illis semotis impedimentis, proximos, siue solus, siue cum alijs liberius adiuuaret, quod Ignatio semper in more fuit, literarum cognitionem adipisci, firmiter statuit, qua Diuinarum rerum quoque cognitio acquiritur, & hoc est, quod inferrebam ego illis verbis, quo gustu rerum diuinarum acustetur, studijs operam dedisti. Quamobrem iudicet modo Nigronus, suis ne, an magis maxime standum sit verbis,*

S. 35. *hu.*
117.

Non ambigo S. Ignatium sagacissimum donorum occultato-
rem extitisse, sed qualis extitit oro causa, qua in Romano iti-
nere reuelationem duobus socijs aperiret arcanam, vt animum
illis; & stimulum adderet, & omnibus eam reticeret, quæ ad
stabilendam Societatem maximè conducebat, quo tempore
de hoc præcipuè disceptabant? Si ad innotescendum socijs, quo
suasu Societatem Iesu appellitari voluerit, quod minime opus
erat, cum pro libito, vt Societati nomen imponat, sibi ab om-
nibus libera facta fuisset facultas. Quodq; iam vnanimi om-
nium consensu firmatum fuerat, Romani itineris celebrem il-
lam visionem aperuit cunctis. Satis conuincens est ratio; vt
credatur Ignatium, qui diuina pollebat prudentia, in lucem
debuisse proferre, quam cælitus de nouo sæcu acceperat, tum
maxime difficultatibus inter eos obortis, qui omnes eum vene-
rabantur, & cognoscebant vt patrem, eo magis, quod præcla-
rum illud Romani itineris visum, cum illis, quæ singulis diebus
in Sacro Missæ Sacrificio, aut oratione dulciter sentiebat in li-
bello descripta manu Ignatij inuenta testetur Ribadinera: Et
re vera illuminationes eiusmodi, & quæ diuino afflati lumine
accipiunt Sancti, nisi communicentur, sciri minime possunt: er-
go quæcumq; de Sancto Ignatio ad notitiam peruenerunt, alijs vt
aperuerit necesse est. Quare nihil mihi probandum est. neque
vna hirundo, aut vnus flos, ver floridum fecit, sed leuissimi,
atq; ornatissimi, ijsq; permulti; quod tamen sine detrimento
sacriturnitatis Ignatij dictum sit.

S. 36. *hu.*
19.
10.6.

Si quæ dicuntur vera existimantur, nec ego inficior consue-
uisse Sanctos, etiam post acceptas reuelationes humano more
se gerere; quod etiam Christum Dominum fecisse legimus,
consultentem Philippum de panibus, & si sciret quod facturus
esset: eadem quippe mensura metiri debentur, & mea: nec ab-
surdum putare Ignatium quia reuelationem acceperat, Cai-
etano ad hæsisse, cuius consilio, quia Spiritu Sancto erat plenus,
in vit. B. Dei facillimè scire poterat voluntatem. Sicuti cum B. Petro de
Petri de Alcantara fecisse legitur Sancta Teresia cuius dubitationes om-
nes, quæ ipsius mentem de Reuelationibus acceptis nimium per-
turbauerant illius venerabilis viri consilio continuo explosæ
fuerunt. Secus mensura illa non erit mensura Sanctuarii quam
debe-

debemus omnes profiteri, sed obliqua, & lesbia, quam non de-
cet Sanctos.

Nemo dubitare potest, quin revelato nomine, revelata etiã fuerit Societas, vt asseritur: sed mirum admodum est, post Maresanas, & alias illustrationes, ex quibus intellexerat Dei voluntatem in ea nominatione, Sanctum Ignatium non semel perplexum proferri, & dubium, quod vitæ genus eligeret, quidq; à se expeteret Deus. Insuper, Ierosolymam perrexisse, ibidem mansurum, quoad vita suppeteret; Omnes verò primarios vestros decem patres, non nisi anno 1539. consensisse, Societatem in posteritatem propagare. His proculdubio Nigrone euanescent obiecta: quare nihil mihi notandum restat, multum uerò illi, cum uix credi possit S. Ignatium, etiam post Maresanas acceptas collustrationes, ancipitem, & perplexum, Dei in illis præfensisse uoluntatem: ne dicam nominis impositionem ex tunc in mente retinuisse infixam; & multò minùs, certò pronunciasse, quod adhuc sibi fluctuanti dubium erat.

§. 37. n.
121. O
§. 38. n.
123.
Rib li. 1
uit. c. 16
Maff. li.
1 c. 16.
Rib. li. 1
vit. c. 2.
Orl li. 2
nu. 58.

Ad ea nunc tandem se conuertit Nigrone, quæ magis cum clarissimis Scriptoribus Reu. Admod. P. Magistro Dominico Grauina, et D. Constantino Caetano Abbate, et S. D. N. à facris, literarum: monumentis: doctrina, et eruditione conspicuis, ac rerum antiquarum peritissimis; quam mecum agere debebat, qui nihil de pijs Ignatii instrumentis dixeram. Porro spiritualia exercitia, quibus mysticas animarum Vineas excolebat Ignatius: ad alienam uoluntatem uicturus, cæteris, maiori cum utilitate communicare poterat. Obedientia namq; et humilitas, præcipua spiritualis uitæ præsidia, et ornamenta, aptiorè, et promptiorem hominem reddunt. In nostra eò magis familiaria, quæ animarum curandarum sollicita, à sollicitudinibus, et curis secularibus semota, uberiorès promittebat fructus: non timens, quin superflua curæ, tanquam spinæ suffocassent semetem patris familias: quare nec hoc armorum genus, quod multos iam annos traquerat, illi relinquendum foret: nec quicquam cum superioribus paciscendum.

§. 39 n.
125.

QVID SENTIENDVM DE EO,
quod Sanctum Ignatium opinatum esse, ferunt,
de Ordine Theatinorum.

In Hist. disp. §. 17. nu. 62.

ANIMADVERSI O XXVII.

Quamquam nulla prorsus ratio moneat, quod in nostram Religionem à S. Sede iam confirmatâ, infaustè, ne dicâ infestè dixerat Nigronus; nempe S. Ignatium effatum, nostrum Ordinem diù non duraturum: & earum quælibet, *Anima,* quas supra attulimus, ab hac errante opinione auertat. omnes. *9.* Ipsa quoq. S. Ignatii eximia virtus manifestum hoc faciat, cui laus fuit insignis, omnia ad maiorem Dei referre gloriam. Hinc Regulam traditurus, ab his profectò verbis exortus est. AD MAIOREM DEI GLORIAM. Quamobrem nequam in dubium verti posse censeo, eum, qui maiorem Dei gloriam in agendis quærebat semper, nulla nunc ratione maiori sua gloria Deum espoliare voluisse: qui sua bonitate, non hominum sagacitate, homines pascit. *Pf. 146.* *Magnus Dominus noster (cecinit Dauid) & magna virtus eius, & sapientia eius non est numerus. & post pauca, Qui dat iumentis escam ipsorum, & pullos coruorum inuocantibus eum.* quomodo iauocant eum? necessitate, non importunitate: si pullos coruorum, quando eos parentes derelinquunt, cæli rore Deus pascit; nobis ne deesse poterit, qui reliquimus omnia propter ipsum? absit. Audi fidei iussorem: *Beneplacitum est Domino super timentes eum, & in eis, qui sperant super misericordia eius: ut eruat a morte animas eorum, & alat eos in fame.* Ex industria iterum nunc nihilominus in hac vltima animaduersione, id euertere debeo, quo ad *Serm. 9.* vltimum vsq. ille conatus est eam inficere. Dicamq. quod S. *de 1614.* Leo Papa: *Quod dudum, & traditio decreuit, & consuetudo firmavit, nec eruditio ignorat, Pietas non pratermittat & sic firmiter Sep. 18.* in memoria perceptum, leuiter non recedat. *Ideirco* (inquit S. *hom. 29.* in *Euã.* Gregorius Magnus) *Dominus tunc discipulos increpauit, cum eos corporaliter reliquit: ut verba, quæ recedens diceret, in corde*

audierint.

audientium impressa remanerent: Et certè quis filius, & verè filius Matris suæ, non atramento, verùm, & sanguine non pugabit alacriter? Parcat mihi Nigronus, & qui Nigronum excusare voluerit, etiam si illius opinionis extitisset Ignatius, eius tamen dictum in medium adducere non debebat, quod sanè plurimum sibi obest: prodest autem nihil. Enimvero etiam si contentiosè dixerit illius certò mentis fuisse Ignatium, ut nostrum institutum non admodum duraturum sibi persuaserit: hinc tamen, nec mihi profectò, nec discreto cuiquam suadebit unquàm, idcirco ad nostra transire noluisse: imò ea propter transire voluisse suadebit quam maximè, ad sanctè, & humiliter retractandum, quod non firmiter affirmaverat. Nihil namq. prorsus officit sanctigati, eiq. præcellèti, ac maximè: si sanctus quis, & electus Dei, aliquid adhuc vivens senserit, dixerit, aut fecerit, quod correctione dignum sit: Hoc quippe (ut rectè Beda) solius *In Lus.* Beatissimæ Virginis privilegium fuit: nec ipsis Ecclesiæ sanctæ *22.* columnis, Apostolis, inquam, concessum, etiam post acceptum Spiritum sanctum; quare de Petro eorum Principe hæc coapostolus eius Paulus litteris consignavit. *Gal. 2.* Cum autem venisset Cephas *1. Io. 1.* Antibiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat. & *In e. 10.* Ioannes. Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est. Quod ad iam relatum astruendum assumptum refert Lyranus his verbis. *Iud.* Nec Apostoli longe perfectiores, & maximè post receptionem Spiritus sancti, non dicuntur immunes a peccato veniali. *a Adu.* Quod & de omnibus iustis, quâvis eximia sanctitate præditis multò magis sentiunt omnes. *Pelag.* Hieronymus *a*, Basilius *b*, Cyprianus *c*, Hilarius *d*, Ambrosius *e*, Gregorius *f*, & Augustinus *g* frequenter, novissimè verò Concilium Tridentinum. *b bo. de peniten. c lib. 3. ud Quir. c. 54. d In ps. 118.*

Quamobrem si Sanctus Ignatius illius mentis fuit, ut nostrum institutum non duraturum crediderit ob nimiam solitudinem, qua hominum benevolentia, & benignitas excitari non poterat, qui aliqua utilitate alliciuntur; quia hoc in Sanctæ Sedis vergit defectum, Regulam approbantis, quæ diù consistere non posset, & in Christi Domini consilia, Potentiam, & Providentiam: quasi hominum ægeret industria, ut homines divina sentiantes consilia pasceret, qui solius voluntatis imperio produ-

- est in montibus fennum, & herbam seruituti hominum: magis nobis tuendæ sunt partes Domini, quam serui. est enim ut Paulus docet, Deus verax, omnis autem homo mendax, idest ex Iustitia non uerbo. ut errare, labi, ac decipi posse eius ueluti propria affectio uideatur.* quod de Deo sentire, nec possumus, nec debemus.
- ad Ro. 3.* Nunquid ille, qui uocat ea, quæ non sunt, itaquam ea, quæ sunt, ijs, quæ sunt opus habet, ut cibum pareat ijs, qui sui amore, ac si non essent uiuere uolunt in mundo? nunquid ex ciborum carentia uita deficere potest ijs, qui mortui sunt, & uita eorum abscondita est cum Christo in Deo? Nūquid exhaustus est thesaurus indeficiens diuinæ omnipotentæ; et, qui Danielem pascere potuit in lacu leonum, nec Darii Regis æguit promptuariis: haud cibare potuit seruos tuos, à mundo elongatos, suo sancto seruitio incumbentes? quomodo autem uigere potest, qui nullius opibus æget; dicente Dauide: *Dixi Domino, Deus meus es tu; quoniam bonorum meorum non ages.* et alibi: *Si esuriens non dicam tibi, meus est enim Orbis terræ, & plenitudo eius.* Qui ægestate quoq; et inopia ingentes nobis parat diuitiarum copias, et thesauros. Audi Apostolum. *Propter uos egenus factus est, cum esset diues: ut illius inopia diuites essetis.* Certe hanc G'ossam nunquam legi in scripturis, quæ hic apponitur; nempe, *uitæ asperitas, aut insignis aliqua utilitas:* sed absolute pronūciatur. *Inuoca me in die tribulationis, eruum te, & honorificabis me.* ubi Augustinus, non enim præsumere debes de uiribus tuis: omnia auxilia tua mendacia sunt, me inuoca in die tribulationis, erua te, & glorificabis me. Omnes intelligite (clamat Chrysol.) *non ab hominibus pendemus, sed in calis radices agimus: Deus est, qui ubique nos tuetur.* Quod pluries nostris accidisse perspicuum est. Sic potissimum legitur de Venerabili Patre nostro D. Iohanne Montorsano, cui cum hora prandij nunciatum esset, nihil illo mane præstitum, aut paratum, ut fratres reficerentur; pulsate, inquit, campanulam, qua ad orationem conuocentur omnes, quibus orantibus, immisit Deus cibos, quibus pascereantur serui sui, sperantes in se, non autem in hominum beneuolentia, & industria, qui uitæ asperitate, aut insigni aliqua utilitate incitantur ad eis benefaciendum. Hinc Dauid absolute canit, sine glossa. *Spera in Domino, & fac bonitatem, &*

inhabita terram, & pascere in diuitijs eius. Vbi Genebrardus iuxta litteram: *Solidè, firmiter, ac verè pascere: Veritas firmitatem significat*. Et Ianienius ibidem ad litteram: *Vbite Domino commiseris, et virtuti incumbas, de reliquis securus*. Et Dominus in Euangelio, non hominum industriæ; non beneficijs, quibus homines alliciantur, suorum nutritionem tribuit sed Diuinz munificentia, qui dat omnibus affuenter, cui (ut Petrus ait) est cura de nobis. Dicit autem: *Quærite ergo primum Regnum Dei, & iusticiam eius, & hæc omnia adicientur vobis*. Hinc Chrysolost. *Nisi enim voluisset conseruari quoderat, non creasset, quod autem sic creauit, ut per escam seruetur: necesse est ut det escam, quandiu vult esse quod fecit*. Hieron. *Qui Miora prestauit, animam, & corpus, utique & minora prestabit, escam scilicet, & vestimentum*. Beda venerabilis: *Si minutissimè, inquit, animalia, & que quolibet feruntur uolatilia Deus obliuisci non potest, nos qui ad imaginem facti estis Creatoris, non debetis timere, quia qui irrationabilia animalia gubernat, rationabilia curare non desistit*. Et alibi: *Nolite timere, ne propter Regnum Dei militantibus, huius uita necessaria desint*. Quare si S. Ignatius illas condiciones, quas modò enumerauimus apposuit, sine ulla dubitatione credendum puto, ad nos transire uoluisse, ut opere corrigeret in quod uerbo offenderat, & pòlteris sanctæ humilitatis præberet exemplum uir sanè sanctissimus. Desinat ergo Nigronus, inter Euangelici uiri dicta, ea recensere, quæ nimium ab Euangelio distant; magis autem humili corde confiteatur, quæ humilis gessit Ignatius, pro quibus supra æthereos aulae cælestis sinus meruit cum Angelis coronari.

1. Pet. 5.
Matth 6

Citatus
a S. Tb.
in Gal.

lib. 4. in
Luc cap
52.

lib. 4. c.
54. in
Luc. 12.

Multa possem attexere, quæ libenter omitto, ut omnia nostra in charitate fiant. Si vel per somnium excogitare potuissem vestram querimoniam, vestrum dolorem: credite mihi quæso, ab illa narratione vtiq. abstinuissem: maiorem **B**, Patris mei gloriam arbitratus, pacem fouere vobiscum, quod & libentissimè feci, postquam vobis displicere cognoui: nam in vita Pauli Papæ IV. eos, qui inter **S. Ignatium**, & illum Pontificem de hoc fuerunt sermones non retuli. Postquam ab acri **Nigroni** scripto me defendi, quod omni iure facere debebam, iterum scripsere, & vestri; nec propterea ipse rescripsi: imò silui patienter: Posteriores fuisse sufficere vobis poterat: nolui: sed posthumum **Nigroni** vulgastis opusculum, opusculum dicam, an famosum libellum? respondi: vos me coegistis: voluistis, & viui, & mortui, & è terra, & ab inferis belligare. Inuistis fædus cum morte: manes, & umbras conuocastis ad pugnam. Calamis pugnauius, charitate non violata, pacis vinculo minimè dissoluto. **S. Ignatiū** ad nos voluisse transire testificor coram Deo, & Christo Iesu, quæ non mentior, à primo mei in Religionè ingressu à maioribus nostris accepi, à quibus extūc, vsq. nunc ad nos hæc traditio incorrupta deuenit. *Displicet vobis: displicet, & mihi scripsisse: non quod verum non sit, sed quia vos, verum non esse velitis. Dicam, quod Abramus ad Loth: ne quæso sit iurgium inter me, & te, inter pastores meos, & pastores tuos; fratres enim sumus. Non cessistis nobis fratribus vestris natu maioribus. nos vobis pareimus, fratribus nostris minoribus; simul, & cedimus supergredientes abundantia charitatis, commune illud adagium, cede maiori, & parce minori: non fecistis, quod vestrum erat: facimus nos, quod & nostrum, & vestrum est. Deus pacis, & dilectionis sit cum omnibus vobis fratres. Amen.*

F I N I S.

ERRATA SIC CORRIGANTVR;

Primus numerus Folium, secundus uerò Versum;

- Folio 31. Versu 19. Spinas Spicas
 32. 20. in in Borbonica in Borbonica
 33. 12. inter Ioannem, Petrum inter Ioannem Petrum
 35. 9. proponenda preponenda 36. 12. Nozzes Hozzes
 36. 19. subditum subditus 36. 31. seuiore seuiore
 37. 25. ibi Ambrosius referat Ambrosius referat
 38. 11. frequenter frequentem 41. 36. Hic adde His adde
 49. 22. prescripto prescripserat 55. 3. Grauiza Grauina
 58. vlt. Pratiofum Thesaurium Pratiofus Thesaurus
 72. 36. enutricet enutriret 81. 14. inuisijs incurijs
 81. 27. in cogitatis a cogitatis 81. 30. respondum responsam
 83. 18. adhibitis adhibetis 85. 3. in ijs ijs
 85. 25. euentum euentus 85. 32. vna noua
 87. 32. amictis amictis 89. 7. elatro elatro
 89. 24. idem id est 91. 25. aptauit optauit
 92. vlt. vita: duraret vita duraret
 96. 31. minore minora 96. penult. Guidiuconio Guidiccionio
 97. 5. a Viris, Principibus a viris principibus
 99. 10. permittit, ostinatius quam permittit ostinatius, quem
 100. 19. agas: alias; & agas alias; & 101. 18. eis ei
 102. 34. refedisse rexisse 103. 1. assumit assumat
 105. 8. Lucernam Lucenam 107. 26. perspicus perspicue
 110. 23. scribendus scribendum 114. penult. iniuria incuria
 115. 25. Verone: migrasse Veronam migrasse
 119. 19. actuitas actiuitas 121. 8. vsq; ad §. 22. vsq; ad §. 32.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

